

6

PAVUČINA

(nejen) studentský časopis

FOTO: Dana Vašková

20 Kč - 2001

TAK UŽ...

jsme zase tady! Po kratší odmlce zkouškového období, kdy se asi většina z nás (včetně Pavučinové redakce) snaží louskat jinou literaturu, než tu zábavnou. Tak jsme vám tak, po prožitém každosemestrovém náporu biologických informací, na redakční schůzce přemýšleli, čím vám zpestříme čtení – no, vzniklo šesté číslo. Když si v něm zalistujete, odhalíte pár novot v podobě čerstvých „vylíhlých“ rubrik, laškování s grafikou či odstartování soutěže s přítažlivými cenami (jen je v tom jedna nepravost – redakce a rodinní příslušníci mohou prý jen losovat, ach jo!). Taký si můžete zabrouzdat po pavoučí síti – jo, jdem s dobou a díky šikovnosti páru lidíček visí už nějakou dobu na fakultních stránkách Pavučina. No a to je asi vše ze světa novinek.

Teď využiju té výsady, kterou mi bylo ponecháno (i vzhledem ke stránkovému deficitu ☹) toto místo, a pokusím se odvést vaše myšlenky k příjemné, zábavné, zdravé a společenské obratnosti prospěšné činnosti, tanci. Jestliže patříte k těm, kteří teď „pozvedají oči v sloup“ při představě sálu přeplněného masou potících se těl, bezradného škobrtání, chytání rytmu (případně i dechu) a mazlení se se skotačícím čuníkem – vaší hlavní výhrou tomboly, pak vás asi jen stěží přesvědčím o zábavnosti a prospěšnosti akce zvané PLES. My ostatní víme, oč přicházíte... Ples není jen odvozenina od slova plesat, ale skrývá v sobě mnohem víc, tak třeba:

Partnerství, které dočasně uzavíráte se svým tanečním protějškem. V praxi to znamená, že se jeden z vás nechá většinou dobrovolně po určitou dobu vést, že se míle na partnera usmíváte (i když vám už potřetí šlápl na nohu) a že vytváříte na parketu prostě nezapomenutelný tým.

Lesk – leskne se všechno: sklenice, křišťálové lustry, lakýrky pánů, šperky dam, čelo šatnářky i, a to především, navoskované a pečlivě vyleštěné parkety tanečního sálu – což od vás vyžaduje (zvláště od dam na vysokých podpatcích) projev mimořádného smyslu pro stabilitu.

Eleganci pohybu – no řekněte, kde najdete pohromadě víc lidí, kteří do projevu svého těla vloží tolik usilovné kontroly? Při tanci sledíte dohromady hudbu, vaše svalové stahy, postřeh a pohotovost při vyhýbání se ostatním tanečníkům, a to vše hned dvojnásobně (při tanci v páru, ovšem)!

Sport, neodmyslitelná složka každého plesu. Má hned několik etap:

předplesová – dámy spálí kalorie sháněním lodíček, zkoušením šatů a vrátěním se před zrcadlem, pánové sháněním lístků a přesvědčováním dam, že jim ty šaty opravdu mooc sluší

plesová – protančená noc vám druhý den poukáže na svaly, o kterých jste předtím neměli ani tušení

poplesová – jste-li schopni jakéhokoli pohybu ihned po plesu, pak je s velkou pravděpodobností tento pohyb pro vás zároveň náročným sportem

No, tak pokud jsem vás přesvědčila, neváhejte využít příští plesové sezóny k osvěžení znalostí získaných v tanečních. Přeju pěkné párové plesání.

Věra Cihlářová

Škola

Rozhovory	* O knihovně	2
Senát	* Něco málo o katedře ekologie	3
	* Rozhovor s Františkem Weydou	6
	* Jak se „senátuje“	10
Vaše názory	* Taková obyčejná holka	10
	* Honza,...	12
	* Milý Honziku,...	12
	* Drahé Heleno a Jano,...	13
	* Angličtina	14
Počítače	* O jednom nevšedním kurzu	15
	* Internet na kolejích	16
	* Nové počítače na BF	17
	* Zesílení systematické buzerace...	18
Rozhovory	* Rozhovor se Zdeňkem Kloudou aneb...	20
Přednášky	* Ahoj Richarde!	24
	* Přestřelka o studentském hodnocení kurzů	25
	* Dvě poznámky k Richardovi	26
	* Můj pohled na SHP	26
Fotooak	* Začátek roku na BF	28
Studentské aktivity	* Jak to všechno začalo aneb Repetyňka	29

Věda

Astronomie	* Astronomické okénko	30
	* Trávníkový strom	32
	* Jak se na BF JU zkoumají tropické pralesy	33
	* Dopisy z PNG kamarádům (část II)	34
Střepy z vědy	* Rodiče ze mě udělali vegetariána	36
	* Kivi na vzestupu	36
	* Význam hezké zadnice u octomilek	37

Společnost

	* Kompas plus – Čajovna, oáza klidu	38
	* Krádež na příkaz zákona aneb...	39
	* O násilí nenásilně	41
	* Vězeňské perličky	42
	* Z mého notesu	44
	* Mistr architektury se představuje v Praze	45

Kultura

	* Zeptali jsme se na váš kulturní život	46
	* Islandská paměť	47
	* Jean de La Fontaine: Bajky	48
	* V Českých Budějovicích další knihkupectví	48
	* Víte, že...?	48
	* Hliněné destičky – G. Imrýšek: Čertoviny...	50

Vlastní tvorba

	* Kouzlo	51
	* poezie	55
Miniportrét	* Josef Rubič čili Drtič	52
	* Zmraz	56

Volný čas

	* Ať vám koně jdou	59
	* Aikido	60
	* Tip na výlet v okolí Č.B.	61
	* Stopem kolem světa aneb...	62
	* Trochu (více) kritiky a odpověď na ni	63

Soutěž Pavučiny

	* Milý čtenáři, začínáme	64
--	--------------------------	----

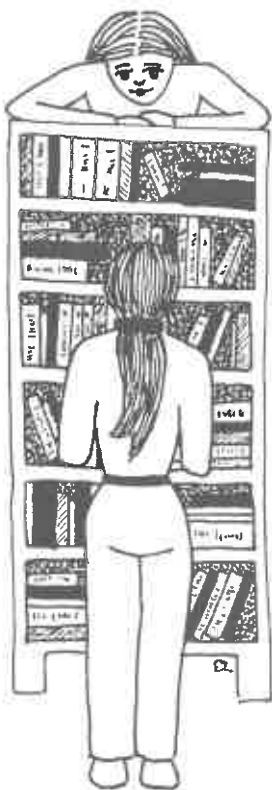
Tiráž

	* Odpovídáme čtenářům	65
--	-----------------------	----

Knihovně

Mezi mé nejoblíbenější články patří rozhovory, a tak se při pročítání Pavučiny na každý takový těším. Když jsem si takhle četla povídání s Helenou Landovou, pobavilo mě, že neví, proč je naše knihovna tak oblíbená. Vždyť je to tak jednoduché. Je to kvůli lidem, kteří tam pracují!

Ve svém životě jsem zatím navštěvovala tři vědecké knihovny: v Ostravě, v Budějovicích a naši akademickou, fakultní. Takže je mohu trochu srovnat.

Do Ostravy jsem jezdila vlakem 6:20 (vykřičník pro ty, kdo znají mé lapálie s brzkým vstáváním), abych byla před knihovnou první a moje požadavky byly jako první vyřizovány. Žadanky jsem už měla připravené v ruce, jenom jsem je v 8:30 strčila do ruky knihovnici s kyselým výrazem v obličeji a ještě spánkem slepenýma očima. Jak jsem ji tu vzpomínku na postel záviděla! Pak jsem se přesunula k opačnému konci pultu k podobné osobě a té jsem vrátila knihy. My severomoraváci jsme sice málomluvní (já nejsem reprezentativní vzorek), ale tyto dámy ze zásady neodpovídaly ani na pozdrav. No, vlastně byly celkem ukecané, ale jenom samy mezi sebou. Tak, knihy byly objednané a jiné zase vrácené, a teď nastalo zhruba tříhodinové čekání na vyhledání. Paní knihovnice totiž měly mezitím spoustu práce, například uvařit si kávičku a podělit se s kolegyněmi o nejnovější recept na bábovku. Během této doby jsem si vyplnila žadanky na příště a šla do města nebo se projít na eskalátory v Nové radnici. Skutečně užitečné trávení času. Navíc jsem díky chování lidí měla velmi „příjemný“ pocit. Jenom jsem doufala, že tentokrát ten vlak 12:08 stihnu a nebudu muset jet až ve dvě, protože to se fakticky rovnalo celému promrhanému dnu. Další velkou nevýhodou SVK Ostrava je, že zhruba tři čtvrtiny knih mají ve skladu na opačné straně města, a proto se musí jeden den objednat a vyzvednout až den druhý. Ovšem dvakrát za měsíc navštívit tento ústav – nikdy!

Takto vycvičená jsem se přihlásila do SVK České Budějovice. Příjemnější prostředí mě netrklo, a tak jsem očekávala zase pár hodin nicnedělání v očekávání. Bylo štěstí, že jsem neodešla do města, protože už asi za 10 minut mě zavolala knihovnice jménem (v Ostravě se to dělá velmi osobním pětimístným číslem průkazu) a předala mi knihy.

Řekla jsem si jiný kraj jiný mrav. Ale ani to mě nepřipravilo na knihovnu, které šéfuje paní Landová. Knihy nalezené v reálném čase. Stále se usmívající knihovnice připravené kdykoliv pomoci. Okamžité vysvětlení ovládnutí Zoological Records vyděšenému prvákovi přímo paní Landovou. S výpůjčním systémem jsem se v Ostravě musela naučit zacházet sama metodou pokus - omyl. Tady jsem poprvé slyšela teorii. Žádné přísné pohledy, když si dva lidé povídají na posvátné půdě studovny. Ale co mě toálně položilo na lopatky, byla jedna návštěva v pátek. Mozek trucoval, protože jsem ho nechala hodinu a půl zavalovat informacemi o fyzikální chemii, a odmítal komunikovat s okolím. Když co to, oči zaznamenaly usmívající se blondýnku a uši: „To máte ale pěkný hrneček! To jste v něm měla polévku?“ Paní se otočila ke kolegyni: „Že je to pěkný půllitrák!“ Rozhovor vzbudil pozornost té změní tkáně v mé hlavě a já musela nahlas přiznat, že to nebyl oběd, nýbrž káva. Má snídaně. Tak jsme si popovídaly o zdravé výživě a nezbytnosti kofeinu pro studenta, nakonec mi byl pochválen svetr a já odcházela s povznášejícím pocitem, že na světě je krásně, když po něm chodí tak milí lidé, jako jsou naše knihovnice.

Simona Poláková

Něco málo o katedře ekologie

Ekologie je v současnosti jedním ze zprofanovaných a populárních pojmů. Dovídáme se, že pražské autobusy jezdí za zelenou „ekologií“ Prahy, naši obyvatelé se snaží udržet dobrou „ekologii“ a naši blízci zase naopak podléhají chorobám kvůli zhoršené „ekologii“. Tak a teď si vyberte, co je předmětem zájmu katedry ekologie (KE). Je to výzkum, jak udržet zelenou ekologii našeho regionu, nebo snad snaha definovat hranici mezi dobrou a špatnou ekologií? Ani jedno z nich. Držíme se tradic a nepřipouštíme nic jiného, než že ekologie je vědní obor nebo, chcete-li, vědecké studium vzájemného působení mezi organismy a jejich prostředím (Haeckel). A mně teď dovolte, abych v příštích řádcích trochu přiblížila, jakou částku jsem si z tohoto širokého oboru KE vybrala.

Myslím, že nemá cenu uvádět, kolik a jaké kurzy KE zajišťuje nebo na kolika kurzech se spolupodílí. To vše si každý snadno najde na www stránkách Jihočeské univerzity. Pro lepší orientaci a představu se jen zmíním, že KE zajišťuje s podporou ostatních kateder dva bakalářské obory (péče o životní prostředí a mikrobiologická a chemická analytika ŽP) a čtyři magisterské obory (ekologie, aplikovaná ekologie, limnologie a půdní biologie). Mnozí z vás se možná pozastaví nad tím, zda je možno v tak širokém celku najít nebo dokonce rozvíjet ucelený výzkum. Také se nám to zdálo v období vzniku KE téměř nemožné. KE byla vytvořena spojením ekologických oborů, které nezapadaly do zaměření kateder botaniky a zoologie a současně byly natolik malé, že by zavedení samostatných kateder vedlo k velkému roztržštění fakulty. Pod KE tak „spadli“ hydrobiologové (V. Straškrabová, K. Šimek, J. Hejzlar, J. Kopáček a J. Komárková, J. Kubečka, J. Macháček), klasičtí ekologové (Z. Brandl, J. Květ a O. Rauch), půdní biologové (H. Šantrůčková, M. Šimek a J. Rusek), někteří biomatematici (V. Křivan) a aplikovaní ekologové (R. Tichý, V. Vyhnálek).

V současnosti KE buduje tři nosné směry výzkumu. Prvním je koloběh látek v povodí, druhým studium rybních společenstev v údolních nádržích a třetím vliv eutrofizace a hospodaření na mokřadní ekosystémy. Při výzkumu koloběhu živin v povodí, do kterého je zapojena velká část KE, je naše pozornost zaměřena na to, za jakých podmínek prostředí dochází k akumulaci nebo naopak odtoku látek z povodí a na funkci mikrobiálního metabolismu ve vodách a v půdách a na regulační mechanismy, které tyto funkce řídí. Slabinou tohoto výzkumu je zatím studium primární produkce, ale to by se mělo v nejbližší budoucnosti zlepšit. Studium rybních společenstev v údolních nádržích je zaměřeno na ověřování a objevování vztahů mezi jednotlivci, druhy či dalšími organismy z nižších trofických úrovní. Specifikem tohoto výzkumu je ve světě ojedinělé použití vědeckého echolotu v kombinaci s klasickými metodami. To umožňuje odhadnout nejen rybní biomasu a abundanci, ale i sledovat rybní chování, např. při tření. Studium vlivu eutrofizace a hospodaření na mokřadní ekosystémy je spíše směřováno k aplikovanému výzkumu. Je založeno na dlouholeté tradici studia eko-

logie mokřadů v Botanickém ústavu v Třeboni a doplněno o detailnější výzkum půdního prostředí. Naším cílem je determinovat vzájemné vztahy mezi rozvojem rostlinných společenstev a podmínkami půdního prostředí, s hlavním zřetelem na vliv zvýšeného obsahu živin. Tyto poznatky mohou najít uplatnění při realizaci kořenových čistíren odpadních vod. Kromě těchto hlavních směrů jsou členové KE zapojeni ještě do celé řady menších projektů, jejichž společným jmenovatelem jsou funkční vztahy v ekosystému. Studentské práce všech stupňů i oborů jsou vyhlašovány téměř výhradně v návaznosti na běžící projekty. V současnosti na KE vypracovává svou práci 9 studentů bakalářského stupně, 20 studentů magisterského stupně a členové KE jsou školiteli 17 doktorandů.

Pro výzkum máme velice dobré zázemí na ústavech Akademie věd a ve znalostech a zkušenostech jednotlivých členů katedry. Myslím, že nebude příliš nadsázkou napsat, že pro tento mezioborový výzkum má KE v České republice bezkonkurenční zázemí a předpoklady. To, že zájem KE je zaměřen především na procesy a funkční vztahy v ekosystémech, není náhodné. Je to dáno, jak už jsem zmínila, profesním zaměřením jednotlivých pracovníků KE, spoluprací s ústavu Akademie věd v Českých Budějovicích a Třeboni, ale i tím, že výzkum zaměřený na ekologii populací a společenstev je soustředěn na katedrách zoologie a botaniky. Nebylo tedy moudré duplikovat to, co již existuje a má dobrou úroveň. Prozíratelnější bylo spolupracovat v této tématice s výše zmíněnými katedrami a soustředit pozornost na to, co na fakultě chybí a v čem bychom byli schopni obstát nejen na univerzitní, ale i národní a mezinárodní úrovni.

Výzkum na KE je hrazen z národních projektů, ale i grantů EU. Nezanedbatelným zdrojem peněz je i výzkumný záměr MŠMT „Struktury a funkční vztahy voda-půda-rostlina“ (v hantýrce mluvíme o záměru nebo CEZu). Je to velký projekt, na jehož řešení se podílí i členové katedry botaniky, fyziologie rostlin a matematiky, fyziky a chemie. Záměr umožňuje v širokém měřítku navázat na studium rostlinných společenstev a primární produkce a vytvářet matematické modely životních strategií vybraných skupin organismů, které jsou pak podkladem pro vysvětlení funkčních vztahů v ekosystému. Ze záměru se podařilo koupit přístroje pro vysvětlení funkčních vztahů v ekosystému. Ze záměru se podařilo koupit přístroje v ceně několika set tisíc korun. Díky záměru a projektu, který KE před pár lety

získala na vybavení ekologické laboratoře, se přístrojové vybavení KE dostalo na úroveň srovnatelnou s vybavením evropských univerzit. Ohromnou výhodou pro KE, jako ostatně i pro ostatní katedry BF, je možnost využívání přístrojového vybavení ústavů Akademie. Troufám si nazvat spolupráci obou institucí symbiotickým vztahem, ze kterého mají prospěch všichni zúčastnění partneři, i když to tak mnohdy nevypadá. Občas dochází k šarvátkám, nespokojenosti a rozčarování nejen v řadách studentů, ale i vědců na Akademii. Je to pochopitelné. Studentská práce je obvykle součástí výzkumu a studenti často využívají přístroje, na jejichž chodu závisí úspěšnost, a tím i pozice a postavení jednotlivých vědců. A studenti nejsou vždy tak pečliví, spolehliví a svědomití, jak by měli být. Na druhé straně není řídkým jevem vědec-morous, který huflá, jen studenta vidí, už jenom proto, že ruší jeho klid. Ale tohle všechno lze řešit. Je třeba jen pnutí tolerance z obou stran. Studenti by si měli uvědomit důležitost a nezbytnost udržování dobrého stavu přístrojů i laboratoří, ve kterých KE hostuje, a vědci by měli akceptovat, že přítomnost studentů na pracovišti je přínosná. Mnoho nespokojenosti a nedorozumění plyne také z velice omezených prostor. KE byla dlouhou dobu odkázána především na laboratoře sdílené s Akademií. A představte si situaci v laboratoři velikosti 5 x 5 m, kde pracují dva vědci se svým technikem, a ještě tam přibude student. To musí občas zákonitě vybuchat. Prostorová situace se ale, doufám, vyřeší po dostavění nové budovy. Převážná část KE se odstěhuje do nové budovy a v budově Na sádkách zůstane pouze ta část výzkumu, která je bezprostředně spojená s limnologií a hydrobiologií.

KE, jako každá katedra na BF, spolupracuje se zahraničními pracovišti. Byl by to dost dlouhý a nudný výčet jmen různých institucí od Evropy přes Austrálii až po Ameriku. Většina spoluprací je na bázi společných vědeckých projektů nebo neoficiálních, ale funkčních a životaschopných osobních kontaktů. Na oficiální úrovni spolupráce mezi univerzitami je spolupráce s Technickou univerzitou v Cottbusu, která organizuje a koordinuje „International Course of Study Environmental and Resource Management“. KE připravuje pro tento program letní kurz aplikované ekologie. V současnosti uslujujeme o navázání oficiálního kontaktu s Univerzitou Eötvös(e) Loránd(a) v Budapešti. To by nám mělo umožnit rozšířit a zkvalitnit výuku a výzkum v oblasti použití metod molekulární biologie v ekologii.

A nakonec mi dovoluete malé varování pro všechny, kteří se chtějí věnovat studiu ekologie. Vyhnete se rozčarování, když si hned od počátku uvědomíte, že: „The ecologist is continuously having to look at aspects of nature with which he is unfamiliar and perforce he must be an amateur for much of his working time.“ (G.E. Hutchinson)

Hana Šantrůčková (HaŠan)

Velký spisovatel

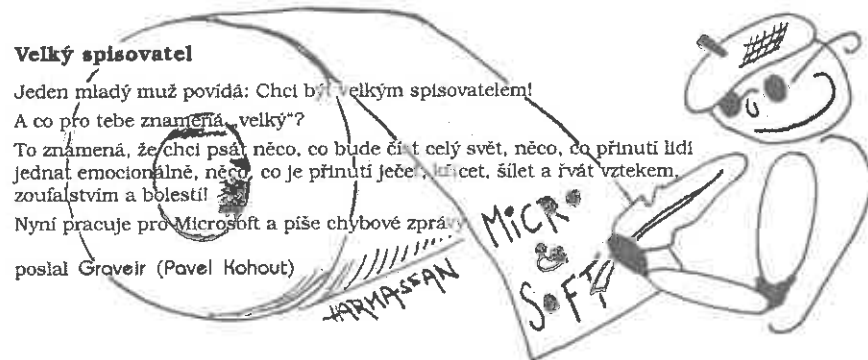
Jeden mladý muž povídá: Chci být velkým spisovatelem!

A co pro tebe znamená „velký“?

To znamená, že chceš psát něco, co bude číst celý svět, něco, co přinutí lidi jednat emocionálně, něco, co je přinutí ječet, křičet, šít a rvát vztekem, zoufalstvím a bolestí!

Nyní pracuje pro Microsoft a píše chybové zprávy

poslal Graveir (Pavel Kohout)

Rozhovor s Františkem Weydou

životní cesta v datech: narozen v roce 1949 v Praze,

1956 – 1967 základní a střední škola v Praze, po „zvláštním“ nepřijetí na VŠ rok práce v pražské ZOO jako ošetrovatel zvířete, 1968 – 1973 studium na PřF UK Praha, obor entomologie,

1973 odborný asistent v Entomologickém ústavu ČSAV, Praha, oddělení toxikologie hmyzu (doc. Hrdý). 1974 – 1976 dva roky vojna jako základák (nedokončil jsem během VŠ vojenskou katedru nechtěje být důstojníkem socialistické armády), 1976 – 1981 aspirantura v Ent. ústavu ČSAV, od roku 1980 vědeckým pracovníkem v Ent. ústavu ČSAV, České Budějovice, oddělení hmyzi morfologie, od roku 1993 učím na biologické fakultě Jihočeské univerzity

barva očí: hnědá
nejoblíbenější kousek oblečení: u mne krátké kalhoty, u ženy v mé přítomnosti vždy ten kousek, který se svléká jako poslední...
nejdelší doba bdění v kuse: asi 3 dny, ale moje síla není v rekordech, nýbrž v tom, že dokážu během dne v chvilkách klidu krátkodobě – třeba pár minut – zdržimnout (říkám tomu „dobíjení baterek“) a pak to táhnout opravdu dlouhodobě s tím, že do postele chodím velmi zřídka

rodinní příslušníci: moje partnerka Heda (děti už mají své cestičky – a věk)
největší životní úspěch: že jsem se po různých překážkách dopracoval k tomu, co dělám

Zaklepała jsem na dveře ve druhém patře ENTÚ a čekala na „dále“. Po milém přivítání a chvílce usazování se mezi nejroztodivnějšími předměty v laborce jsem vytáhla z kapsy svůj osvědčený diktafon, načež mě trošku nervózní dospělák přede mnou přerušil:

„Se mnou naposledy dělal rozhovor novinář z Rudého práva ještě za „totáče“, protože nikoho jiného tehdy nesehnali a nikdy toho nevyšlo. Dali jsme si nejdřív nějakého toho „panáka“ (tím padly hranice stranické příslušnosti), na to jsme začali vyprávět, pak už jsem viděl, že vypíná diktafon a nakonec nevyšlo ani to, co si předtím nahrál...“

Začala jsem tušit, že to bude příjemně strávený čas plný zajímavých příhod.

Sídlíš na ENTÚ. Čím se zabýváš a jak jsi se k tomu dostal?

To je hrozně těžká otázka, protože jsou zde jednak takové ty programy, které se táhnou po určitou dobu, a jednak jsme vůbec taková zvláštní laboratoř. Baví nás metody a hlavně nové věci vůbec (když zaregistrujeme, že se objevilo něco nového na vědeckém poli, tak se tím začneme trochu víc zabývat). Takže ta tendence začínat neustále něco nového je tady velmi silná. Teď je naším favoritem digitální zobrazování aplikované na entomologii. I když si dost kolegů myslí, že to není entomologie a že to sem nepatří. Já si naopak myslím, když sleduji vývoj v této oblasti a směř k aplikovanému využití, že třeba digitální fotografie bude mít v biologii brzo velmi důležité místo. Další problematikou, kterou se zde zabýváme, je studium ultrastruktur, to

byl můj koníček už koncem mého vysokoškolského studia.

No a teď konečně, jak jsem se k tomu dostal. Ono to totiž souvisí už se střední školou. Mě tehdy velmi ovlivnil jeden můj pedagog, shodou okolností biolog. To, že se chci dále zabývat biologií, jsem tušil už před středoškolským studiem, ale on hodně poznamenal a nasměroval můj způsob myšlení a nahlížení na nové věci. Tak jsem se teda začal zabývat na tu dobu v biologii (entomologii) méně běžnými problémy, třeba prvotně bezkřídlym hmyzem. Tím jsem překvapil později i své učitele na vysoké škole a asi mi to „překvapování“ už zůstalo dodnes.

V jakém pracovním kolektivu se pohybuješ?

Já musím říct, že nejbližší pracovní kolektiv máme velmi dobrý – protože se tato laboratoř skládá jenom ze dvou lidí, a to jsou Jitka (má laborantka) a já. I když jsme asi svým založením značně odlišní (ona je normální, já jsem workoholik), vycházíme si vstříct. K tomu mám takovou jednu příhodu. Jitka se mě snaží vždycky trumfnout. Máme dohodnutou metodu – já udělám nějaký prototyp a ona podle toho už pokračuje dál. Takhle jednou, v 92. či 93. roce, jsme připravovali poster na

symposium 50. výročí Americké mikroskopické společnosti v Bostonu, a abychom tam vnesli i trochu té legrace, předvedli jsme celou prezentovanou metodu na moduritových postavkách Ferdy mravence – takže to byla vlastně 3D prezentace. Já jsem, dle dohody, vyrobil první část Ferdy a ona pak všechny další Ferdy dělala tak, aby byli lepší než ten můj prototyp. Potom jsem přišel na kontrolu a jak tak koukám, padl mi zrak na ten můj „nedodělek“ – ptám se, co že to je za chudáčka... no a pak jsem se dozvěděl, že jeho autorem jsem já sám – tak až tak daleko to někdy může vést ☺.

Vedeš nějaké studenty?

Teď jsi tukla do hrozně zvláštní oblasti, která je částečně můj handicap – ale mám ho vysvětlený. V naší laborce teď nepracují trvale žádní studenti. Vzít si a vést studenta je velká zodpovědnost a já, jak jsem ten workoholik, tak u mě by student musel být maximálně samostatný, protože jsem přes den skoro k nezastizení. Tak jsem si teda řekl, že přinesu něco těm studentům alespoň tím, že je budu učit (v současné době vedu tři kurzy). Na druhé straně teď ale budu vést studentskou práci na „zemědělce“ a krátkodobě v laborce školíme studenty dokonce i ze zahraničí (loni dva Holanďany).

Když se člověk koukne do zápisové knihy na vrátnici, objevuje se na ústavu i v době, kdy normální lidé uléhají ke spánku. Máš netopýří geny v rodině nebo je tvůj noční výskyt zde spojen s něčím tajemnějším?

To já mám takovou tajnou pracovní dobu... Jsem nespavec a můj biorytmus – no o tom se raději nebudu ani zmiňovat. Pocházím z takové zvláštní rodiny, co se tohoto týče, a na to já spoléhám. Proto asi taky ještě zatím nejsem v Bohnicích, vzhledem ke svému pracovnímu rytmu a vůbec. A navíc mám v brzkých ranních hodinách ten nejlepší klid na práci, žádné telefony, žádné návštěvy...

Když tě napadne nějaký virus, běžíš k doktorovi nebo rád testuješ svůj imunitní systém?

Naše rodina léčí všechny choroby ignorancí a já jsem stejný. A ono to funguje! Mě k doktorovi většinou dostávají mí kolegové nějakou fintou.

Co tě nejvíc bavilo jako malého klučínu?

Ryby. Já jsem byl šílený rybář. Až od roku 1961 jsem začal chytat oficiálně, předtím jsem, no... pytláčil. Navíc to pro mě byl i sport – já totiž nechytám normálně, v sedě, ale třípytkářím. To projdu třeba i deset kilometrů v proudu a dvatisíckrát nahodím... A z takového lovu jsem mamince nosil domů také mloky a žáby, kteří pak pobíhali po pokoji a musím říct, že z toho nebyla asi dvakrát nadšená...

A jak se bavíš jako dospělák?

My jsme taková čtveřice kamarádů (dva vědci, sochař a pracovník soukromé firmy), jeden z nás má chalupu na Šumavě a tam jezdíme čas od času na „pánské jízdy“ – zablbne se si, hrajeme různé hry, řešíme hlavolamy, kecáme při skleničce, chodíme na výlety do nádherného okolí (někdy až do Německa), navzájem si provádíme různé lumpárny...

Slavíš tradiční svátky? Jak jsi oslavil Valentýna?

Valentýna jsem oslavil s Hedou (pozn. red.: naše paní knihovnice) dobrým jídlem v čínské restauraci. Jinak jsem ale strašný typ – na termíny svátků pravidelně zapomínám. Ale oslavy všeobecně mám rád. Nemusí to být ale vždy v tom daném určitém datu, ale prostě když je chuť slavit... To jsme se takhle s jedním z mých tří kamarádů, se kterými jezdím na tu chalupu na Šumavu, a s jeho manželkou dohodli, že budeme slavit Vánoce pravidelně v květnu. Týden před termínem jsme si vyměnili vánoční pozdravy (což budilo u listonošů určité obavy o naše zdraví), paní upekla kapra a udělala bramborový salát, stromeček jsme měli stříbrný, umělohmotný ze Sovětského svazu a dárky odpovídaly našemu stylu humoru – byly absurdní. Navzájem jsme se snažili vyzvědět od známých a příbuzných legrační (a tudíž přísně utajované) informace o tom druhém a pak se dáreček vztahoval k těmto celoročním trapasům. Vydrželo nám to asi 10 let!

Jsi spokojen se svým křestním jménem František?

Já jsem dokonce František Karel Weyda. František po tátovi a Karel po dědovi. Spokojený jsem, dokonce i s příjmením, ač musím furt vysvětlovat, jak se to píše ☺.

Věříš v Boha?

Jsem pokřtěný a dokonce jsem chodil i na hodiny náboženství v době, kdy to byla odva-ha od paní učitelky, když to učila. Ale k chození do kostela jsem nikdy netihnul. Jsem trošku neznaboh – sice pokorný, ale mám rád pocit, že člověk je silnější nad všechno.

Kdy jsi se dostal k focení a jaké byly tvé první fotografické objekty?

Začal jsem fotit, když mi bylo tak devět s fotoaparátém Pionýr s jednou čočkou, ještě dneska ho mám schovaný. Sám jsem si fotky vyvolával. Nejčastějším objektem byla rodina a pak hned žáby, psi, ryby...

Jak bys definoval člověka – vědce?

Já ve vědě věřím víc na talent a intuici než pouze na tu systematickou mravenčí práci (která je ovšem také důležitá). Když jsem byl malý, tak jsem si představoval vědce, entomologa, přesně jako toho motýlkáře z filmů o Vinnetuovi a Old Shatterhandovi.

Jaký máš vztah k umění?

Ve škole jsem hrozně rád maloval. Chodil jsem několik let (asi od šesté do osmé třídy) do výtvarného kroužku k paní učitelce, která sice byla akademická malířka, ale z politických důvodů byla „přeložena“ na učení výtvarné výchovy. A tam jsme dělali všechno možné. Dokonce jsem si vymyslel svou novou malířskou techniku... nastrouhanou křidu do vodovek. Pak se mým snem stala olejomalba. No a když jsem se začal věnovat vědě profesionálně v Akademii, tak jsem odložil malování až do důchodu. Ale do důchodu plánuji také focení a dělání elektronických koláží.

Teď otázka „na tělo“. Jaký je tvůj ideál, co se žen týče?

☺ Na tohle se mě „oficiálně“ nikdy nikdo ještě nezeptal (soukromě mockrát). Asi mě řídí v tomto spíše intuice a pocity. Obecně se mi prostě líbí živý ženský, krev a mlíko. Pamatuji si, jak jsme byli jednou s kamarádem stanovat na Slovensku (někdy na začátku vysokoškolských studií) a s údivem jsme ze stanu pozorovali mladé dívky jak shrabují seno, byly bosé, měly nádherná lýtka... a s námi to tehdy dost „cvičilo“. Já se s ženama moc rád bavím, komunikuju, protože ženy mají něco navíc... něco, co ten mužský prostě nemá. Mám ženy opravdu rád.

Čím tě dokáže druhý člověk potěšit a co tě zaručeně naštvě?

Potěšit – když je člověk milý, pěkně se mnou mluví a když ke mně nemá předsudky. Naštvo mě nepravosti, třeba když někdo rozhlašuje, co není pravda, nebo když mě někdo „podrazí“. A pak když se muži nechovají jako muži, myslím co se týká galantnosti k ženám.

Máš nějakou slabost?

Slabost, kterou prozradím... mám rád sladký, jsem nedochvilný a k tomu strašně nerad lžu nebo se vymlouvám, proč jsem nepřišel včas... Nedochvilnost není hezká vlastnost, protože tím vlastně člověk upřednostňuje svou individualitu na úkor druhých. Ale já nedochvilný jsem (omlouvám to, samozřejmě, kvůli nadměře věci, které jsem musel řešit...).

Co ty a sport?

Byl jsem jeden z mála z naší třídy na základní škole, kdo jsme chodili cvičit pravidelně dvakrát týdně do specializované tělesné výchovy. Tam jsme museli z tělocviku zvládat téměř všechno, včetně akrobatické gymnastiky. Pak už jsem sportoval jen občas (fotbal, stolní tenis...), až na to rybaření. Od jisté doby všude hlásám: sportem k trvalé invaliditě ☺.

Trošku filozofování: co je tvým životním cílem?

Mám v sobě nepokoj zaměřený především na tu práci, a tak bych rád, aby po mně něco zůstalo, teď nemyslím jenom určitý počet publikací či něco podobného. Nějaká stopa po mé existenci. Pak bych byl spokojený.

Co bys vzkázal studentům, čtenářům?

Spíš než vzkázal, tak bych studentům přál, aby dokázali dát co nejvíc studiu a profesí (protože tato země je bude zatraceně potřebovat a snad už je taky jednou patřičně ohodnotit) a přitom si vždy našli čas na radosti života (a doufám, že tak i čini).

Děkují za rozhovor a přeji kopu pracovních i nepracovních úspěchů

Věra Cihlářová

Jak se „senátuje“

Zdravím všechny příznivce těchto stránek. Mám pro vás pár čerstvých i méně čerstvých informací:

Nový senát se sešel a zvolil si předsedu (Milan Štech) a místopředsedu (Davida Zeleného), studentská část senátu připravuje svou internetovou stránku, kam budete moci směřovat své dotazy, chystáme se trošku „zlidštit“ senátní nástěnku a hodláme soustředit své síly na pár chronických „kuřích ok“ na fakultním palci. Jedním z nich je angličtina. Tou se poslední dobou intenzivněji zabýval celý senát (a jak je zřejmé z mnoha příspěvků v Pavučině, i mnoho z vás). Po dohodě a kompromisech vzniklo v časové tísní řešení, které většina studentských senátorů považuje za dočasné a neřešící kvalitu současného stavu. Proto jsme požadovali vytvoření týmu pro řešení celkové koncepce výuky anglického jazyka na Biologické fakultě. Tým by měl sestávat ze zástupců všech tří skupin, kterých se výuka týká: fakulty, studentů i vyučujících AJ. V současné době iniciujeme jeho tvoření. Pro začátek by měl definovat současný stav a najít hlavní problémy (budete se asi divit, ale oficiálně to ještě nikdo neudělal, takže to vypadá, že je zde angličtina bezproblémová). Poté bude pracovat na plánu, jak stávající stav zlepšit. Úkol je to nelehký, proto si (i jím) držme palce ☺.

Konečně se v našich řadách objevili i tací, kteří se rozhodli upozornit na věci nefunkční i jinak, než povídáním nad stýdnoucí polévkou v menze – dostáváme první upozornění na „základnost“ Studijního a zkušebního řádu BF. Což je fajn, neboť jen tak se mohou začít věci řešit. Proto setkáte-li se během svého studia s něčím, na co by stálo poukázat, s chutí do toho! K dispozici vám budou naše e-maily, senát-bedna, nástěnka a (když si nás odchytnete) i my samotní.

To je prozatím vše. Těšíme se na vaši spolupráci.

Věra Cihlářová

Taková obyčejná holka

Je pro nás nesmírně obtížné napsat něco o naší kamarádce **Šárce Stolínové**. Jedna vzpomínka střídá druhou a všechny tak živě...

Mnozí z vás si jistě vzpomínají na obyčejnou holku, kterou jste mohli při zběžném pohledu snadno přehlédnout. Při hledání Šárčiny fotografie nás nemile překvapilo, jak málo jich máme. Šárka ničím neprovokovala. Byla nenápadná a přesto nad námi vyčnívala svou skromností, pracovitostí a cílevědomostí.

Se Šárkou jsme strávili 5 let studia na Biologické fakultě v Českých Budějovicích, kde se věnovala hydrobiologii, zejména složení fytoplanktonu v nádržích. Oceňovali jsme její rozhodnutí vrátit se po ukončení studia do rodného Nového Města nad Metují a pracovat zde „pro přírodu“ a pro region, i když mohla pokračovat

v doktorandském studiu. Po půl roce stráveném česáním jablek a jiného ovoce získala Šárka brigádu v novoměstském muzeu. Odtud byl jen krůček do městského úřadu, kde se věnovala ochraně životního prostředí. Poznala však, že povolání úředníka ji nebaví a neodpovídá její představě. O kolik zajímavější to bylo v muzeu! Odchod jednoho pracovníka muzea a vstřícnost ředitele muzea Jaroslava Resla jí umožnily vrátit se zpět a začít realizovat své plány a nápady. Šárka rozběhla činnost Bioklubu, ve kterém se sdružili lidé zajímaví se o přírodu, organizovala přednášky, výpravy za poznáním, tipy na výlety psala i do Novoměstského zpravodaje. Její hlavní pracovní náplní bylo novoměstské muzeum, kde položila základy přírodovědných sbírek a připravila přírodovědnou expozici. Na živé exponáty přilákala do muzea nejen děti. Svým nekonfliktním přístupem a velkou trpělivostí ovlivnila mnoho návštěvníků muzea. Kromě toho si našla čas i na odbornou práci. Loni se jí povedlo najít v Pekelském údolí (přírodní rezervace v blízkosti Nového Města nad Metují) kaprad rezavou, o níž nikdo netušil, že může ve východních Čechách růst.

Její život nebylo jenom muzeum, ale i cestování. Každou volnou chvíli věnovala touláním po krajích blízkých i dalekých. Putovala se svým batohem na zádech, foťákem po ruce a s kamarády. Nejčastěji vedly její cesty do hor, které byly její další velkou láskou.

Kniha života Šárky se uzavřela 2. února 2001 při přechodu Západních Tater. Stále nemůžeme uvěřit, že se již nesejdeme na sv. Štěpána ve Vrchovinách, nepopovídáme si, neochutnáme Šárčiny vyhlášené perničky vonící anýzem. Myslíme, že všichni, co Šárku znali, si ponosou v srdci její tiché krédo o smysluplném životě, který se žije naplno a s humorem. Nemůžeme zapomenout na takovou „obyčejnou“ holku, se kterou nám bylo tak dobře.

Lenka ědrová, Pavla Píknová a Jiří Dušek

Dovětek:

Pokud pojedete někdy přes Nové Město nad Metují a zbyde vám trocha času, navštivte novoměstské muzeum. Běžte se podívat, co mladý člověk, nadšený přírodovědec a muzejník, dokáže za krátkých dva a půl roku působení v muzeu. Postůjte chvílku v přírodovědné expozici a ucítíte spoustu elánu a energie. Nehleďte ale studenými očima běžného návštěvníka (což stejně asi nejde, protože vás, jako biology, expozice za chvíli vtáhne), ale podívejte se Šárčiny životem. U ukázky mechorostů a lišejníků určitě uvidíte Šárku na kolenou, jak se jemně dotýká každé rostlinky a vybírá ten nevhodnější exponát. Vydobyla pro vás z hlíny spoustu tajů přírody, jako např. spleť podhoubí vláclavky. Podíváte-li se na „pár“ fotografií chráněných rostlin regionu, skrývá se za nimi týdenní až měsíční práce od vyhledání daného vzácného druhu přes nalezení nejlepšího exempláře až po čekání na dobré světlo, než se stiskne spoušť. Šárka si sem přinesla i kus „své vody“, kterou studovala a měla ráda – dvě akvária. Jedno s rybami našich vod a druhé s planktonem a dalšími „potvorami“. Stáli jsme v této expozici s naším přítelem a ten po chvíli řekl: „K tomuto všemu mě Šárka dovedla, k obdivu života a k radosti z něho.“ Nemluvil sám za sebe. Proto lidi ŽIJTE, OBJEVUJTE, OBDIVUJTE ŽIVOT A RADUJTE SE Z NĚJ!!!

Znáte-li východočeský region, hlavně okolí Novoměstska, a nepříčí-li se vám práce v muzeu, tak věřte, že právě teď zde potřebují nadšeného přírodovědce, který „nastoupí do rozjetého vlaku“ a bude pokračovat dál. Uvidíte, že právě v tomto muzeu nejsou zdi tak chladné a zkamenělé, jako to přímo čiší z některých dalších institucí stejného jména. Dokázali zde, že práce muzejníka může být tvořivá a živá a nespočívá pouze v oprášování „vycpanin“. Musíte ji ale dělat tak jako Šárka – celým svým srdcem.

Reakce studentů na článek Jana Hodače (Pavučina č. 5 „Wanted – Excellent lecturers for English lessons!“)

Honza,

Já přetřísť Tvoje text na angličtinové lekce v naší škole. Přestože s Tebou souhlasím v tom, že hodiny gramatiky nejsou zrovna největší zábavou pod Sluncem, nemyslím si, že jsou zbytečné. Nechám teď stranou problém začátečnicků, kteří by asi těžko mohli jen tak konverzovat bez základů gramatiky. Věřim však, že si tenhle problém uvědomuješ, a proto ho dál rozvádět nebudu. Bohužel nemůžu posoudit, jak efektivní byla výuka angličtiny na Tvé střední škole, ale z toho co píšeš, že vás tam naučili konverzovat o obědě a osázení, muse-la mít jistě úroveň. Zvlášť, když vám tam ještě vy-

světílili, proč se anglicky vůbec učíte. (Promiň, nechci nic zlehčovat. Akorát mě trochu zaráží, že i přes tak „nadstandardní podmínky výuky“ na vaší škole se, jak sám píšeš, při hodinách nechytáš a nerozumíš, co se po Tobě chce.) Je asi opravdu chyba, že nás na naší škole učít zatěžují takovou banalitou, jakou je gramatika. Vždyť ta je dobrá vlastně jen k tomu, aby se člověk naučil konverzovat na úrovni nebo psát odborné články či žádosti o grant. To se vskutku biologovi v životě moc hodit nebude.

Jednu věc bych Ti ale přeci jen vytkla. To, že Tě nebaví hodiny gramatiky jako takové, nemůžeš vyčítat vyučujícímu. Jelikož jsem v Tvém článku nenašla žádné návrhy na změnu výuky gramatiky (Pevně doufám, že neusiluješ o její zrušení, ne každý totiž pochází ze střední školy s tak nadstandardními podmínkami výuky

jako Ty. Taky věřím, že návrhem nebylo, že bychom se měli všichni bavit o jídle a oblečení, od toho jsou tu konverzace.), opravdu nevím, co Tě vedlo k jeho napsání. Myslím si, že na vysoké škole je dost možností, jak se prezentovat před lidmi. Jsou možná náročnější, zato zdaleka ne tak uhozené jako hledání a zveřejňování konfliktů s vyučujícími. Tím si člověk získával popularitu tak možná na základní škole. Pokud Ti tedy určitá věc na něčem způsobu vedení cvičení či přednášky přeci jen vadí, asi by bylo trochu víc na úrovni, kdyby sis s dotyčným promluvil osobně a navrhl mu, co by se dalo změnit.

Já bych se takhle veřejně taky neozývala, kdyby Tvůj článek nebyl tak přímo namířený proti konkrétním lidem. Jestli tedy máš ještě chuť o tom mluvit, tak mi třeba napiš:

helenatix@tix.bf.jcu.cz. bude mi potěšením

Helena Chvojová

P.S. Souhlasím s Tebou, že konverzace je důležitější, ale bez gramatiky by to nešlo.

Milý Honzíku,

nezbývá mi než gratulovat. Takhle vysoká hladina adrenalinu v mě krvi nepatří do Pavučiny, ale přinejmenším do Guinnessovky. A to čtu tvůj článek (Pavučina č. 5, str. 4) asi popáté! Definitivně jsem se rozhodla reagovat veřejně – čímž se dostávám k blahopřání č. 2, neboť nejsem typ, který by měl potřebu ventilovat své názory skrze studentský časopis, a tys dokázal mé přesvědčení zlomit.

Nedokáži se zcela vyhnout citacím z tvého díla, nicméně nebude na škodu, pokud si svůj text ještě jednou přečteš (pakliže jsi tak dosud neučinil). Připouštím, že se nacházím ve stavu vrcholného (až orgasmického) rozhořčení, což nepochybně podepíše na objektivitě následujícího. Ovšem nezvládnou s klidem přejít tvé hodnocení vysokoškolsky vzdělaných lektorů a jejich přednášek slovy (citují – platí pro všechny další uvozovky): „Byl to potrat!“, „neskonale žalostná výuka anglického jazyka“, „úplný propadák“ a vrcholná (už je to tu zas!) věta: „Jak vážně se tu počítá s novými učiteli...“. Nevím jak ty, ale já jsem tady půl roku, z lektorů „znám“ (pozn.: nejde o citaci) dva (Mgr. Stolbenková, Mgr. Kos) a o ostatních vím prd, takže je asi těžko mohu hodnotit. Neubráním se další citaci (adrenalin přetéká):

...vystudoval jsem střední školu s velmi nadstandardními podmínkami pro výuku angličtiny. Snad i proto se cítím být tak trochu kompetentní o tomto tématu psát.“ Tvou způsobilost ke kritice erudovaných přednášejících dost nelogicky vysvětluje fakt, že „...pani učitelka zjišťuje, že na mě musí trochu pomaleji, abych se chytil...“. ...není divu, že nezvládám...“ a také přefazeni do skupiny č. 3. Nezlob se na mě, ale intelektově vyzrálá osobnost má snad alespoň minimální úctu k člověku, který je na žebříčku vzdělanosti v daném oboru o tolik překvě výše, jak jsi názorně demonstroval na svém příkladu. Není snad jasnějšího důkazu, že systém výuky, kterým jsi prošel a který nyní propaguješ, nijak zvlášť efektivní není. Samozřejmě, konverzační lekce jsou nesporně přínosné, ovšem od toho je tu v našem (prváckém) případě – do jiných nevidím – angličtina NS vedená Mgr. Kosem, proti níž výhrady nemáš, které „výrazně převyšují fakultní průměr“. Ale nelze přece srovnávat konverzační a „normální“ hodiny. Jak chceš dokázat, aby studenti z 1. skupiny (někteří k angličtině skutečně dříve ani „nečuchli“) živě konverzovali? Ano, já si rovněž myslím, že je to blbost. Stejně jako promíchání skupin ve druhém semestru; nevím, zda je to potížemi s rozvrhem nebo čimkoll jiným, ale chci říct, že tohle mi připadá jako zásadnější problém než způsob vedení výuky. Je jisté chvályhodné, že „angličtina se pro tebe stala prostředkem, nástrojem, který ses učil používat přímo v praxi“, že jsi angličtinu „jen“ používal, bavil se s lidma, diskutoval, překládal práce, psal dopisy...“ a konečně „diskutoval s Nory o podpoře svých fotografických projektů a o zlepšení česko-norských vztahů.“ Patrně šlo o témata na volné variace „co bylo dnes dobrého k obědu, proč seš tak hrozně oběčený, jak bylo veselo...“ Jenže s tímhle asi do mezinárodních časopisů neprorazíš, na rozdíl od absolventů BF; možná zdejší výuka angličtiny asi až takový „potrat“ není, spíš novorozeně, které se, jak známo, má mnoho co učit. Takže změnu potřebuje systém, ne přednášející, nemyslíš?

Ještě poznámka k angličtině jako „prostředku k dosažení cíle“ a tvému obrazu s krumpáčem (viz tvůj příspěvek). Nevadí, že neumiš krumpáč popsat, hlavně že kopeš. souhlas. I přes šu-try se výsledek (dělá)

dostaví. Jenomže když víš, jak nástroj správně uchopit, dosáhneš cíle mnohem rychleji a zbývá ti více času, třeba na tvorbu odborných článků. O to přece jde, zvládnout co nejlépe prostředky sloužící k maximálnímu zvýšení kvality vzájemné komunikace. Nerozzumím tedy dost dobře cíli tvého předchozího studia „pochopit, proč se angličtině vlastně učíme“. Pokud „piluješ gramatiku až během konverzace“, může snadno dojít k chybě, kterou si Angličan (nebo Nor nebo...) vyloží nesprávně, aniž by si uvědomil, žeš to mohl myslet úplně jinak.

No a nakonec (už toho bylo dost, ne?) moje osobní zkušenost. Zdejší způsob výuky se pramálo liší od vedení lekci na státní jazykové škole, kde mě učila pí. Temlová (omlouvám se, nepamatují si titul), na škole asi nej-uznávanější špička. Čtyři hodiny denně diktáty, testy, nové gramatické nuance (základy byly považovány za zvládnuté), laviny rozšiřující slovní zásobu, poslechová cvičení, nekonečné drilování do zblbnutí... neskutečně jsem to nenáviděla. Jenže takhle můžeš získat státníci (ještě je dost zaměstnavatelů, které kromě vědomostí zajímá též papír, no a z toho plynou penízky na přilepšenou), můžeš být v 7. skupině a být osvobozen od limitu tří absencí za semestr, nemusíš se učit na zkoušku, abys měl jedničku a víc volna i nadále... a to všechno za to, že ti do té hlavy někdo prostě natluče, a třeba nepříjemným způsobem, ale už to tam zůstane. Nesmím opomenout konverzační hodiny s roditeli mluvčími, ovšem nutno podotknout, že to zase trpěli oni; donutit českého studenta k vlastní iniciativě a aktivitě (tradiční problém našeho školství) je pro Angličana (natož pak Američana) nezvládnutelná překážka a Honzíku Hodači není mnoho. Takže se špetkou pokory: jen houš a větší...

Hodně komunikačních úspěchů přeje

kolegyně Jana Biesoková

Drahé Heleno a Jano,

Já dětkovat mnohokrát za Vaše krásná kritika do mně!

Ano, pravda, pravda. Já snažila lidem oči pootevřela a sama mít zavřeno. Já ráda, že Vy mě v tom nenechat a take chtít našim lector omlouvat. Asi moc toho adrenalinu v krvi!

Děkuji a naskledanou,

John Hodač

Angličtina

je pro velkou většinu z nás nezbytným nástrojem, ne primární potřebou a zájmem. Dostane-li se primární potřeba do konfliktu s nástroji, ty pak trpí a jsou odsunuty do pozadí, typicky se to stává ve zkouškovém období. Takže pokud platí, že angličtina je nezbytný nástroj, pak je nutné to udělat tak, aby těch konfliktů bylo co nejméně.

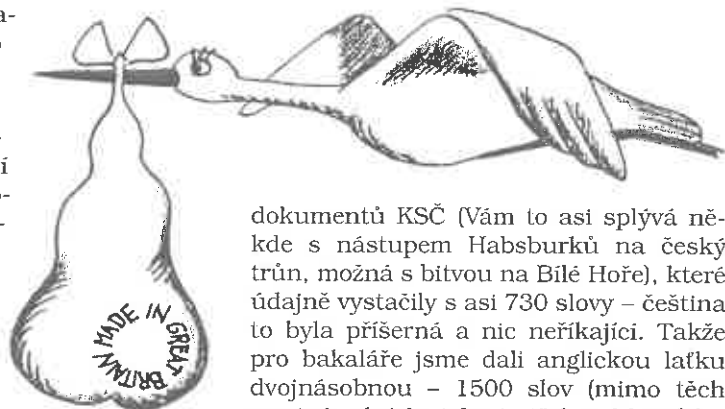
Od příštího studijního roku si BF bude opět řídit program anglického studia sama, v přípravě programu studia pomůže komise zástupců vedení a senátu a tento článek můžete považovat za můj pracovní program v této komisi.

Co se učit? Jsem si zcela jist, že primární je jen velmi základní znalost gramatiky, poměrně slušná výslovnost (na její dokonalé zvládnutí je i většina z Vás stará, to byste museli v anglicky mluvícím prostředí žít od svých asi tak 15 let), slušná slovní zásoba a pro Čechy to nejdůležitější – ochota mluvit, vyjadřovat se (i písemně), třeba špatně, ale zkoušet to znovu a znovu. A také poslouchat a snažit se porozumět slyšenému. Právě v tomto jsme velmi zanedbaní, stydliví, asi nás ve škole či doma pořád kárali, že něco děláme špatně, a je v nás zakódováno – než špatně, raději vůbec. Tak se ovšem nelze nic naučit a toto je prvá a asi nejdůležitější věc, kterou Vy sami musíte změnit.

Co pro Vás může udělat fakulta? Nemůže pro Vás obstarat špičkové učitele (jsou drazí), i když i takoví tu byli a možná u nás zase vyrostou. Nemůžeme

věnovat angličtině příliš velkou část fakultního rozpočtu. Můžeme se ale dohodnout o nejrozumnější struktuře učiva, které bude vyhovovat převážně většině z Vás, ale nikdy ne všem. Tady mám ale prosbu – trošku nám věřte, že naše myšlenky vycházejí z delší a variabilnější zkušenosti, než Vaše přání, často podněcené nějakou okamžitou situací. Přezkoumali jsme v minulých dnech zásady studia angličtiny z doby před dvěma roky a soudíme, že jsou dobrým začátkem.

Jde o definování rámcových požadavků pro jednotlivé stupně studia. Kdysi jsme vyšli z lingvistické analýzy

dokumentů KSČ (Vám to asi splývá někde s nástupem Habsburků na český trůn, možná s bitvou na Bílé Hoře), které údajně vystačily s asi 730 slovy – čeština to byla příšerná a nic neříkající. Takže pro bakaláře jsme dali anglickou lafku dvojnásobnou – 1500 slov (mimo těch mezinárodních, jako je třeba chlorofyl – chlorophyll). Pro Vaši informaci – vzdělaný člověk ve své mateřtině používá běžně něco kolem 5000 slov, zná a vzácně jich použije asi dvojnásobek. Měli jsme rozpracované jakési slovníky a jednou z prvních starostí bude zjistit, co z toho zbylo a kde to je. Náš bakalář by se měl dorozumět v elementárních životních situacích a číst s mírnou pomocí slovníku odborný text a jednoduše vysvětlit problémy svého odborného zájmu. To by měla být vstupenka do magisterského studia.

Náš magistr musí být schopen napsat anglický koncept vědecké či odborné práce, jeho slovní zásoba by měla být

asi dvojnásobná proti bakaláři (stále jen asi 2/3 běžně používané slovní zásoby), musí přednést připravený referát o své práci na konferenci včetně jednoduché diskuse. V porovnání s Vašimi holandskými a většinou německými kolegy to je měkoto.

Problémem jsou doktorandi, a to zejména ti, kteří přijdou odjinud, v menší míře se to týká i některých magistrů. Náš PhD. by už měl být schopen improvizované diskuse – tomu je nezbytně vystaven jako mladý vědecký či vysokoškolský pracovník.

Konfliktní věcí je vždy otázka povinné účasti na lekcích. První věcí je zajistit, abyste měli jistotu, že Vám to k něčemu je. Druhou je skutečné uplatnění angličtiny ve Vaší odborné práci. Víme o ve-

doucích bakalářských, ale i magisterských prací, kteří své ovečky před tímto severákem chrání. Ti buď změní své postupy, nebo je fakulta přestane pověřovat vedením prací. Sám jsem měl řadu negativních zkušeností s nepovinnou účastí na některých částech a druzích svého studia, dodnes toho lituji. Nepovinnou účast na anglických lekcích považují za velmi rizikovou, přijatá povinnost nám pomáhá organizovat život – viz úvod. Tedy rady do počátku: poslouchajte každý den alespoň 10 minut (na počátku třeba jen 2-3 minuty) anglické vysílání (BBC v ČB cca 90 MHz) a nevyhýbejte se kurzům. Dlouhodobě vynechání mělo pro řadu lidí neblahé důsledky.

Pavel Blažka

O jednom nevšedním kurzu

aneb Formování profesního profilu podruhé

V právě skončeném zimním semestru proběhl na BF již podruhé kurz Formování profesního profilu (FPP). Kurzu se zúčastnilo 25 studentů z BF a ZF. Materiály o kurzu a z kurzu budou k dispozici ve společné knihovně BF a AV. Kromě jeho bezproblémového mezifakultního charakteru bylo FPP pozoruhodné ještě dvěma vlastnostmi.

Na jeho zajištění spolupracovala obecně prospěšná společnost Attavena s Biologickou fakultou. BF poskytla odbornou garanci a prostory, Attavena kurz organizovala a získala finanční prostředky na pozvání externích lektorů. Kurz se mohl uskutečnit díky laskavé podpoře Nadace Barokního divadla zámku Český Krumlov. Celá spolupráce představuje určitý model, kterým je možné zajišťovat kurzy, které JU nemůže kvůli nedostatku lektorů a finančních prostředků organizovat sama.

Druhou zajímavostí byla samotná náplň kurzu, kterou měli možnost výrazně ovlivnit samotní studenti. FPP bylo zaměřeno na komunikaci, zásady úspěšné prezentace, umění vystupovat na veřejnosti, techniku řeči a kulturu mluveného projevu a přijímací pohovor. Tedy vesměs na dovednosti, které se učí jen po kouscích v nemnoha předmětech na celé JU. Na základě studentského hodnocení kurzu, které bylo velmi dobré, se připravuje jeho pokračování i v příštím roce. V jeho náplni budou zohledněna témata, o která studenti projeví zájem.

Zdeněk Klouda

Internet na kolejích

Dnes již mnozí z vás považují připojení k Internetu z kolejí za samozřejmost. A to ho tu máme teprve dva a půl roku. Kde vznikl tento nápad? No, ono ani moc o nápad nešlo, tou dobou byly již připojeny mnohé koleje jiných našich univerzit. Šlo spíše o to, aby se našel někdo, kdo přesvědčí koleje a univerzitu o výhodnosti takové investice a vůbec je o celé věci donutit uvažovat. Takový člověk se našel¹, velmi rychle si získal ředitele kolejí a s jeho pomocí se pokusil změnit netečnost fakult a zamítavý postoj rektora. Nakonec se to podařilo.

V létě roku 1998 byla rekonstruována kolej K2. Kromě nového kabátku získala i změnu v nervovém systému. Kompletně byly předělány elektrické rozvody a s nimi i telefonní kabeláž. Ta byla dimenzována tak, aby ji mohly využívat i počítače. Na každém pokoji tak můžete mít až dva počítače nebo počítač² a až dva telefony³. O rok později byl stejný zásah proveden i na koleji K1.

K4 je nejmladší kolej, tam se podobné rekonstrukce neplánují, ale vzhledem k velkému zájmu, jak ze strany uživatelů, tak kolejí⁴, byly o prázdninách 2000 připojeny pokoje 3, 4, 5 na každém patře.

K3 byla bohužel rekonstruována již v roce 1997, kdy se ještě s připojením kolejí k Internetu nepočítalo. Nicméně se plánuje připojení jednoho či dvou pater během následujícího léta.

Co je třeba k tomu, abyste byli připojení? Potřebujete mít počítač vybavený síťovou kartou⁵, samozřejmě musíte bydlet na kolejích a pak si každý měsíc musíte připravit o 140 Kč více na kolejně. Pak zajdete za příslušným kolejním správcem, který si od vás vyžádá nějaké informace pro sepsání smlouvy⁶. Pak vám přidělí IP adresu pro váš počítač a další potřebná nastavení. Budete-li potřebovat, bude vám zapůjčen kabel pro připojení počítače do zásuvky. Kde ty správce najdete? K1 Radim 10/12, K2 Pepa 04/05, K4 Michal 01/03.

Současný stav celkového počtu míst a volných míst pro připojení (k 20.2.2001):

kolej	celkem míst	volných míst
K1	65	7
K2	86	18
K3	0	0
K4	23	5

A co vám vlastně kolejní síť nabízí? Máte přístup k Internetu pomocí HTTP protokolu⁷ (prohlížení webových stránek). Ostatní služby jsou bohužel omezeny pouze na doménu „jcu.cz“ (s případnými omezeními konkrétních serverů).

Současný náhled na kolejní síť je bohužel stále takový, že je to jakési hraní studentů na vlastním písečku. Uvědomuje si vůbec někdo, jak současných 144 míst odlehčuje provozu kulturalních počítačových učeben (kolikpak v nich může být celkem stanic)? Pročpak může student ve škole využívat veškeré možnosti připojení a tentýž student na kolejích má jen špehýrku k nauknutí do velkého e-worldu?

Dworkin

- 1 – a pak se stal prvním správcem kolejní sítě
- 2 – pokud ovšem již není plná kapacita dané koleje
- 3 – nebo až čtyři telefony, telefonóóóóóóóóó
- 4 – kolej K4 má vyšší standart ubytování, proto by i studenti, kteří nechtějí bydlet na kolejích K1-3, měli mít možnost využívat připojení k Internetu
- 5 – ethernetová karta 10 nebo 100 Mbps s ÚTP vstupem (konektor RJ45)
- 6 – součástí smlouvy jsou i „Opalnění rektora JU o užívání počítačů, počítačové sítě a software na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích“, za jejichž nedodržení budete přístupu na Internet opět zbaveni
- 7 – ten je zpřístupněn přes proxy server. Fungují tudíž pouze programy, kterým lze proxy nastavit

Nové počítače na BF

V závěru loňského roku přišly na fakultu neočekávaně mimořádné peníze, které vedení BF obratem využilo na nákup nových počítačů. Díky tomu se upgradovala učebna č. 2 a asi šestnáct počítačů ještě zbylo. Původní představou bylo vytvoření jedné nebo dvou nových učeben. Variant jejich umístění bylo několik – od patra starého děkanátu, kde jsou stávající dvě, přes učebnu č. 2 až po prostory nové budovy. Všechna řešení měla však své mouchy – tu se narazilo na neochotu při jednáních, tu na problém převzetí zodpovědnosti za příliš volně přístupnou učebnu, tu na nepružný přístupový systém do budovy. Oficiálním výsledkem řešení otázky umístění a provozního režimu nových kompů je (informace z e-mailu pana děkana o výsledku jednání skupiny kolem počítačů ze dne 16.2.):

Vzniknou – tak rychle, jak to jen dokážeme – „hnízda počítačů + vždy jedna tiskárna“ na katedrách nebo v prostorách, které třeba dvě katedry pro lokální počítačovnu vytvoří, celkem šestnáct počítačů rozptýlených na katedry PRO STUDENTY, ne pro učitele. Staré počítačovny pojedou beze změny místa a režimu. Časem se dvojka přemístí do místnosti dnes prof. Lepše (až se botanici octnou v opraveném objektu Zlatá stoka). O další počítačovnu PRO VÝUKU není zájem. Bude-li jednou třeba, je na ni místo v budově děkanátu.

na základě informací z děkanátu sepsal Zdeněk Klouda

• **Zákazník:** Číšníku!

• **Číšník:** Dobrý večer, jmenuji se Bill a budu Vaším podpůrným číšníkem [org. support waiter]. Jaký máte problém?

• **Zákazník:** V mé polévce je moucha!

• **Číšník:** Zkuste to znova, možná už tam teď nebude.

• **Zákazník:** Ne, je tam stále.

• **Číšník:** Možná je to tím, jak polévku používáte; zkuste ji raději jíst vidličkou.

• **Zákazník:** I když ji jím vidličkou, stále tam je moucha.

• **Číšník:** Možná je polévka nekompatibilní s talířem; jaký typ talíře používáte?

• **Zákazník:** POLEVKOVÝ talíř!

• **Číšník:** Hmm, to by mělo chodit. Možná to bude problém s konfigurací; jak máte misku nastavenou?

• **Zákazník:** Sám jste mi ji přinesl na podnose. Co to má co dělat s mouchou v mé polévce?

• **Číšník:** Můžete si vzpomenout, co všechno jste dělal, než jste si všimnul mouchy v polévce?

• **Zákazník:** Posadil jsem se a objednal jsem si polévku dne!

• **Číšník:** A zkusil jste už upgradovat [nepřeložitelné] na nejnovější verzi polévky dne?

• **Zákazník:** Vy máte více než jednu polévku dne každý den?

• **Číšník:** Ano, polévka dne je obměňována každou hodinu.

• **Zákazník:** Tak jakou polévku dne máte teď?

• **Číšník:** Momentálně je polévka dne rajčatová.

• **Zákazník:** Dobře. Přinesťe mi rajčatovou polévku a účet. Už spěchám.

• (Číšník odejde a vrátí se s **dalším** talířem polévky a účtem.)

• **Číšník:** Prosím, pane. Vaše polévka dne a účet.

• **Zákazník:** Toto je bramborová polévka.

• **Číšník:** Ano, rajčatová polévka nebyla ještě hotova.

• **Zákazník:** No, teď už jsem tak hladový, že sním cokoliv.

• (Číšník odejde)

• **Zákazník:** Číšníku! V té polévce je masařka!

Něco ze života

Účet

Polévka dne		\$ 5,00
Upgrade na novější polévku dne		\$ 2,50
Přístup k podpoře (support)		\$ 10,00
Chyba v polévce	zahrnuta gratis (bude opravena se zřítejší polévkou dne)	

ZESÍLENÍ SYSTEMATICKÉ BUZE RACE

Mám tady kamaráda cvrčka a chroustající počítač, z podložky se na mě uraženě dívá čau-čau a docela chápu jeho výraz. Byly mu na nos naraženy brýle, věc, jak se říká, co pes nežral a člověk nezažil. Já brýle nosím a dokážu pochopit jejich smysl – jsou chvíle, při kterých mně brýle zachraňují celistvost nosu, čistotu bot, reputaci slušně vychované dívky nebo dodržení pravidla „nezabiješ“, když se s úšklebkem řítím po neznámých silničkách. A stejně ten psí výraz chápu, sakra dobře.

Zbylí kamarádi vylezli oknem, je půl třetí ráno a mám dvě jablka a něco broskvové šťavy, žízeň ani hlad mě neskojí. Škoda, že cvrčkovi nerozumím a počítač začíná fungovat jako čínské mučení, pomalé, vytrvalé, podlézavé, jeden by nevěřil, co dokáže ty malé potvůrky elektroniky nadělat bordel. Zpátky k tomu času – on je sice relativní, ale dokáže mě ničit absolutně, když ho musím brát na vědomí, skutečně vědomé vědomí, příliš dlouho. On ten čas má vůbec takovou špatnou vlastnost, že mu

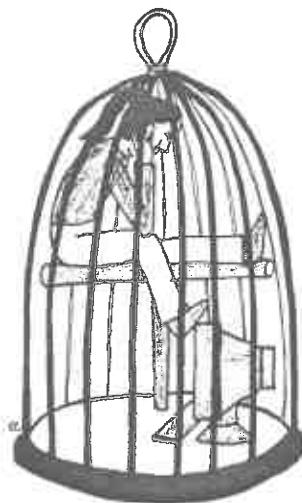
všechno trvá moc dlouho. A jelikož on je všude a já jsem pouze tady, nemám nejmenší odhad toho, jak dlouho mu ještě bude trvat, než mě pustí pryč, ven, do vypnuta.

Tak třeba kdyby začalo hořet, napadlo kamaráda před tím, než odešel oknem; jak máme regulérně zachraňovat své životy, když už se to teda při takových panikách do člověka vnutí, a neporušovat řád Systému? Hmmm, to je skoro teologický problém, víra, předurčení, spása, pokušení, soud... A samozřejmě Systém, mé zařazení v něm, pochopení nebo uvěření, přízpůsobení, bezkonfliktní živoření. Model je to opravdu pěkný, lidský, teoretický, což je záruka průšvihů, a nechci být aspoň v tomto egoistická, určitě se toto prošvihnutí leckomu stalo nebo ještě stane.

A mně se to nelíbí a já o tom napíšu a třeba si to někdo přečte a pokývá hlavou, to už je jedno, kterým směrem, ale bude kývat a vědět o tom, že jsem chvíli existovala ve tři čtvrtě na tři čtrnáctého prosince a že okolnosti té

existence mě vyprovokovaly k tomu, abych se pokusila rozkývat něčí hlavu.

A jestli tu hlavu zajímá, proč by to měla dělat, ať si její nositel zkusí pracovat na fakultě na "kompech" pěkně do dvou do

rána, protože se třeba hlavě v noci hezky v klídku přemýšlí a nositel nemá nervy čekat v denní špičce hodinku na uvolněný počítač. Nedej pak bože, aby přímo potřeboval pracovat, to si kope hrobaček velký asi jako nočníček pro slona. V okamžiku rozkošného pádu se pak

A JEJÍ VLIV NA FITNESS SUBADULTNÍCH JEDINCŮ

propracovává Systematicky k velkým závěrům, jede to jako skluzavka, rychle buší poslední povolená písmenka, ukládá se na disketu, vypíná počítač, shrabují kila materiálů, probíhá mezi ještěbzučícími „kompy“ a dělá z nich užnebzující, očima i slovně popohání dvojitou dávku takynočních mūr, to je holt na mně, abych za nima zavřela, zhasla, popostrčila je ke schodišti, šup zamknout a frrr po schodech dolů, ať tady sakra ne...

Smůla. No, co už, v Japonsku se určitě kvůli třem minutám občas někdo zaharakiriuje, v Americe soudí, ve Švýcarsku zbankrotuje a v Budějovicích holt zkysne. Když má na sebe napsané klíče a nelze vyklidit pozici ani legálně, ani netradičně. Ať si vypadám jako pošuk, co nepoznám čas na hodinčkách a co neumím dodržovat pravidla Systému, já si to před sebou obhájím, ale co bych chtěla slyšet, to je obhajoba ze strany Systému. Proč se zavírají dveře ven přesně ve dvě a až do čtyř? Kvůli obchůzce?

Dobře, to ale dřív vrátí nedělali? Proč se nesmí zůstat na počítačově po druhé hodině, když by jeden tady třeba zůstal pracovat až do rána? Proč se zapisujeme dolů do sešitu, když není vrátný schopen přecíst, zda má vrácené oba klíčky od počítačoven a počkat na opozdilce?

Vzpomínám si na kamaráda, který „vyfásnul“ v noci pana vrátného, co je od rány. Pět minut před druhou naběhl pan vrátný na „kompy“ a přesvědčivými argumenty opravdu zajistil, že do těch pěti minut byly počítače vyklizené. Jejej, jak já bych byla ráda za takového vrátného, který vede lidi v patrnosti! Nechci to nějakým ošklivě stížnostním způsobem házet na vrátné, vždyť oni jsou určeni k exekuci pravidly Systému. A pokud se holt na jejich úrovni neprojeví lidská klíčka, která by, ať už po dobrém nebo s hudrováním, tu zatracenou druhou hodinu vyřešila s tolerancí tři minut, pak mně opravdu nezbývá nic jiného, než si zbylou půlhodinu opravovat chyby.

Myslete si o tom, co chcete, mě to ale rádsy vytočilo.

Tak se opatrujte, pěkně spěte a bacha na minuty. Ať se třeba neprobudíte pozdě.

Pes: A neodpustím si dodatek, připadá mi komický a poučný. Skutečně jsem počítačovnu opustila po čtvrté hodině, kdy tedy měla být fakulta opět průchozí. A vskutku, skleněné dveře od předšálí učeben byly již odemčené a tak jsem se šla s úlevou odepsat do sešitu na vrátnici. Což o to, sešit tam byl, ale po panu vrátném zbyly jen brýle a židlička. Tak jsem uposlechla výzvy na zvonku a zvonila jsem. Dlouho, vytrvale, neohroženě, nesmyslně, zbytečně. Za čtvrt hodiny jsem měla otlacený prst, i na hlasivky se dostalo, ale záchrana nikde. Blížila se půl pátá a mně se opravdu chtělo do postele. A tak jsem naposledy tu noc pokrčila rameny, položila klíče od počítačovny na sešit a vylezla oknem.

Zuzka Veverková

Rozhovor se Zdeňkem Kloudou aneb

Uvolněné povídání se zajímavým človíčkem se spoustou nejrozličnějších zájmů, nevšedních názorů a docela obyčejných starostí i radostí.

věk: víc jak 25 a míň než 30

oblíbená barva vlasů: kromě špatně odfarvených blondýnek všechny ☺

nejuhověnější nápad: vydat se kvůli jednomu modrejmu očím na jediný den na východní Slovensko

současná nejoblíbenější sportovní aktivita: chůze (ale blíží se jaro a už mi zase funguje kolo)

biologické zaměření: ekologie a geografické informační systémy

rodná hrouda: Čáslav, malé to městečko na dohled Železných hor s velmi vysokou kostelní věží, velkým náměstím a pohnutou historií

Ahoj. Jak se daří?

Je zvykem říkat dobrý, ujde to a tak. Pravdou však je, že se mi až teď zase vrací chuť něco pořádného dělat. V posledních čtrnácti dnech se mi do ničeho nechtělo, a tak jsem si postupně osvěžil všechny únikové činnosti, které jsme kdysi na koleji dělali o zkouškovém ☺.

Trávíš spoustu času prací v „tajemné“ organizaci Attavena, stál jsi u jejího zrodu, udáváš jí směr... Můžeš mi pár větami shrnout, čím se Attavena zabývá?

Obecně prospěšnou společnost Attavena jsme založili s Lenkou Barčiovou a Mirkou Toušovou v roce 1999. Naší hlavní motivací bylo vytvořit organizaci, která by – relativně nezávisle – umožňovala realizovat studentské nápady. Myslím, že se nám to víceméně daří, i když jsme o tom zatím nedokázali vhodným způsobem informovat. To doufám napravíme právě sepsanou výroční zprávou a www stránkami,

kteří by měly Attavenu úplně představit již během března (pochopitelně včetně přehledu všech aktivit). Úmyslně mluvím v množném čísle – je pravda, že Attaveně udávám směr – ale bez spolupráce a podpory mých kolegů a členů správní rady bych to nikdy nemohl dokázat.

A jak může být Attavena prospěšná např. nám, studentům?

Těch způsobů je několik. Nabízíme různé grafické služby (od skenování a úpravy obrázků přes různé tisky až po výrobu např. posteru) a konzultace pro práci s některými počítačovými aplikacemi. Umíme ale poradit i například s tvorbou www, přípravou projektů anebo psaním žádostí o grant. Druhou velkou oblastí je podpora samostatných studentských projektů. Máte-li dobrý nápad a dohodneme-li se na pravidlech spolupráce, můžeme vám pomoci váš nápad uskutečnit. Klukům z pajdy, kteří si říkají Repetyňka, jsme například pomohli sehnat grant na jejich kul-

turní akce, se studentskou redakcí děláme Pavučinu, pomohli jsme se dvěma ročníky výstavy o životním prostředí Ekodoteky, loni jsme s jinou partou studentů vydali Kompas pro prváky BF, PF a ZF... Tak trochu nepřímo pomáháme tím, že zajišťujeme některé kurzy – letos např. Formování profesního profilu – a spoluvytváříme studijní materiály – např. z biochemie.

Vím, že se snažíš dělat věci užitečné pro ostatní lidi – co tě žene k tomuto altruismu? Že by touha po popularitě?

Možná to bude znít divně, ale popularita, či ještě lépe „veřejné exponování se“ mi nikdy moc dobře nedělaly. Asi jsem spíše introvert. Řekl bych, že má psychika prošla v různých kauzách na BF, ve kterých jsem se angažoval, docela drsnou školou. Nevím, asi si nemohu pomoci, ale když vidím, že stačí jen maličko, aby se věci pohuly k lepšímu, tak se do toho prostě vrhnu. Jen doufám, že na rozdíl od dřívějších dob už méně bezhlavě...

Jak vypadá tvůj obyčejný den?

Myslím, že není obyčejných dnů... Můj denní rytmus se dost mění v závislosti na roční době a různých termínech a uzávěrkách. Teď to vypadá tak, že se ráno, asi tak do deseti, věnuju snídani, kytičkám,

angličtině a občas cvičení. Do oběda obvykle vyřizuju agendu a domlouvám různé kontakty. Odpoledne, večer a noc (tak do poloviny) se zabývám velmi pestrými mozaikou činností – od práce spojené s Ústavem ekologie krajiny (včetně pomalíčku pokračující diplomky) a práce pro BF, přes psaní textů a práce s grafikou až po nejrůznější schůzky a třeba opravování počítače...

Kdyby vše kolem rázem přestalo existovat – škola, práce, každodenní starosti... Co prvního bys udělal?

Pokud by se ta neexistence týkala i vztahů, sbalil bych se a vyrazil do nějakých slovenských nebo bulharských hor anebo do Sýrie, která mi kdysi učarovala. Pokud by se vztahů netýkala, jel bych se podívat domů. Dostanu se tam jen velmi zřídka.

A teď vzhůru k dětským bačkúrkám: jakou první hračku si pamatuješ? Máš ji ještě?

Úplně první hračku si nepamatuji, ale tipnul bych si, že to byly máminy vlasy ☺. Rád vzpomínám na prastrejdu, který byl takový domácí kutil a všeuměl. Často vyřezával ze dřeva a pak ty své výtvořky maloval. S nimi jsem si jako malý hodně vyhrál.

Jako kluk jsi musel provádět spoustu lotrovín. Prozradíš nějakou?

Jejej, těch bylo. I když je pravda, že jsem nikdy nepatřil k veřejně vyhlášeným výtečníkům. Nějakou prozradím. Ani nevím, proč si ji tak jasně pamatuju. Jednou jsme s klukama z baráku podpálili při jakýchsi pokusech sloup telegrafního vedení. Bylo to jednoho podzimního večera, u městských hradeb a přímo na očích rodičů. Dobré na tom bylo, že si toho během té půlhodiny, co jsme se ho snažili uhasit, nikdo nevšiml.

Máš mladší sestru. Byl jsi jí někdy vzorem nebo to spíš měla „s tebou těžký“?

Řekl bych, že obojí. Když byla malá, tak to byl spíš ten vzor. Pak jsme to během puberty měli spolu „těžký“ navzájem, ale to je asi přirozené. Teď je mezi námi takový správný kamarádský vztah.

Kdybys měl jedním přídavným jménem charakterizovat období svého dospívání, jaké bys užil?

Aktivní. Aktivní a velmi pestré, ale to už jsou dvě.

Umiš se červenat? Prozradíš kdy, za jaké situace?

Umiš? Nikdy jsem se to neučil a přesto se mi to v těch nejnevhodnějších situacích stává.

Otázka „na tělo“: Přijmeš od dívky pozvání na večeři?

Proč by ne?

Co ty a příroda? Když máš možnost vyrazit někam „do zeleně“, uděláš to bez váhání nebo dáš spíš přednost sledování filmu o přírodě v televizi?

Na gymplu a v prvních letech vejšky jsem byl hodně venku a rozhodně jsem neváhal, čemu dát přednost. Teď je to už složitější, hlavně kvůli času. Ale stála-li by proti sobě televize a třeba vůně lesa nebo rozkvetlé louky, neváhal bych ani chvíli.

Máš nějaké místo (či způsob), kam si utíkáš odpočinout od civilizačního mramraje?

Když je málo času, zajdu si občas k tomu stromu, co stojí osamoceně v polích za fakultou anebo ještě o kousek dál k ufonům. Ale to člověk té civilizaci moc neutěče. Semtam se toho času našťestí najde víc. Mám rád klid a volnost Novohradek a půvabné vrcholky východoslovenských hor. Občas si také zahraju nějakou tu počítačovou hru – je to sice jen pseudoúnik, ale jako relaxace to pomáhá.

Něco z praxe: když je třeba vykonat práci vyžadující manuální zručnost, trvá ti dlouho, než se k tomu přemluvíš nebo práce toho typu přímo vyhledáváš?

Že bych ji přímo vyhledával, říci nemohu, ale mám ji rád. Pomáhá mi kompenzovat tu „intelektuální práci“, které jsem vysta-

ven většinu času ☺. Naštěstí je, možná překvapivě, té manuální práce dost i v Attaveně. Když jsme začínali, museli jsme si například sami vyrobit vybavení kanceláře. A taky jsem se naučil rozložit a zase složit počítač. Z toho mám radost, protože mi tyhle mašinky přišly vždycky hrozně tajemné a složité.

Když se rozhlédnu kolem, koukají na mě ze všech stran kytičky. Kdo tady dělá zahradníka?

Jak kdy, ale většinu času asi já. Líbí se mi ta neuvěřitelná pestrost zelené barvy a tvarů. Každá kytička je takový malý zázrak a mně připomínají, že na světě nejsou jenom počítače a práce. A taky si spolu občas potíchu povídáme...

Teď se „pošoupnem“ trochu do budoucnosti: Jak daleko plánuješ (přemýšlíš) dopředu? Jak se ztotožňuješ s heslem Carpe diem?

Snažím se přemýšlet i dost dlouho dopředu, na tři, pět i deset let. Při vedení organizace to ani jinak nejde. Ale čím víc do budoucnosti, tím víc to jsou spíše vize než konkrétní plány. Taky si nemyslím, že budu Attavenu dělat celý život. Carpe diem? Někdy na tohle heslo pozapomenou a pak padám na hubu, mám pocit, že nic nestíhám a výsledek je smutný. Naštěstí se mi tohle zapominání nestává moc často ☺. Ano, tohle heslo mám rád. Je hrozně moudré. Vždyť těch dnů máme v lepším případě jen pár tisíc...

Oddychovka: jestli pak víš (aniž by ses díval!) jakou barvu mají ponožky, které sis dneska ráno „navlík“ na nohy?

Šedomodrou. Pravda ovšem je, že jsem je ráno chvíli hledal ☺.

Když sáhneš po knize, jaký žánr si obvykle vybíráš?

Když jsem si chtěl odpočinout a než jsem je všechny přečetl, s chutí jsem sáhl po detektivkách Dicka Francise anebo Sherlocka Holmese. Období, ve kterém

jsem přímo prahl po nejruznějších duchovnědých a filozofických dílech i dílkách, mne prozatím opustilo. Velmi mne z té doby zaujala Citadela od de Saint-Exupéryho, i když jsem ji nikdy nedočel. V posledních třech letech se s chutí začtu do vyprávění o historii. Nejraděj mám asi knihy od Winstona Churchilla.

Na úplný závěr: Co tě vždy potěší a co zaručeně naštvě či zamrzí?

Potěší mne upřímný úsměv na tváři jiného člověka. Ani nevím proč. Možná ve mne vyvolává pocit štěstí, radosti, pohody. Co mne vždycky naštvě, je blbost a nebetyčná

hloupost některých lidí anebo jejich činů. Ale často jsem si ověřil, že když se nad „nimi“ nebo „tím“ zamyslím, zjistím, že jsou spíš nemocní a potřebují více pomoci než odsuzovat, anebo že jsou zahrabani ve svém mikrosvětě, že nevidí a nechtějí vidět jiné světy. Smutné je, když tito lidé mají moc a rozhodují o jiných. Mrzí mne špatná rozhodnutí nebo činy, které už nemohu vrátit zpět.

Děkuju ti za rozhovor a přeju hodně úspěchů

Věra Cihlářová

Fyzika – Rájamec

- ☞ absolutně černé těleso: „světlo se tam, chudák, utluče o ty stěny.“
- ☞ „Pravděpodobnost, že kočka v krabici je živá nebo mrtvá, je dána kvadrátem amplitud... když krabici otevřu, zjistím, ejhle, kočka je živá.“
- ☞ K obrázku ve skriptech: „Nevím, jak vypadá lumík (akorát jednou jsem ho viděl v nějakém komiksu), tak jsem ho přejmenoval na hraboše.“
- ☞ Hookův zákon, pružnost: „Když natahujete gumičku, ti vnímavější z vás si všimli, že se zužuje.“
- ☞ „...Teď ten mikroskopický pohled vemem a zahodíme...“
- ☞ střídavý proud, kondenzátor – napětí se zpožďuje za proudem: „Podobně se chová cívka, ta se chová jinak...“
- ☞ impedance – vzorec: „Už o tom nebudem mluvit, to jsou ošklivé věci...“
- ☞ „Chytří matematici tu sumu vezmou, naohejbají, udělají z ní hladší, užší zpotvořeninu a nazvou integrálem...“

Matematika – Kindlmann

- ☞ (Př. 3.23: V urně je $m+n$ stejných koulí) – „Příklad 3.22 je podobný: v urně je 5 mužů a 10 žen.“
- ☞ Konzultace – ukazuje nějaké modely: „Chcete ještě něco předvést?“
Táňa (septem): „Moh'by nám předvést třeba kotrmelec...“
- ☞ Alleho efekt: „Při malých populačních hustotách početnost populace klesá – je jim smutno, tak chcípaj.“

Ahoj Richarde!

Promiň, že Ti budu tykat, když se ani neznáme, ale věřím, že by Tě víc uráželo vykáání. Přečetl jsem si článek, který jsi napsal pro předvánoční Pavučinu, a nedá mi to, abych Ti k tomu nenapsal pár řádků.

Jo, naštvalo mě to, to jsi předvídal dobře. Chápu, že takové hodnocení člověku náladu nezvedne, ale to neznamená, že by to měl řešit takovým zoufalým lamentem a hledáním problémů tam, kde nejsou. Nic se tím nevyřeší a „anonymního adresáta“ – bude-li v něm tolik zášklbi a škodolibostí, jak píšeš – to jen potěší. Proč používám ty uvozovky? Protože tu Tvou důslednost v užívání slova anonym považuju za... řekněme přehnanou.

Hodnocení přednášek je definitoricky anonymní, to přiznáváš. Nikomu nelze dávat za vinu, že se pod něj nepodepsal. Nedělá to nikdo. Opak je vybočením z řady a to on asi nechtěl. Je proto slaboch? Já teda fakt nevím. Já bych se asi podepsal, ale jedním dechem musím přiznat, že z řady vybočuju často a rád. A slovní spojení „sprostý anonym“ je v této souvislosti jen pláčem Tvého raněného EGA. Je to nejformálnější a nejméně citově zabarvené vyjádření toho, co chtěl říct. Proč nekritizoval dřív a otevřeně, to fakt netuším. Ale jak to můžeš tak přesně vědět Ty? Studenti práci na seminářích vůbec nekritizují, nebo máš podezření na „pachatele“? To by mě docela zajímalo (tím nechci říct, abys mi napsal jeho jméno, starej jsem už dost :-)).

A tím formálním postupem s poukazem na praktiky policie jsi tomu dal korunu. Promiň, ale já – ač po-

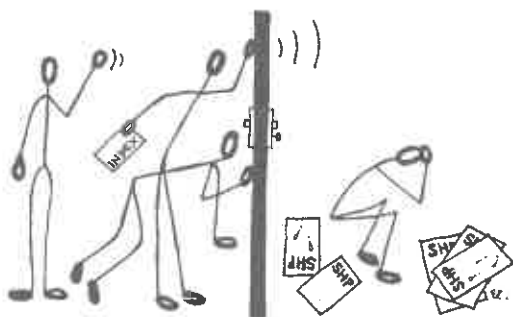
city bych z toho měl podobné – bych to tak nežral. Připomněl jsi mi prof. Veselovského, který loni napsal ostré a podobné zoufalé prokletí SHP.

V jeho případě ale:

1. Byly narážky provedeny ještě méně vybíravým způsobem („na jeho přednášce má smysl chodit nejdříve od poloviny, kdy se rozpovídá a je mu alespoň trochu rozumět“).

2. Je to starší pán a podobné narážky související s jeho zdravotním stavem a naznačování postupující senility jsou krajně netaktní. Snad je i „veleváženější“ než Ty, ale to bych sem nepletl. Takže podtrženo a sečteno, příznávám, že jeho hněv byl zcela oprávněný. Přesto u mě klesnul tím, že nedokázal zachovat chladnou mysl a řešil to podobným výkřikem. To na veleváženého pána nesedí asi stejně, jako to, co udělal některý z jeho posluchačů. Takže asi chápeš, jak jsi mě zklamal Ty. Promiň, ale musel jsem. Co vytkneš mně? Já svoji totožnost netajím a navíc si i přesto Tvůj seminář v LS asi zapisuju (energetika mě jako přeučenyho elektrikáře zajímá a kromě toho mi lidi říkají, jak je to dobrý). Protože máš rád publicitu a transparentnost, posílám kopii tohoto mailu redakci časopisu Pavučina, kdyby ho jako reakci chtěli otisknout v příštím čísle.

S pozdravem Jiří Kubáček

PŘESTŘELKA O STUDENTSKÉM HODNOCENÍ KURZŮ

V minulé Pavučině jsem kritizoval současný stav hodnocení přednášek. Hlavně proto, že se mi nelíbí, že tento systém také umožňuje to, co jiným nabízí možnost anonymně obviňovat či účastnit se nováckého Kotle (doporučuji všem, kdo nevědí, oč jde, ať se někdy na Kotel na Nově podívají – jde o bizarní prožitek masové komunikace). Zdeněk Klouda mi hned vedle vysvětlil, jak se to celé má. Že prý je pro hodnocení nejlepší kombinace sumativního (tedy kvantifikovatelného-dotazníkového) přístupu s formativním (tedy slovním). A že je prý nesmysl chtít, aby se studenti na formuláře podepisovali.

No to je pravda – já jsem nic takového nepsal. Mít možnost hodnotit kurz a muset se na to podepsat, to je přece nesmysl a navíc, k čemu by ta data byla? Takže pro vyjasnění celé věci přikládám schematickou tabulku:

	Sumativní hodnocení	Formativní hodnocení
Podepsané	NJTT	NJTT
Nepodepsané	NJTT	FUJ!

Vysvětlivky: NJTT: normální - jak také jinak?

Budeme-li chtít odstranit oba FUJ! a nechat si jen NJTT, musíme hodnocení zkrátka rozdělit. Ale opakují, budeme-li chtít. Pokud ano, existuje spousta cest, jak na to. Například: sumativní anonymní hodnocení zůstane stejné, jako je dosud. Jen se z něj odstraní prostor pro slovní vyjádření. Formativní hodnocení může probíhat buď tak, že při sběru dotazníků studenti také dostanou papíry, na něž mohou napsat svůj vzkaz – v hlavice jej opatří třeba číslem či názvem kurzu nebo jménem přednášejícího. Samozřejmě, že se mohou a nemusí po-

depsat – v tomto případě ale mají tu možnost! Ve stávající úpravě ji totiž nemají. I kdyby se totiž podepsat chtěli, tolik prostoru jim formulář ani neposkytuje a těžko jej dělat větší.

Ještě lepší cesta je, aby si závěrečné zhodnocení kurzu organizovali sami vyučující. Někde se to tak děje přímo povinně, přičemž výsledkem tohoto závěrečného zhodnocení je také soubor známek. Schválně se podívejte na syllaby kurzů na některých zahraničních univerzitách. Velmi často tam najdete na konci něco jako: „final evaluation“. Hodnocení kurzu a zpětná vazba lektorovi je v některých profesních asociacích lektorů přímo vyžadována.

Formulář se známkami slouží učitelé jako osnova toho, jak hodnocení vést. Znamky pak vyplní přímo on, buď po konsensu se studenty nebo sám. Hodnocení pak řekne ještě další věci, protože se pak samozřejmě tyto „znamky“ dají porovnat s výsledky anonymního hodnocení studenty. Dá se to schematicky vyjádřit v matici:

Hodnocení neanonymní	Hodnocení anonymní	
	Špatné	Dobré
Špatné	A1: alespoň se shodují	B1: učitel se podečnuje nebo se studenti smilovají
Dobré	A2: tak tady někdo lže	B2: nirvána, jásejme

Takové porovnání ukazuje spoustu důležitých věcí. Ani varianta A1, tedy obě hodnocení shodně špatná, není až tak zcela negativní výsledek – v předmětu si ce existuje problém, ale vyučující o něm ví. Opravdu vážný problém je pouze v případě A2 – tedy když si učitel hodnocení sama sebe vymyslel anebo se mu studenti bojí říct pravdu.

Své interpretace mají samozřejmě i zbylé dvě kolonky. Celé se to dá ještě „zesložtit“ tím, že se jako další parametr do to-

hoto porovnávání použije prospěch z předmětu. O tom ale nemám potuchy, jak se dělá – ale určitě bychom to někde našli.

Na tomto způsobu odděleného hodnocení však vidím ještě podstatnější přínos. Během závěrečné evaluace se může učitel opravdu přesvědčit, co si studenti myslí a může na to reagovat. Možná se vám to zdá absurdní dnes, kdy spousta předmětů končí ústní zkouškou a studenti se tedy „bojí“ své hodnocení vyslovit. Na to máme kolonku A2 v tabulce výše. Navíc přemýšlejme s perspektivou – již dnes máme řadu zkoušek v písemné podobě, nehledě na trend snižování podílu „frontální“ výuky v univerzitním studiu. Se zaváděním „nefrontálního“ způsobu vyučování přijde i jiný způsob hodnocení, třeba eseji, seminárními pracemi, atp.

A kromě toho to bude významné i pro samotné studenty. Najednou po nich někdo bude chtít jejich názor. Totiž, ono je to hrozně snadné, celý semestr pěkně sedět v lavici, poklímávat, a pak se jen pár dní nervovat před zkouškou. Kritiku pak ventilovat u piva, za rohem, anonymně. Anebo vůbec. Hmmm...

Richard Tichý

Dvě poznámky k Richardovi

1) Rozdělit tabulkové hodnocení a slovní vzkazy je podle mého názoru zbytečné. Alespoň z důvodů, které Richard uvádí. Nestalo by se totiž nic nového. Učitelům se dostane do rukou z originálního dotazníku jen kopie slovního hodnocení jejich kurzu (student má úplně stejnou možnost se podepsat na dotazníku jako na samostatném papíru). U sumativního (tabulkového) hodnocení může studentům vadit podpis mnohem méně než u slovního – souhrnná tabulka pro více kurzů s čísly je více anonymní než

slovní vyjádření adresované konkrétnímu učiteli. Navíc je anonymita zaručena způsobem provádění SHP – dotazníky projdou rukama pouze mně, jednomu studentovi a případně studentským senátorům. Učitelé a vedení školy dostává pouze souhrny.

2) K hodnocení na konci kurzu říkám: JEN DO TOHO. Bohužel je to především individuální záležitostí učitelů. Proč to už většina z nich nedělá?

Zdeněk Kloudek

Můj pohled na SHP

Řídíte-li auto, nikdo se vás neptá, jak dobře zvládáte techniku řízení a už vůbec ne, jaké máte morální kvality k tomu, abyste svým jednáním neohrožovali ostatní účastníky provozu. Zato musíte mít – a co také může nepoporně být velmi užitečné, když je to relevantní. Zatímco před dvěma desítkami let byste ho marně hledali, dnes se těžko najde fakulta, která by o něm aspoň nemluvila.

Vtip je v tom, kdy je relevantní. Jako člověk zvyklý celý život používat informace kvantifikovatelné a na základě nějaké kvantifikace buď důvěryhodné (ve vědě statisticky signifikantní) nebo nedůvěryhodné se ptám především, co (koho) informace obsažené v SHP reprezentují. Pokud (a až) SHP sebere výroky od aspoň dvou třetin studentů, bude to informace důvěryhodná. Jenže od toho jsme ještě daleko (leckde velmi). Nicméně i údaje a výroky od jediného respondenta mohou být pro přednášejícího určitým a třeba velmi užitečným signálem.

Je jisté možné informace od studentů sbírat různými způsoby. Osobně nevěřím příliš v přínos nějaké závěrečné diskuse na konci kurzu. Buď musí přednášející najít prostor několikrát během semestru, třeba v neformální podobě, nebo pravidelnými dotazy na

problémy na každém cvičení, nebo už nic nevyřeší. A navíc: mnoho studentů najde problémy až ve zkouškovém období, do té doby si je neuvědomí. Pak teprve vidí, zda to vše bylo či nebylo k něčemu. (Pokud se jim kurz zdá k ničemu už během semestru, je třeba a je možné leccos udělat hned, jen je třeba problémem pojmenovat a vyslovit.) A anonymní lističky odstrihané z formulářů hodnocení? Mně informace v nich vždycky něco řeknou.

Když to shrnu: pro přednášejícího je SHP informací užitečnou v každém případě

(sebereflexe jako první zpětná vazba). Také budoucí student se může něco dozvědět a ovlivnit svá rozhodnutí. To je druhá zpětná vazba, až po vliv na rozhodnutí „volitelný kurz zapsat – nezapsat“ a jeho případný konečný dopad obsažený v pravidle „kurz, který potřikrát neběží pro nedostatečný počet zájemců, vypadává z nabídky kurzů“. Student ovšem už musí vzít v úvahu onu „důvěryhodnost“, tedy podíl počtu odpovědí na celkovém počtu studentů zapsaných v kurzu. Je-li malý, je zkrácení o to větší, že práci s odpověďmi si dají spíše studenti nespokojení s kurzem.

V jiné situaci je fakulta, chce-li jednotlivé přednášející porovnat a výsledky SHP uplatnit. Tam má svůj význam nejen podíl odpovědí, ale i sama velikost kurzu (tj. celkový počet studentů v kurzu). Teprve s přihlédnutím k oběma číslům lze výsledkům přikládat význam a dále je uplatnit. Tato třetí zpětná vazba může mít několik podob. Prvou je ocenění nejlépe hodnocených přednášejících jednorázovou finanční odměnou. Tady se musí uplatnit ta věrohodnost údajů a proto do výpočetního algoritmu vstupuje

jako násobný koeficient podíl studentů, kteří se vyjádřili, na celkovém počtu zapsaných. Pak samozřejmě velikost kurzu (druhou odmocninou z počtu studentů). Peněz není na zbytek, ale první místo může znamenat deset tisíc korun, odměnění jsou všichni, kdo dosáhli prvních tří nejlepších zisků v „klasifikaci“ (při blízké shodě hodnot i více, třeba pět až šest hodnocených). Jenže pro někoho kladná motivace nic neznamena.

Další možnou zpětnou vazbou je výměna přednášejícího. To už není tak snadné,

jak by se mohlo zdát. Nejstarší naši studenti (dnes mezi doktory) to snad ještě pamatují. Problémem je spíše ten nový přednášející, totiž – kde ho vzít. Právě citovaný případ vlastně doznal po řadě peripetií definitivního řešení až asi před dvěma roky a ještě přednášejícím si ce ochotným, leč nemladým. Nejde-li o zásadní nabídky, může leccos dokázat katedra a garant oboru, ale tím hlavním vždycky zůstává zajištění nového přednášejícího nebo celého jiného kurzu.

Mám-li shrnout: SHP prostě mít musíme z řady důvodů. Bude-li k čemu a bude-li jeho výsledků možné smysluplně využívat, o tom rozhodují respondenti. Nevěřím na příliš velkou možnost ovlivnění jejich motivace – buď prostě mají zájem se vyslovit, nebo nemají. Podzimní volební kampaň před senátními a rektorskými volbami mě přivedla k úděsnému poznání, že na ostatních fakultách JU naprosto převládají studenti bez zájmu, kteří si chtějí jenom za pět let co nejpohodlněji a nejkldněji „vysejdit“ vysokoškolský diplom. Bohužel. O našich studentech mám stále ještě lepší míněni...

**Doc. RNDr. Helena Illnerová, DrSc. –
představování kandidátů na šéfa AV ČR
(proběhlo Na Sádkách)**

**19.1.
Den otevřených dveří na BF**

**Magisterské státní zkoušky
na BF – zimní semestr**

**Magisterské státní zkoušky
na BF – zimní semestr**

Foto: Archiv BF, Foto: Petr Znachor

Jak to všechno začalo aneb Repetynka – Jak to

Z hospody do „filmáče“, ze školy na kolej, to vše také v opačném pořádku. Samozřejmě, někdy se člověku zasteskne i po nějaké té alternativnější zábavě – koncert, divadlo. Jenže – budovy divadelní „daleko“ ve městě, koncerty zase drahý špás („daleko“ ve městě). Student se stává lenochodem, chuďasem nebo naopak marnotratným synem – u studentky dcerou. Možná však přece existuje cesta z „naší nynější krize“: Pohádka.

Byla jednou jedna chaloupka. A nebyla to jen tak ledajaká chýše, barabizna nebo snad charouzna. Kdepak! Byla to chaloupka literární.

To bylo tak: Jeden student nechce déle nečinně přihlížet, jak mu v rodném kraji hnije dům, v němž již léta nikdo nepřebývá, tedy se tam – coby myška Hrabalka, jak jistě víte – ubytuje. A že není sobeckou myši, ale je ze své podstaty člověkem společenským, pozve několik podobných (duchem). Čtou si pak vzájemně z různých knih a básnických sbírek, popíjejí, co jim zrovna sklínka stále dolévaná skýtá, a přemítají, kterak kouzlo místa přenést z východu Čech na jih, sedmimílových bot nemajíce. Avšak nepředbihejme.

Idea oživení společensko-kulturního života na kolejích Jihočeské univerzity se zrodila v hlavách několika z nás již léta devatenáctistého devadesátého osmého. Po prožití pohádkově laděného příběhu, jenž se odehrál zjara roku následujícího v Orlických horách, přešli nikde zde nejmenovaní od slov k činům. Pozvali Martina C. Putnu, docenta na FF UK, čímž o sobě dali vědět coby Studentský spolek Repetynka.

Nyní tedy nutně musí následovat etymologický exkurz – ptáme se po původu „Repetynky“.

Nemělo by být složité objevit souvislost s dnes již bájným pražským klubem Na Petynce, který spoluutvářel kulturní život v hlavním městě v osmdesátých letech. Další souvislost vytane studentům vyšších, končících ročníků, kteří jistě ještě nezapomněli na hodnost repetenta, udílenou většinou za mimořádná nedorozumění. Také několika z nás se dostalo té cti zvat se repetentem. Patřilo to k jejich image.

Kdyby však mělo zůstat u výše zmíněné akce, byl by Studentský spolek Repetynka směšný podobně jako např.: Klub letních lyžařů nebo pořadatelský spolek soustředěný kolem Mistrovství světa v mrkání levým okem na čas. Pořádali jsme ale další a další akce: Přijel, zazpíval, zavtipkoval a odjel Jiří Dědeček, zarecitoval Josef Mlejnek. Folkare potěšili mladí Tomáš Zeno Václavík, Žofka Kabelková a spol. Přijeli, zavzpomínali, poděkovali a odešli Jiří „Pažout“ Žáček a Martin Mejstřík, ale také mnozí další.

Takto jsme v nepřerušném sledu zvali a zveme zajímavé lidi z různých oblastí. Dnes již – díky spojení s Attavenou, o.p.s., přes níž jsme pro sebe a pro vás vyžádali grantovou pomoc – nemusíme mít strach, že k těmto počinům budeme „přihazovat“ ze svého. To však ještě samo o sobě úspěchem není.

Rádi bychom na této univerzitě spoluvytvářeli kulturně společenské dění, mariášnic-ky řečeno „hráli ducha“ a uhráli ho, spolu s vámi. Budeme rádi, když přestaneme mít pocit, že se kulturní dění v rámci kolejí oživit nedá, když si na naše pořady a hosty v nich najdete chvíli volna. Volna od hospody, ale také od učení do školy. Vždyť učit se lze také příjmenějším způsobem, i když to pochopitelně nestačí.

A co tedy pro vás chystáme na příště? Spisovatele a sociologa Jana Jandourka, básničku Věru Rosí, Majerovy brzdové tabulky, Jiřího X. Doležala z týdeníku Reflex. Jestli budou následovat další lidé a jména, to nezáleží zdaleka jen na nás. Naopak. Všimněte si našich plakátů v areálu kolejí a na jednotlivých fakultách, možná náhle zjistíte, že jste přece jen o něco příšli. Ale raději si jich všimněte dříve...

Tomáš Veber

aneb Repetynka – Jak to všechno začalo

všechno začalo aneb Repetynka – Jak to všechno začalo

Astronomické okénko

Tak se nám svět překulil do nového tisíciletí. A řeknu vám – nic moc. Stejně starosti, problémy, otázky a bohužel i odpovědi. Stále vyspělejší technika a mobilománie se nám snaží vnutit, že stačí tak málo a budeme mít k sobě zase blíž. Svět šílí víc než kdejaká kráva... A první lidské bytosti úpí tajně naklonované ve zkumavkách.

Pokusme se alespoň v takových okamžicích povznést až nad horizont všednosti a zamířit do sfér na první pohled neměnných, netečných a pro nás stále ještě nedosažitelných. Ty zatím vydrancovat nezvládneme a je to tak dobře.

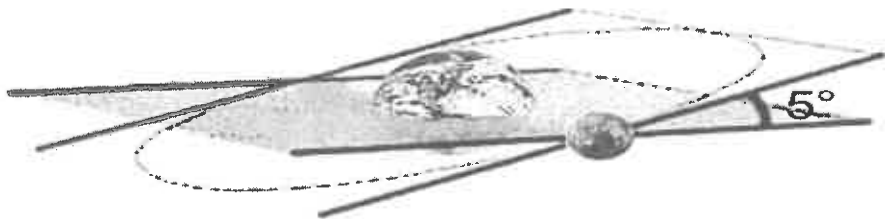
Balet na temném sametu

Minulý rok jsme si udělali zevrubnou prohlídku oblohy. Poznali jste nejnámější dominanty ročních období. Naštěstí hvězdné nebe je, jako jedno z mála kolem nás, skoro neměnné. Můžeme se proto nyní klidně věnovat bludným světýlkům – planetám a také našemu Měsíci. Všechna tato tělesa se potulují po obloze mezi hvězdami v těsné blízkosti ekliptiky. Ekliptika je definována jako rovina oběhu Země kolem Slunce. Právě proto se nám momentální zdánlivá poloha Slunce na obloze promítá také do ekliptiky. Naše nejbližší hvězda tak během roku projde dvanácti souhvězdími, tzv. zvířetníkem. V každém okamžiku se tedy Slunce nachází v nějakém souhvězdí. Právě od toho jsou odvozena astrologická znamení, ale nutno podotknout, že dnes už tak docela nekorespondují se souhvězdími, podle nichž byla pojmenována. Ekliptika byla takto rozdělena již před tisíciletími. Znamení se vůči souhvězdí posouvají díky precesnímu pohybu (krouživý pohyb zemské osy) směrem doprava a jednou dokola oběhnou za 26 000 let. V současnosti vstupuje například Slunce do znamení Berana v době, kdy se nalézá v souhvězdí Ryb. Všechny planety obíhají v rovině velmi blízké ekliptice (s výjimkou Pluta). Nikdy je tedy nenajdeme například u severního nebeského pólu. Jejich zdánlivý pohyb je složen ze skutečného pohybu oběžnice a pohybu Země v rovině ekliptiky. Pozemský pozorovatel je tak svědkem jakéhosi baletu ve smyčkách, zleva doprava a zpět.

A jak to tedy vypadá na obloze právě teď? Večer, v první polovině března, je možné spatřit vysoko nad JZ obzorem Venuši. Koncem měsíce jí však najdeme už jen nízko nad západem. V první polovině noci budou i nadále zářit Saturn s Jupiterem. Ráno před druhou hodinou vychází Mars a asi hodinu před východem Slunce najdeme zpočátku března na obloze i Merkur.

Pohyb Měsíce je daleko jednodušší. Kolem Země oběhne vzhledem ke hvězdám za více než 27 dní. Fáze vystřídá ovšem až za 29 dní (doba oběhu vzhledem ke Slunci). Změna fází závisí totiž přímo na poloze Slunce a naší přirozené družice na dráze kolem Země. Rovina oběhu je navíc vzhledem k ekliptice skloněna asi o 5°, takže se Měsíc pohybuje v tomto rozmezí buď nad nebo pod ní. Pozorovatel ze Země tak Měsíc předvádí tanec mezi hvězdami tentokrát zprava doleva. Naše přirozená družice bude v úplňku právě 9. března.

Nezapomeňte přitom, že rotace Země kolem osy je přece jen rychlejší, a tak všechny objekty na nebi budou zároveň podléhat zdánlivému pohybu od východu na západ (střed rotace je poblíž Polárky), stejně jako Slunce, u něhož tento, byť neskutečný, pohyb tak důvěrně známe.

Krvavý Měsíc

9. ledna roku 2001 nám nebeské divadlo připravilo nádherné představení. Během večera se sice honily nad Budějovicemi husté mraky, ale krátce po půl osmé bylo nebe najednou jako vymetené. V tuto dobu se Měsíc poprvé dotkl zemského stínu. Po nějaké době se začalo projevovat rezavé zbarvení kotouče, které bylo stále sytější. Ve 20 hodin 50 minut začalo úplné zatmění. Pozorovatelé se shodli v tom, že to letošní bylo jedno z nejbarevnějších za posledních pár let. Měsíc byl na obloze dobře patrný v průběhu celého úkazu. Zemský stín není totiž až tak docela temný. Pronikají do něj sluneční paprsky, které se lámou v atmosféře. Protože záření s delší vlnovou délkou je v ní pohlcováno méně, převládají ve stínu červené odstíny. Horní okraj Měsíce byl po celou dobu zřetelně světlejší. Neprobíhal totiž přesně středem stínového kužele.

Novinky z kosmonautiky

Po patnácti letech završí kosmická stanice Mir svoji, delší dobu již značně problematickou, existenci. Ke složité operaci dojde pravděpodobně 6. března. Stanice nebude ponechána svému osudu, neboť nelze nikdy zcela přesně předpovědět dobu a způsob samovolného zániku a zabránit tak včas nekontrolovatelnému pádu. Měla by být navedena do zemské atmosféry, kde shoří její velká část, a zbytky dopadnou do Tichého oceánu. Mir ovšem nelze tak snadno udržet pod kontrolou. Zařízení, které udržuje stanici v určité a přesně definované poloze, je od prosince loňského roku nefunkční. Proto byla 27. ledna k Miru vyslána nejspíše poslední návštěva, loď Progress, se zásobou paliva pro přídavné trysky, které by ho měly nahradit.

Sonda NEAR již rok bedlivě krouží kolem planety Eros. Ze Země byla vypuštěna už v roce 1996. Na oběžnou dráhu planety se „pověsila“ v roce 2000, tedy o rok později oproti původnímu plánu. Mise této sondy je i přes počáteční problémy přece jen úspěšná. Získali jsme díky ní alespoň představu, jak takový „vesmírný kámen“ vypadá zblízka. Složení, strukturu a velikost u asteroidů můžeme totiž pouze hrubě odhadovat. I když jich dneska máme očíslováno na 20 tisíc, tato planetka je první, na kterou se pokusila 12. února dosednout člověkem vyrobená technika.

Možná se už nadobro odmlčela jedna z nejvzdálenějších sond Pioneer 10. Startovala v roce 1972 a stále ještě neopustila sluneční soustavu. Jako první proletěla pásmem asteroidů a získala údaje o největší planetě sluneční soustavy. Hlavním posláním však bylo zjistit, zda je sonda schopna přestát extrémní podmínky u Jupitera. Byla tedy jakýmsi „předskokanem“ pro dražší sondy Voyager. Momentálně se nachází ve vzdálenosti více než 11 světelných hodin, zhruba jednou tak daleko jako je vzdálenost oběžné dráhy Pluta od Slunce. I nadále bude neomylně směřovat ke hvězdě Aldebaran ze souhvězdí Byka. Asi za 100 tisíc let se dostane do vzdálenosti 2 sv. let od naší hvězdy a vymaní se nadobro z její gravitační náruče.

Hanka Znachorová

Zdroj: internet: <http://www.spacer.com>

<http://near.jhuapl.edu>

<http://www.ian.cz>

Trávní strom

Xanthorrhoea sp.

Čeleď: Liliidae

Podčeleď: Xanthorrhoeaceae

Výskyt: Suché oblasti Austrálie a Tasmánie. Když se tyto obrovské bloky pevniny odtrhly od Gondwany, odnesly si s sebou organismy, které pak byly vystaveny mnoha jiným selekčním tlakům než kdekoli jinde. Díky tomu je australská biocenóza tak „divná“. Tohle je jedna z ukázek.

Vzhled: Výrazná dominanta polopouštní krajiny. Měří několik metrů. Staré listy postupně odumírají, ohybají se a černají. Proto trávnímu stromu říkají Australané Black boy.

Kořeny:

Xanthorrhoea má rozsáhlý kořenový systém, který je nezbytný pro zachytávání té trochy vody, co v těchto oblastech je, navíc rostlinu pevně fixuje.

Stonek: Na rozdíl od většiny liliovitých dobře definovaný kmen s dřevnými komponenty.

Listy: 50 – 80 cm dlouhé a 1 cm široké. Na rubu mají výrazný žlábek, v němž se nachází většina průduchů. Svrchní strana je vypouklá a se silnou kutikulou.

Je vyztužena křemičitanovými drúzami. Za jednu sezónu se jich vytvoří až 150.

Květenství: *Xanthorrhoea* dospívá až po 20 letech. Válcovitý klas vyrůstá v červnu a

červenci ze středu růžice listů. Měří 1,5 až 2 m a je 5 až 7 cm silný, zelený, pružný. Kvete odspodu, celý vykvete za 2 až 3 dny a zdobí květinu asi 2 měsíce. Usychá rovněž odspodu. Obaly květů jsou redukovány, za to výrazné jsou bílé tyčinky a pestíky. Opylování zajišťují mouchy, včely a brouci.

Plody: Jednosemenné ořišky, které připomínají obilky pšenice, potřebují k vyklíčení projít intenzivním žářem. O ten není v těchto požárových oblastech nouze.

Reakce na sucho: Xerofytní *Xanthorrhoea* přežije 2 roky bez vody, ovšem 3. – 4. rok je

kritický. Při poklesu turgoru o 7 až 10 % se výdej vody téměř zastavuje, neboť průřez listem se stává kruhovitým a tedy žlábek na rubu je uzavřen. Biologické procesy jsou silně omezeny. Toto období hladovění má za následek deformaci nových přírůstků a poškození kořenů.

Význam: Je dekorativním přínosem do parků v krajích, kde nemrzne a málo prší. Dožívá se několika set let a je nenáročná, takže aranžérům umělých lesů vyhovuje.

Domorodci v Austrálii ji používali k výrobě nástrojů a zbraní, např. harpun. A zřejmě nejdůležitější je získávání jemného vosku ze starých kmenů a listů *Xanthorrhoea resinifera*, což je biochemicky velmi zajímavá ovšem málo prozkoumána látka. S jistotou se prozatím ví jenom o jejich dezinfekčních a antiseptických účincích.

- Mamča -

Informace: Živa 1999/1

<http://farrer.riv.esu.edu.au/ASGAP/APOL10>

www.wildseedtasmania.com.au/catalogue_1

www.bit.net.au/peterrjo/plants.html

Jak se na BF JU zkoumají tropické pralesy

Až budete mít trochu volna, nasedněte před fakultou na autobus č. 13, odjeďte na nádraží, pokračujte rychlíkem do Prahy, metrem na Dejvickou, autobusem č. 147 na Ruzyni, ranním letem British Airways na londýnské letiště Heathrow, odtud s Quantasem do Singapuru, dále do australského Cairns, pak do novoguinejského Port Moresby, tam z domácího terminálu s Air Niugini do města Madang, z letiště pak autobusem na sever podél pobřeží na křižovatku Nobonob a odtud pěšky doleva po prašné cestě opuštěnou kokosovou plantáží až na pobřežní pláž zálivu Nagada. Tam najdete jedno velmi detašované pracoviště naší fakulty, totiž terénní biologickou stanicí, provozovanou společně s Entomologickým ústavem (AV ČR), Bishopeným muzeem (Honolulu) a Smithsonian Institution (Washington).

Naše biologická základna v Nagadě vznikla koncem roku 1997, kdy jsme od místní pobočky luteránské církve pronajali dva značně zruinované domky a přeměnili je na

výzkumnou stanicí, jež nyní zahrnuje klimatizovanou laboratoř se základním vybavením pro ekologický výzkum, včetně počítačové sítě, přístupu na internet, mikroskopy, sbírkami, místností na chov hmyzu a dalšími vymoženostmi. K dispozici je rovněž ubytování pro deset lidí a terénní automobil. Stanice je pouhých 5 km od lesů se 150 druhů dřevin na hektar a 30 m od korálových útesů s více než 800 druhy ryb. Poloha je zvolena vhodně i z hlediska kulturního vyžití, do dvou hospod je to kánoí pouhou čtvrthodinku pádlování. Na stanici pracuje osm novoguinejských parataxonómů – to je profese blízká našemu laborantovi, ovšem s tím rozdílem, že parataxonóm se vyzná i v práci v terénu. Bydlí tu rovněž dva přátelští psi, Mangí a Bandy, a v koruně velkého mangovníku na zahrádce i polo-domácí vačnatec, kuskus Yagi.

Náš výzkumný program je převážně entomologický, studujeme druhovou rozmanitost a hostitelskou specializaci herbivorního hmyzu. Okrajově se zabýváme i průzkumy

biologické diverzity pro ochranu přírody a asistenci různým biologickým expedicím příjezdějším na Novou Guineu. Publikace je naše stanice neaktivnějším centrem biologického výzkumu na celém ostrově. Plány do budoucna zahrnují i vytvoření sítě deseti terénních ministanic v odlehlých koutech Nové Guineje, sloužících jako základny pro historicky často první entomologický a botanický výzkum v těchto oblastech. Vše ovšem záleží na naší schopnosti stanici financovat, neboť na veškeré výdaje je nutno získávat výzkumné granty, žádného stálého bohatého sponzora, ať už státního nebo soukromého, bohužel nemáme. Náklady ve výši okolo dvou milionů Kč ročně se zatím daří hradit kombinací amerických, českých a australských grantů.

Podíl BF JU a Entomologického ústavu na provozu stanice je klíčový - bez české účasti (a amerických peněz) by stanice neexistovala. Jaké možnosti se tím otevírají studentům BF? Předně je tu postgraduální program, jenž by měl školit vždy alespoň jednoho doktora účastníčného se výzkumu na Nové Guineji. Průkopníkem je doktorand Lukáš Čížek (t.č. na Nové Guineji), v roce 2001 bychom rádi přijali dalšího. Příjímá řízení je samozřejmě otevřeno i studentům z ostatních škol. Stanice může rovněž sloužit jako základna pro další biologické projekty studentů i výzkumníků z BF a ENTÚ a pro sběr jejich biologického materiálu (Nová Guinea je ovšem drahá země a jelikož externí projekty není možno z rozpočtu stanice dotovat, je třeba alespoň 200 tis. Kč na osobu i pro ten nejskromnější projekt).

A obligátní otázka, proč by zrovna biologové České republiky měli zkoumat tropické pralesy, když se občas nevyznají ani na Šumavě? Upřímně doufám, že nikdo natolik zbedněný, aby tuto otázku vážně položil, se snad ani nenajde - jak by si bohatá Česká republika, jedna z padesáti ve vědě nejpokročilejších zemí světa, mohla dovolit ignorovat výzkum v biologicky nejdůležitějších, tedy tropických, oblastech?!

Vojtěch Novotný

dopisy z PNG kamarádům

(publikované na žádost redakce
- část II.) - 23.8.2000

Ahoj všichni,

Zdravím z Nagady a posílám něco zpráv ze zdejšího kraje.

V neděli jsme s Vojtou byli šnorchlovat na jednom korálovém ostrůvku. Tak jsme se tam potkali s jedním Finem a s kanadským manželským párem (jediný rozdíl byl, že my jsme tam dopádlovali, oni

přijeli motorovou lodí). No, ale abychom nevypadali sportovně, kdyby ten motor, co sem přivez jako příruční zavazadlo Lukášův táta fungoval, tak jsme taky asi

nepádlovali. Tak jsme si říkali, jaká je pravděpodobnost, že se na malém ostrůvku u rovniku sejdou představitelé hlavních hokejových velmocí.

Ten Fin nás teď poveze na výpravu do povodí Sepiku. Letíme totiž s MAF (Missionary Aviation Fellowship), a jak nam řek, tak je jediným pilotem týhle letecké společnosti v Madangu - taky má společnost jediný letadlo v Madangu, sedmimístnou Cessnu. Jen říkal, že doufá, že letiště bude přijímat, tohleprej často nepřijímá pro vysokou trávu. Tak jsme se ptali, co dělá MAF, když on má dovolenou. Co by dělala - nelétá. Už lítá po Papui tři a půl roku (ten Fin), takže si občas dovolenou vybírá.

Dnes jsme měli skvělou večeri, tuňáka, přijela loďka a nabízela čerstvě uloveného, aspoň desetikilového tuňáka, Keneth ho skvěle upek v naší troubě (plynový), a byl jedničkovej (ten tuňák). Jo, a nesežrali jsme ho celej na posezení, nechali jsme si půlku na příště.

Náš pes Mangi (=kluk) je typickým úkazem degeneračního vlivu civilizace a blahobytu. Je tady považovaný za něco divného, protože je vesnického původu, a wajtmenský psi jsou tady jinak vždycky čistokrevný. Nicméně je to jasně na něm vidět, že je to nejlépe živenej vesnický pes (jak poznamenal Vojta, minule přišel žebrat poté, co sežral tejdenní průměrnou dávku bílkovin sepický rodiny) - to je vlastně dobrý pokus na vliv výživy na vzrůst psa. Ale na rozdíl od svej vesnických příbuzných už není v lese schopnej nic ulovit, zato se strašně rád vozi v autě. Taky honí sousedům prasata, takže doufáme, že nám ho nikdo neotráví, tak se tady obvykle řešej podobný situace. A zase nám utek kuskus - ale s ním moc velká sranda nebyla.

Dnes jsem poslouchal zprávy (na 93 FM, yumi FM, takovej zdejší kříženec Faktora a Eldoradia, taky maj písničky na přání) a když

jsem slyšel něco o dolech a „marasin no gut tru“ - marasin je všechno, od alkoholu, přes léky až po repelent, ne dobrý opravdu; tak jsem se zeptal Vojty. No, společnost těžící zlato vezla helikopterou sud kyanidu (to je ten marasin no gut tru), a někde jí vypad. Našli ho, a snad se to obešlo bez neštěstí, ale spad blízko nějaký vodotěče, takže moc nechybělo.

Šuspa

Nová výmluva do školy:**Rodiče ze mě udělali vegetariána**

Ano, až nebudete něco umět nebo něco chápat, klidně použijte tuto omluvu. Je nová, neotřelá a vědecky podložená, na rozdíl od starého dobrého bolení břicha či nenadálé návštěvy babičky.

Vědci v Holandsku totiž zjistili, že děti, které nemají do věku šesti let dostatek vitamínu B-12, mají sníženou schopnost prostorového vnímání, špatnou krátkodobou paměť a malou „fluid intelligence“.

Tímto básnickým přívlastkem je myšlena schopnost řešit složité problémy, abstraktně myslet a učit se. No prostě vše, čeho je nám ve škole a ve vědě třeba. Kobalamin vytvářejí pouze živočišné. Je v mléce, vejcích, mase..., čili, jak řekl V. Herbert: „ve všem co chodí, plave či létá“.

Výzkumy ukazují, že tento vitamín je nejpotřebnější v předškolním věku, v době největšího vývoje mozku. Děti, které byly jako malé vegetariány, a pak přešly i na živočišnou stravu, už většinou zásobu B-12 v těle nedoplnily a stále byl u nich měřen deficit kobolaminu a poškození mozku přetrvávalo. Přitom doporučená denní dávka je jen 0,05 (děti) až 2 (dospělí) mikrogramu.

Tento problém se netýká pouze striktního vegetariánství, ale také hlavně v Americe populárních makrobiotických diet, kdy se nesmí jíst skoro nic kromě ovoce, zeleniny a zrní. Ale i když se nebudete takhle brutálně omezovat, zahřívání pokrmů v mikrovlnné troubě vede ke ztrátám kobolaminu až o 40 %. Takže utíkejte do lékárny a kupte si B-komplex!

- Mamča -

P.S.: Více informací v American Journal of Clinical Nutrition, September 2000.

Kivi na vzestupu

Tentokrát o ptácích, nikoliv o ovoci. Z jižní polokoule k nám dospěla dobrá zpráva o úspěchu The Kiwi Recovery Programme. Byl ustanoven v roce 1991 a kladl si za úkol národní symbol Nového Zélandu zachránit před vyhynutím. I když jsou kiviové chráněni zákonem od roku 1896, jejich počty pořád klesaly, především díky predátorům, proti nimž se u nich nevyvinula žádná obrana. Proč taky. Nový Zéland byl odlehlá končina bez savčích lovců. S člověkem dorazili kočky a psi a rovněž tak zvyk vypalovat lesy (informace o možných kulinařských příčinách mizení jsem nesehnala). Díky tomu populace všech tří druhů čítaly pouhých 70 000 kusů. Nyní byl zaznamenán 10 % růst a v případě, že bude pokračovat, budou moci být kiviové vyřazeni z listiny ohrožených druhů.

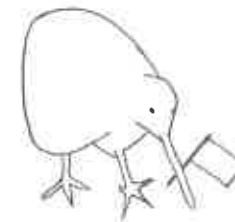
Pokud máte zájem o pár všeobecných informací, tak rod *Apteryx* se vyvinul před 30 milióny let a již nemá na celém světě žádné příbuzné (chudák). Zahrnuje tři druhy: kivi jižní (*Apteryx australis*, nejhojnější), kivi malý čili owenův (*A. owenii*) a kivi

skvrnitý čili haastův (*A. haastii*). V mnoha ohledech jsou to netypičtí ptáci. Například neumí létat, mají značně redukováná křídla. Jejich peří připomíná srst, jelikož v něm chybí paprsky. Připomínají spíš ježuru, když si tak v noci vykračují lesem a svým dlouhatánským citlivým zobákem pátrají po večeri – bezobratlých. Hledají je čichem (což je zase odlišuje od průměrného ptáka) a s pomocí smyslových brv v okolí zobáku. Zrak mají špatný, což si můžeme vyvodit i z jejich maličkých očiček. Dalšími „abnormalitami“ jsou nepneumatizované kosti (nač?) a oba funkční vaječníky (proč?).

Samec je mnohem menší než samice. Jeho úkolem je vyhrabat noru, kam samice snese 1 – 3 bílá vejce. Ty patří mezi relativně největší vejce v ptačí říši, protože každé váží 25 % hmotnosti samice. Sedí na nich samec 78 až 82 dní, ale o mláďata se pak už skoro nemusí starat, protože jsou téměř samostatná.

A ještě jedna noticka: jméno kivi vzniklo z domorodého názvu, který se snaží napodobit hlas samce. Samice vydávají zvuky hlubší a drsnější.

- Mamča -

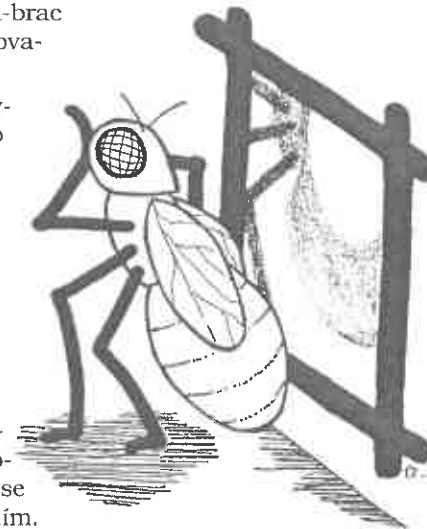
Význam hezké zadnice u octomilek

Drosofilí slečna poznává svého potenciálního partnera podle zadečku. Samci ho mají tmavší a se specifickým vzorem vytvořeným z pigmentů a epidermálních výrůstků. Tato vnaďa je vytvořena díky genu bric-a-brac (bab), což je vlastně transkripční faktor regulovaný homeotickými a pohlaví určujícími geny.

Už Darwin zdůrazňoval význam pohlavního výběru v evoluci. Homeotická funkce bab je relativně nová, asi 17 miliónů let, a už pomalu vypadá z kolotoče intenzivní selekce. Stalo se to totiž normou, a tak to ztratilo část svého šmrncu (je to stejné, jako když statisíce žen začaly nosit stejný účes jako herečka Jenifer Anistonová a tato „obchodní značka“ pozbyla své jedinečnosti a přitažlivosti). Samičky začaly přikládat větší důraz na štětky, u nichž mnohotvárnost přetrvává.

A jak je to vůbec s reakcemi na tmavý zadek? Samci se vyhýbají samičkám s pigmentovanou abdominální částí těla, avšak samice se páří se samečkem s tmavým i světlým pozadím. Taky způsob, jak si vybrat.

- Mamča -

P.S.: Die www.the-scientist.com/yr2001/feb/research

Kompas plus...

Čajovna – oáza klidu uprostřed velkoměsta

Tak tedy, abych navázal na tradice Kompasu a potažmo Igiho, zmiňovat se o místech študákově duši prospěšných (aneb, jak praví básník, nejen chlebem živ je člověk...), mám nyní příjemnou povinnost poopravit výčet podniků těchto v něm uvedených. Tedy račte dál...

Čajovna

Mezi nejznámější z budějovických osvěžoven bychom mohli zařadit Dobrou čajovnu, která se nachází v těsné blízkosti Černé věže, v Hroznové ulici číslo popisné 16. Po projití úzkou chodbičkou se rázem ocitnete jakoby v jiném světě. Spousta nezvyklých věcí, vůní, barev a hudby se mísí v nezaměnitelný kolorit čajoven.

Abych předešel následujícímu faux faux ze strany těch, co o fenoménu čajoven ve střední Evropě ještě neslyšeli, je dobrým zvykem se zde zout a dále se pohybovat jen bosky po-no-zki. O obuv příliš strachu mít nemusíte, neb jsem ještě neslyšel, že by se zde nějaká ztratila, a v botníku je místa habaděj. Uvnitř je možno se usadit i jednak na jakémsi pódiovém koutku v japonského stylu, kde se sedí u nízounkých stolků na celkem pohodlných polštářích, či můžete zvolit klasické posezení v prouti a v letních měsících i na terase.

V interiéru je vkusně umístěna spousta dekorací, pocházejících z putování milců čaje, většinou tedy z asijské oblasti, dále mnoho barevných fotografií a nakonec také veteše. Ale žádné kýchce. Konvice na tuareq z Istanbulu, perské koberce či hvězdnatá obloha na stropě. Ke všemu z chytře schovaných reproduktorů hraje podmanivá, lehce meditativní hudba. Navíc je poblíž botníku polička s průřezem literární tvorbou (prakticky od Dášeňky přes Arabské pohádky po Kámasútru), kterou je možno si pro zpříjemnění pobytu zapůjčit. Převážně dámskou část populace pak potěší i fakt, že v objektu je dostupné velmi pěkné sociální zařízení.

Pro extra fajnšmekry s úchylkou ke speleologii a kuřáctví je připraven koutek v části bývalého kamenného sklepa, kde se v malém výklenku nachází vodní dýmka – šíša. Tu je možno si zamluvit předem a vřele doporučuji pozvat více lidí, neb z vlastní zkušenosti vím, že jeden člověk ji rozhodně neudýchá. K výběru máte jeden z cirka osmi druhů ovoněných tabáků, které je zde povoleno kouřit, přičemž je možná i předchozí degustace a poradenské služby ze strany personálu. A tím se pomalu dostávám k té asi nejhezčí části – čají a obsluze a malým rituálům.

Když vejdete, hbitá osoba pohlaví mužského (tedy většinou), dlíci za alias barovým pultem, vás zaregistruje, a poté, co se pohodlně usadíte, se k vám on či některý z kolegů vydá. Stylově v černém ošacený elegán se sehne až do úrovně vašich očí a položí před vás čajový lístek a zvonek a zase se potichu vzdálí. Tedy ne to, co jste si pravděpodobně vybavili, ale obdobu lístku jídelního. Už sám lístek je kapitolou samou pro sebe. Nehledě na to, že každý jest originálem, je v něm uvedeno složení, chuť a původ čajů či směsí plus jejich cena (ne zrovna studentská). Mimo čajů je možno si vybrat něco z mála příloh či jídel, jako je plněná Pita, Salep či Kus-kus a několika dalších. Když už tedy máte vybráno, stačí zazvonit na zvonek, čímž na sebe upozorníte a obsluha (obyčejně vás obsluhuje ta samá osoba, co vám donesla lístek) splní vaše přání. Když se poté rozhodnete k odchodu, stačí dojít k onomu baru a zde se decentně vyrovnat. Čajovna má otevřeno od pondělí do soboty od 13:00 do 22:00 a v neděli od 15:00 do 22:00, v letních měsících po celý týden od 15:00 do 22:00. A kdo je noční tvor, může se jednu až půl hodiny před zavřením dočkat pohádky na dobrou noc.

Obchod

Hned vedle čajovny se nachází i malý velký Obchod s čajem velejemným, kde je možno zakoupit prakticky celé spektrum čajů, tabáku a doplňků, které jsou v čajovně k vidění, včetně různých propriet, milci považovaných za nezbytné k přípravě dobrého čaje.

Made by Graveir o.kbrd.

Krádež na příkaz zákona aneb Jak Dilie ke štěstí přišla?

Myslím, že tady na fakultě není nikdo, kdo by neslyšel o jistém novém zákonu (121/2000 Sb.), díky němuž musí Univerzita odesílat 1 Kč za 10 černobilých kopií, které si tu za její karty uděláme. Totéž platí pro všechny ostatní instituce poskytující kopírovací služby. Tento nepochybně velice zajímavý zákon má údajně vyřešit ochranu autorských práv. Problém je ovšem v tom, že tak, jak má být uplatňován, žádná autorská práva neochraňuje.

Dle agentury Dilie (agentura zastřešující cca 1500 autorů) budou peníze mezi tyto autory rozděleny na základě několika klíčů. Jediný, o kterém jsou známy bližší podrobnosti (rozuměj tomu tak, že se o něm zástupce Dilie jen tak

„na půl úst“ zmínil při rozhovoru pro tisk) je ten, který přerozděluje prostředky na základě zájmu čtenářů v knihovnách. Autoři nejvíce vypůjčovaní jsou asi nejvíce žádaní, a tudíž se budou kopírovat nejvíce, a proto samozřejmě i nejvíce dostanou... To je tak vše, co o tomto přerozdělování bylo řečeno. Žádné bližší informace jsem neobjevil ani v tisku, ani na oficiálních webových stránkách Dilie (platí ke dni 16.2.2000, 10:31). Jsem-li ještě tak ochoten pochopit princip, který a priori předpokládá, že každá kopírka může rozmnožovat texty chráněné autorským zákonem, a tudíž musí za tuto možnost odvádět z každé kopie poplatek 10 haléřů (pochopit v tomto případě ani

zdaleka neznamena totéž, co souhlasit), nemohu už toto říci o způsobu, jakými má být s vybranými penězi zacházeno. V prvé řadě se mi nelíbí neochota vybraným pověřené agentury Dilia vysvětlit, jak bude s penězi nakládat a jak je bude přerozdělovat. Má-li v záloze i nějaké jiné klíče, měla by je zveřejnit. A pokud je toto zatím jediný nápad, pak opravdu nezbyvá než konstatovat, že autorská práva zde vůbec chráněna nejsou. I když zcela pomíneme případy, kdy si studenti kopírují poznámky či podnikatelé účty a zůstaneme pouze u knih, tak ani pak nemá tento klíč žádný smysl. Nejvíce se totiž kopírují nedostatkové učebnice, které mají jen v několika knihovnách a to ještě v nedostatečném množství. Nedovedu si dost dobře představit studenta kopírujícího si např. Michala Viewegha, jinak jistě hojně půjčovaného. Maximálně tak nějakého studenta některé FF, který si okopíruje pár stránek. Naproti tomu si dovedu představit zástup studentů kopírujících si např. celou špičkovou učebnici Fundament of Insects Ecology, která se v republice vyskytuje ve dvou exemplářích, z nichž jeden mají v Karolinu (ten příklad jsem si vymyslel, ne abyste ji

tam hledali! ☺). Tam se to kopírování skutečně vyplatí. A troufám si tvrdit, že její autoři nebudou zahrnuti mezi šťastlivce dotované agenturou Dilia. Skoro bych se bál, že celý podnik skončí tím, že Dilia bude ve jménu státu sponzorovat své vlastní členy. Možná by stát udělal lépe (chtěl-li už něco takového zavést), kdyby tento problém vyřešil daní z kopírovacích služeb, jejíž zisk by šel dílem na podporu začínajících autorů, dílem na podporu vědecké publikační činnosti. Určitě by to bylo spravedlivější, užitečnější a (a to tvrdím s plným vědomím toho, jaký obvykle vládne ve státních institucích, s prominutím, bordel) i průhlednější.

Na závěr mi už zbývá jen tento malý vzkaz pro protestující z nástěnky: Máte pravdu v tom, že to je blbost. Nicméně fakulta za to skutečně nemůže a protestovat na její nástěnce nemá smysl ani vešku. Chcete-li skutečně protestovat, napište petici, sežeňte podpisy a pošlete to Parlamentu. Myslím, že lidí ochotných to podepsat by se našlo dost.

- Cinik -
(lgi_cinik@seznam.cz)

O násilí nenásilně

Rozhodnu-li se napsat článek, radím se někdy se svým dobrým přítelem. Byl to on, kdo mě tentokrát vyprovokoval. Listoval si v mém notesu a zastavil se nad poznámkou „o násilí“.

„Tohle napiš, to bude lidi zajímat“, řekl. Namítl jsem, že násilí je všude dost a není třeba o něm psát.

„Tak napiš o násilí nenásilně“, dodal významně. „O násilí nenásilně?“ To spojení mě zaujalo.

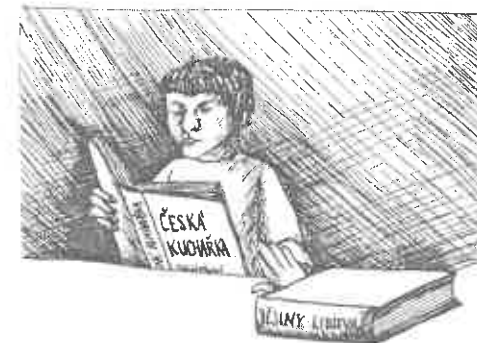
Když odešel, zalistoval jsem namátkou ve světových dějinách a nespletl jsem se. Skoro celé lidské dějiny jsou jedno velké násilí. Člověk je tvor pečlivý, a tak je násilí pěkně seřazeno. Chronologicky! V jednom sloupečku, v které době bylo spácháno, a v druhém, kolik potě bylo nutno vykopat hrobů. Když podtrhnete a sečtete, vyjde vám výsledek, že se zděsíte. Dalo by se skoro napsat: jsme živočišný druh, obzvláště obdařený konat násilí.

Vrátil jsem tlustou knihu do regálu a otevřel skoro stejně tlustou kuchařku, abych přišel na jiné myšlenky. Bohužel zrovna na straně, která začínala slovy: čerstvě zaříznutou slepicí...

Ten den už jsem otevřel akorát pivo, a to velmi opatrně.

V poslední době se spíše mluví o násilí ve sdělovacích prostředcích. Je ho tam skutečně dost a není se čemu divit. Vymetá-li člověk komíny, bývá od sazů, pekař je zase od mouky. Když chodí redaktor od rána do noci po některých našich ulicích, pochopí vnímavý čtenář, že zprávy na Nově budou jen pro ty otrlejší. Toto téma je vlastně tak trochu v módě a podíváme-li se na programy kin, je to výnosná komerční záležitost.

To, jak je násilí vzrušující a atraktivní, ilustruje běžná scéna z domácnosti.

Těm, kterých se to netýká, se omlouvám. Kutíme cosi v kuchyni. Ve vedlejší pokojíku běží televize. Najednou je slyšet výbuch, kvílení brzd, střelba, hlasitý křik, atd. V tu chvíli odkládáme kvrdlačku a jdeme nakouknout, co se na obrazovce děje. Obvykle každý počká, až automobil sjede do propasti, až je oběť dokonale zardoušena nebo až ohně dohoří a kouř z trosk se rozplyne. Poté je stríš, dva přátelé si o něčem povídají a my jdeme zpátky do kuchyně obrátit řízek.

Skutečnost, jak velká je společenská poptávka po tomto druhu zboží, trápí mnohé. Co tedy můžeme udělat pro dobro věci, když víme, že zákonem se dobro nařídit nedá, zákazy nefungují a s cenzurou máme své neblahé zkušenosti?

Kamarád, o kterém tu na začátku padla řeč, mi vše vysvětlil svým svérázným způsobem: „Ten, kdo si násilí v jakékoli formě kupuje, třeba videokazety, si nemá na co stěžovat, protože ho platí a zároveň podporuje. Já jsem nikdy na žádném akčním filmu nebyl a nemám dosud jedinou kazetu tohoto druhu. Na Novu se nedívám a rambo-nůž na přežití jsem si nekoupil. Kdyby si ostatní lidé dokázali odříct tuhle módu, tak jako já, musel by se Silvestr Stalón a jeho kamarádi živit sbíráním lesních plodů a léčivých bylin. Tak je to!“

Já, jelikož nejsem tak radikální, jsem pouze namítl, že Timura a jeho par-

tu měl určitě jako povinnou četbu předák jak ruské, tak i naší maře, a přesto nevím nic o tom, že by jejich pomoc směřovala ku pomoci starším lidem.

Tím naše diskuze skončila, ale otázka o příčině a následku zůstala nezodpovězena.

Je tedy nárůst násilí způsoben prezentací v televizi a filmu? A nebo právě proto, že jsou lidé stále agresivnější, je

Vězeňské perličky

Ahoj lidi,

tak jsem tady v pořadí s třetím a zároveň posledním nahlédnutím za brány instituce zvané vězení. Již jste získali alespoň rámcovou představu, jak vypadá všední život vězně, jak je to s korespondencí, návštěvami, v čem spočívá trest odnětí svobody.

Přemýšlela jsem, čím tuto sérii ukončit – zda happy endem v podobě znovu nabyté svobody, nebo trochu vězeňských perliček. A jelikož nyní již z vlastní zkušenosti vím, že ten happy end má ve spoustě případů do šťastného pořádku daleko, volím zmíněné perličky. Ale pravděpodobně se u nich nebudete mlátit smíchy, snad se jen při prvním čtení trochu pobavíte.

Předám teď pomyslné slovo svému kamarádovi, díky jehož ochotné spolupráci mohl celý cyklus vzniknout, abych vám prostřednictvím dopisu svůjma očima přiblížil vězení zase z trochu jiné stránky:

„... ke všemu je potřeba hrozně moc vysvětlování, aby byl člověk v obraze, a bez tak to asi může těžko chápat... Je těžké pro někoho, kdo v daném prostředí nikdy nebyl, pochopit humor či absurditu nějaké situace. Znáš film „Vesničko má střed-

jim komerčně servírováno více toho, čeho si žádají?“

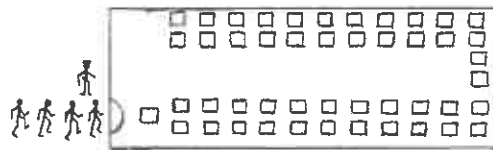
Ať už je skutečnost jakákoli, vím jedno: psát na toto téma je pro člověka nenásilného věc velmi těžká.

Příště, až mě zase kamarád bude přesvědčovat o naléhavosti zpracování podobného tématu, tak ho vezmu jemně za ruku, opatrně dovedu do předsíně a tam s ním vyrazím dveře!

Jiří Hodač

disková?“ Jak tam ten ubohý závozník nosil ta velká sluchátka na uších? Tak tenhle film měl coby česká komedie v USA obrovský úspěch, fakt velký. Lidé se smáli, až chcípali. Ovšem když se dozvěděli, že tak to na českém venkově opravdu chodí, málem se rozplakali...”

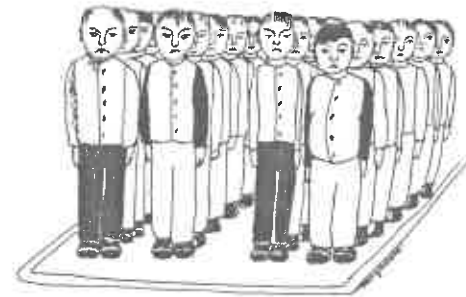
„...Chceš něco absurdního? Vězni, kteří pracují (mají-li to štěstí) a pracují někde mimo objekt věznice, jsou na místo doprovázeni v doprovodu ozbrojené eskorty autobusem, vězeňským autobusem, a představ si – v lágru, na betonovém plácku, je namalováno toto:

To je půdorys autobusu. Je to namalováno bílou barvou na zemi a bachař nutí vězně, aby „nastupovali“. Když někdo nastoupí jinak než „dveřmi“, třeba „boční stěnou“, tak ho dozorce praští obuškem a řve na něj, že do autobusu se nastupuje dveřmi. A ty jsou namalovány vpředu. Tak všichni pěkně poslušně „nastupují“, každý si musí najít volné „sedadlo“ a hezky sedět – vlastně stát.

A pak najednou, když jsou všichni v autobuse a pěkně „usazení“, tak policajt za-

řve „odjezd!“ a asi osm vězňů vzadu, které bachař už předtím určil, začne vrčet. To vrčení, to je motor autobusu. Naštěstí tedy nejedou dlouho, takže po několika vteřinách bachař zařve „dobrý, už jsme tady, vystupte, hoši!“. A vězni vystupují, jak jinak, opět „dveřmi“ a bachař stojí a každého počítá, aby se snad nestalo, že někdo nevystoupil a schoval se třeba pod „sedadlo“.

„... nebo si představ bachaře, který sem, do věznice, přivede v pátek večer svého 14letého syna a zavře ho do cely do tzv. „díry“, tedy izolace. Prý proto, že zlobil. A nechá ho tam celý víkend. To je výchova, co?“

„... také mi připadá absurdní, že je zakázáno dostat v balíku věc ve skle. Třeba káva ve sklenici nebo obyčejná Nutella když někomu takhle přijde, tak mu to seberou, protože věci ve skleněných předmětech jsou zakázané. Že by se prý vězeň mohl úmyslně podřezat. Ale když mu přijdou úplně nové žiletky, tak mu je nechají. Tak tohle je prostě na palici.

A není to tím, že se stane nějaké nedopatření. Poněvadž když se jich člověk zeptá, proč to tak je, tak řeknou: „To je proto, abyste si zvykli, že ne všechno musí být podle toho, jak by jeden řekl, že to má být...“

A ještě jedna příhodička, která se stala pro změnu mně a značně vyděsila jednoho mladého policistu ☺. Někdy začátkem léta jsem přijela do Plzně na návštěvu a jako obvykle podstoupila proceduru kontroly při vstupu do věznice. V místnosti, kde se kontroluje detektorem, čekal nasmělý mladý policajt, něco mezi Melem Gibsonem a Tomem Cruisem ☺.

Měla jsem na sobě košili, pod ní riflovou vestu a pod vestou ještě triko s krátkým rukávem (tak krátkým, že bylo těžké hádat pod vestou ještě další kus oděvu – to abyste se vžili do situace toho holobrádka). Naučeně jsem odložila batoh do skříňky a sundala košili, aby mě teda tím detektorem mohl sjet. Knoflíky od vesty byly bohužel kovové, tudíž detektor začal zákonitě kvíčet. Mladík lehce zčervenel a veškerá profesionalita byla v trapu.

„Ehm, slečno, mohla byste trochu, no... vite...“ koktal s pohledem výmluvně upřeným na ty zrádné knoflíky. Co kdyby se, schovaná pod klamavým kovem knoflíků, pod vestou skutečně krčila bazooka? Řekla jsem si shovívavě, že mu to ulehčím, přátelsky jsem se na něj usmála a bez sebemenších rozpaků jedním automatickým pohybem rozepnula celou vestu až dolů. Jsem prostě zvyklá ji tak rozepínat vždycky, proto jsem hned nepochopila, proč z mladíka uniklo zasyčení jak při pneumothoraxu, zrudl ještě víc a polekane cowl.

„Ale slečno, to nemusíte, stačilo trochu...“ vyrazil ze sebe zděšeně. Teprve potom se osmělil podívat na místa, kde po rozepnutí vesty nic nepředpokládal (kdyby tam v té chvíli byla skutečně bazooka, asi by si jí nevšiml ☺). Pochopitelně se na něj tlemila postavička z trika. V tu chvíli mi to došlo, a zatímco hezounova tvář dostávala po jednotlivých odstínech normální barvu, já jsem rudla od záchvatu smíchu.

Z MÉHO NOTESU

S jarem se musí počítat

První zelený lísteček, dva poblouznění a ještě lehce rozespálí čmeláci se slastně vyhřívají ve zlatavých paprscích slunce, starý dobrý kamarád z loňska v černém fráčku právě rozcupoval další vypasenou žízalu na tři kusy a čtyřnohý přítel člověka vesele zavrtěl ocasem, jako by si povšiml, že je dnes v tomto novotou vonícím světě asi něco ve vzduchu, ano pět mušek octomilek tančí před pootevřeným oknem na šestém patře studentské koleje a po neskutečně modré obloze se líně pohupuje sedm bílých mráček, jen těch osm nových krtín před školou je stále na svém místě, tam poblíž úzkého chodníku, po kterém prošel již devátý student s úsměvem na tváři...

A tak nyní všemi deseti přepisují tento článek na počítači, jelikož vím, že s jarem se musí počítat.

-HODY-

Mistr architektury se představuje v Praze

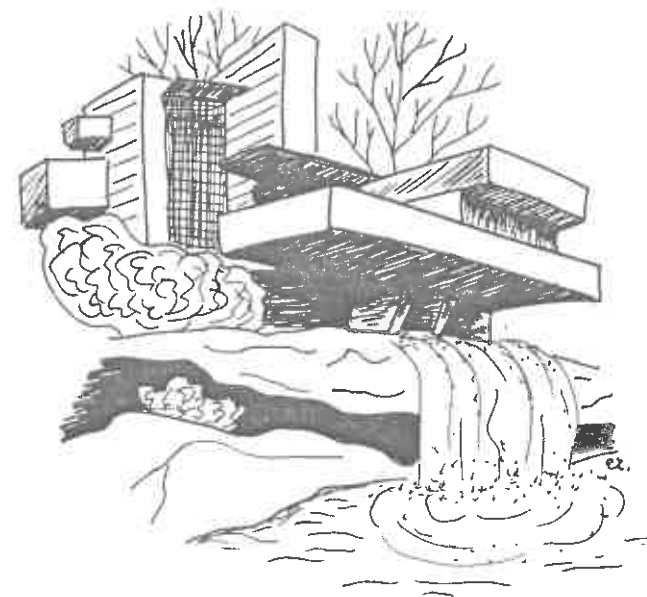
Až do 15. dubna tohoto roku hostí naše hlavní město výstavu světového významu. Jedná se o expozici v Obecním domě, která divákům představuje tvorbu Franka Lloyd Wrighta (1867–1959), jednoho z nejvýznamnějších amerických architektů 20. století. Jde o putovní přehlídku, kterou připravilo německé Vitra Design Museum ve spolupráci s některými americkými institucemi. Dílo tohoto velikána světové architektury je v České republice představeno vůbec poprvé.

F. L. Wright nikdy ve své tvorbě neustrnul a stále nabízel nová řešení. Jeho stavby charakterizovala různorodost, takže každá působí trochu jinak. Nespolupracoval s žádným sochařem ani malířem, ale sám ve své architektuře skloubil oba tyto obory, protože vše domýšlel do nejmenšího detailu. V Praze je vystaven i jeho nábytek, který připomíná abstraktní plastiky. Wright si sám navrhoval i vitráže a také kombinoval různé materiály, aby výsledek působil různorodě svojí barvou a charakterem povrchu.

Wrightova díla byla většinou solitéry, ale zabýval se i urbanismem, o čemž vypovídá i pražská výstava. Jeho residence se stalo rozbití oněch velkých krabic, v nichž bydlela většina lidí. Jeho rezidence se netýčily do výšky, ale rozprostíraly do okolní krajiny. Často měly půdorys tvaru nepravidelného kříže uprostřed s velkým krbem. Snad nejfantastičtější z podobných Wrigtových staveb je vila Falling Water v Pensylvánii z let 1936–37. Velký dům doslova vrůstá do okolní přírody a přímo pod velkými terasami hučí vodopád.

Jeden z nejzajímavějších modelů expozice je ale věnován spirálovitě zatočenému Guggenheimovu muzeu stojícímu na rušné třídě nedaleko Central Parku v New Yorku.

Z iniciativy Obecního domu a spolupořádajícího Uměleckoprůmyslového muzea vyšla k výstavě publikace o vztahu Franka Lloyd Wrighta k české architektuře, což je téma neznámé a objevné. Vzájemné vztahy a vlivy zmapoval Vladimír Šlapeta; kromě toho jsou součástí publikace i vzpomínky architekta Vladimíra Karfíka, Wrightova žáka.

Zeptali jsme se na váš kulturní život

Pro toto číslo poskytla Pavučině rozhovor dr. **Štěpánka Sebastianová**.

Jaké knížky ráda čtete a které z nich byste doporučila čtenářům Pavučiny?

První věc, která mě vždycky napadne, je říct nějakou rošťárnu, která by se neměla brát vážně. Takže. Já bych velice doporučovala všem, aby si přečetli Káju Mařika a Vinnetoua. Z jednoho prostého důvodu: přece jenom je to pohádka, kde to nakonec dobře končí, a to se dneska už hned tak nevidí, a kromě toho jsou tam často schované docela přesné informace, jen když si to lidi trošičku uvědomí. V Kanadě jsem na universitě měla kolegyni, jejíž tatínek byl z kmene Sioux-Teton a vím, jak jí šokovalo, když jsem jí vyložila, že v Čechách je normální vědět, jak se Sioux speluje a že Tetoni byli préríjní kmen...

Ale když přestanu být nevázná, tak bych doporučila trošku jiné knížky... Čímž rozhodně nechci shodit ani Káju Mařika, ani Vinnetoua a jeho bílého bratra Old Shatterhanda. Myslím, že by bylo docela dobré, kdyby se čtenáři podívali na knížky člověka, který je zaměstnáním neurofyziolog. Jmenuje se

AMUZEMIKRÁŠNOUZEMIMILOVANOUKOLÉBKUMOVÍH
 VĚKUTEKJESTĚNĚ
 JE TO ČOUŽEPO TOM SVĚTĚ ŽE ŽYTOU
 UKOLÉŠKUHOUVÍH
 VĚKUTEKJESTĚNĚ

František Koukolík a publikuje jednak odborné články a jednak knížky, které jsou popularizací toho, jakým způsobem lze vysvětlit jednání člověka a lidské po-

pulace a příčiny tohoto chování, dané mozkiem, geny a okolím. Já jsem si sem přinesla nejoblíbenější knížku od Koukolíka – jmenuje se Vzpoua depri-
 vantů a mají jí i tady ve fakulní knihovně. Když se podíváte dovnitř, zjistíte, že je o tom, co je normální a co nenormální, tzn. patologické, v chování člověka. Čím vzniká skupinová hloupost. Agresivita. Proč je oblíbená alternativní medicína a paranormální jevy a čím přitahují své členy vražedné sekty. Proč populace v ekonomicky špičkových zemích blaženě blbnou... My si pustíme televizi a teď si říkáme: „Bože můj, co se to děje? Proč se to stalo? Mají to ti lidé v sobě? Zbláznili se? Je to výchovou?“ A právě to se tahle knížka snaží logicky vysvětlit.

Jinak pro mě vyloženě únikové knížky jsou ty, které dobře znám a kterých si vážím. Když jsem utahaná po pokusech, po přednášce nebo třeba po celodenním běhání po ptáčích s dalekohledem, otevřu si takovou knížku na libovolném místě a je mi příjemné si v ní číst. To platí třeba o knížkách Betty Mac Donaldové nebo Rudyarda Kiplinga. Taky bych ráda doporučila knížky českých autorů, nejraději Karla Čapka, ale i Jindřicha Šimona Baara, Karla Klostermanna, Josefa Holečka. Tyhle poslední tři pány zejména kvůli „starým dobrým“ jižním Čechám.

Jakou hudbu máte ráda? Pouštíte si něco i při práci?

Při práci ráda poslouchám jako zvukovou kulisu céděčka s klasikou nebo si pustím rádio, a to vyloženě hudbu, která mi připomíná prázdniny, ohníčky, ka-noe – a to je Country Radio. Co se týče vážné hudby, tam mám ráda spíš jed-

notlivé věci, než celého skladatele (dílo, ne k obědu), třeba Händelovu Vodní hudbu a Hudbu k ohňostroji, Vivaldiho Čtvero ročních dob nebo Pachelbelův něžný Canon in D major. A když se to vezme dál do hudby sice velice krásné, ale nepovažované za starou klasickou vážnou hudbu, tak mám ráda Holsta, Bernsteina a Gershwinu, třeba Rapsodii v modrém.

Hrajete, nebo hrála jste vy sama na nějaký hudební nástroj?

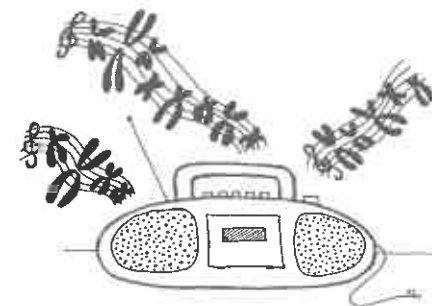
Dlouho jsem hrála hodně na klavír, možná bych v tom i pokračovala. Argumentem proti bylo, že jako klavíristka bych jenom jezdila po koncertních sáních a v nich většinou moc netopí. Je fakt, že nemám zimu ráda. Ale hlavně bych nemohla zároveň „chodit na školu pro zvířata“, což byl od velmi útlého dětství můj osobní termín pro biologickou fakultu. A to jsem nemohla dopustit, pochopitelně.

Jak je to u vás s divadlem, máte na něj čas? Chcete se s námi podělit o nějaký svůj divadelní zážitek?

Na divadlo je u mne správný čas spíš v létě. To chodíváme do otáčivého hlediště v Krumlově. Jestli bude zrušené, bude to strašlivá chyba. A nemyslím si, že by to bylo něco, co by popuzovalo Evropskou unii natolik, že by nás kvůli tomu nevzala za členy. Tomu brání úplně jiné věci. Ale zpět do krumlovské zahrady k otáčivému hledišti. Kdyby okolo

Islandská paměť

Během dvou loňských pobytů na Islandu natočili režisér Pavel Koutecký spolu s pisničkářem a scénáristou Janem Burianem hodinový dokument, kterému dali název Islandská paměť. Snímek završuje tzv. severskou trilogii obou tvůrců, jejíž první dvě části, filmy o Dánsku s názvy Žít jako Dán a Bornholm mimo sezónu uvedla Česká televize již v prosinci. Dokumenty natočili Burian s Kouteckým pro Nadaci Film a sociologie v koprodukcii s Českou televizí. Snímek o Islandu uvede ČT v březnu.

něj nebyly ty veliké staré stromy, které ho tak dobře schovávají, byla by to skutečně pěst na oko. Ale takhle tam podle mě vůbec nevádí. Letos jsme viděli moc hezký Sen noci svatojánské, který mám velmi ráda a viděla jsem ho už nespočetněkrát zpracovaný. Tentokrát to bylo skutečně nádherné, elfové vybíhali ze stromů, které tiše šuměly, po chvíli se hlediště pootočilo a během několika vteřin byla scéna naprosto odlišná, na noční louce se hádala královna víl Titanie s Oberonem a nad nimi opravdický měsíček, pár vteřin otočka a byl tu dózecí palác se slavností... Je to úplně jiné než na divadle a právě tohle zvláštní místo pak promění celý letní večer na velmi mimořádný... A nemyslím si, že by bylo dobré likvidovat všechno, o čem si někdo někde na úradě myslí, že by to mohlo být chápáno jako odlišné od toho, co mají v EU. Taková Eiffelovka je také na té Paříži jako pěst na oko. Budou ji bořit? Těžko.

Děkuji Vám za rozhovor

Jean La Fontaine: Bajky

Tahle knížka, tedy vzhledem k jejím rozměrům vlastně spíš kniha, se mi dostala do ruky úplně náhodou, vůbec jsem netušila, že vyšla. O to víc mě překvapila, nutno říci, že příjemně.

V záplavě dnešních vydání různé beletrie, často brožovaných a bez ilustrací, se tato v pevných deskách vázaná a mnoha barevnými obrázky Adolfa Borna ilustrovaná kniha jeví jako opravdový klenot. Téměř každá bajka, ať už notoricky známá (třeba ta o lišce a džbánku), nebo skoro zapomenutá, má svůj obrázek. Některé z nich jsou velké třeba jen několik centimetrů, zatímco jiné sahají přes celou dvoustranu a často pokračují i na straně třetí. Nápad s obrázkem pokračujícím po otočení na další straně je vůbec v knize použit poměrně často a celé vydání ozvláštňuje.

Pokud jsem až dotud nenapsala vlastně nic o bajkách, je to proto, že obrázky v této knížce rozhodně nejsou jen nesmělým a trochu v pozadí stojícím doprovodem textu. Člověk si jich všimne vlastně dřív než bajek samotných. Navíc ony bajky, léty prověřenou moudrost známou už od Ezopa, mi nepřísluší nijak hodnotit. Mohu vám jen popřát, abyste si, až se k téhle knize někdy dostanete, mezi nimi našli aspoň jednu, která vás osloví.

- EZ -

V Českých Budějovicích další knihkupectví

Většina z vás to už jistě zaznamenala, ale snad mi prominete, když si přesto neodpustím následující upozornění. Je to proto, že existují i tací, kteří soustavně dobíhají na vlak nebo autobus na poslední chvíli, Lannovou třídou jen tak profrčí a vývěsních štítů si při tom obvykle moc nevšímají. Nebýt bystřejších (dochvilnějších) kamarádů, dodnes bychom my, věčně honící hromadné dopravní prostředky, nevěděli, že v Budějovicích přibýlo další knihkupectví, dokonce patrové. Najdete ho hned

naproti Prioru. V přízemí jsou podle autorů utříděna díla naší i světové beletrie a různé biografie, v patře hlavně odborná literatura. Příjemně mě překvapilo přehledné a praktické třídění všech knih, díky němuž se lze ve zdejší nabídce rychle zorientovat.

- EZ -

Víte, že... ?

... jedno z nejznámějších děl Agathy Christie, Deset malých černoušek, vyšlo česky knižně poprvé až v roce 1988 (nakladatelství Odeon)? Tento klasický thriller, který má v současné době ve svém repertoáru i Jihočeské divadlo, se od svého prvního vydání v roce 1939 dočkal mnoha divadelních i filmových ztvárnění. První filmovou verzi vytvořil roku 1945 René Clair, o dvacet let později se objevilo nové zpracování anglického režiséra G. Pollocka (místo ostrova je dějištěm příběhu zámek v zasněžených Alpách) a roku 1975 další anglický režisér P. Collinson situoval příběh do luxusního hotelu v iránské poušti.

... v České republice existuje obdoba světoznámé šikmé věže v italské Pise? Jedná se o barokní kostel sv. Petra z Alkantary, postavený v roce 1735 na dnešním území Karviná-Doly. Intenzivní důlní těžba, která zde začala v roce 1874 a skončila roku 1995 a při níž bylo vytěženo 27 slojí, způsobila pokles krajiny o celých 34 metrů. Kostel je ojedinělou kulturní památkou regionu, a proto byl po ukončení těžby v této oblasti staticky zabezpečen. Vychýlil se totiž od své svislé osy o 6,8 stupně a hrozilo jeho zřícení. Koncem minulého roku otevřelo město Karviná nový turistický a oddechový areál a kostel je jeho součástí a hlavní atrakcí.

... deník Anny Frankové, napsaný třináctiletou židovskou dívkou během druhé světové války, má i svoji operní verzi? Premiéru české verze stejnojmenné opery od židovského skladatele ruského původu Grigori Frida uvedl 4. února na scéně Státní opery Praha divadelní soubor z německého Trieru. V jediné roli vystoupila americká sopránistka Kathryn Krasovec. Představení se uskutečnilo v netradičním arénovém uspořádání hlediště. Na pultech knihkupectví se lze s Deníkem Anny Frankové setkat rovněž. V poslední době jsem viděla už jen její anglickou verzi, ale vyšla i v češtině a přinejmenším v knihovnách je určitě k sehnání.

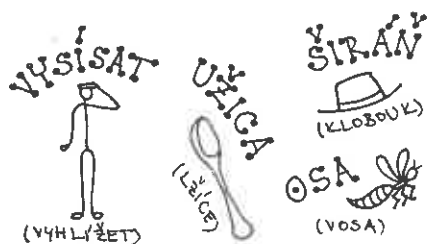

... kubánský rybář Gregorio Fuentes, který inspiroval amerického spisovatele Ernesta Hemingwaye k novele Stařec a moře, získal znovu španělské občanství? Fuentes letos oslaví 104. narozeniny. Narodil se 18. července 1897 na Lanzarote, jednom z Kanárských ostrovů. V dětství se přestěhoval na Kubu, kde se později stal Hemingwayovým společníkem při rybolovu a dalších dobrodružstvích. Novela Stařec a moře vyšla poprvé roku 1952 a o dvě léta později získala svému autorovi Nobelovu cenu. Čeští čtenáři měli možnost se s dílem seznámit v roce 1956.

... od 5. do 28. ledna tohoto roku proběhla v nově rekonstruované výstavní síni Kultur Modell Bräugasse v Pasově výstava českobudějovických výtvarných umělců s názvem Umělci z Českých Budějovic? Byla pořádána v rámci partnerských vztahů měst Pasova a Českých Budějovic a prezentovalo na ní své obrazy, grafiky, prostorové objekty a fotografie jednatřicet výtvarníků z Asociace jihočeských umělců.

- EZ -

MLINĚNÉ DESTIČKY

Gustav Imrýšek: Čertoviny z Valašska

Gustav Imrýšek – vlastivědný pracovník, učitel a muzejník – dříve působil i jako vypravěč humorných lidových historek. Když je později sepsal, vznikly Čertoviny z Valašska. Pod tímto titulem se skrývá útlá knížička se čtyřiačtyřiceti krátkými veselými příběhy ze života valašského lidu. Celá kniha je napsána v dialektu z okolí Vizovic, ale pokud někomu nebudou nic říkat slova jako blavýžňat, brlomtát, hrbůcnůt či načabřňat, nemusí si zoufat. Na konci knížky je totiž připojen i slovníček méně známých nářečních výrazů.

Humor z prostředí obyčejných venkovských obyvatel rozhodně pohladí po duši, zejména v pozkouškovém období.

- HV -

Kouzlo

Je zima a její společník mráz, před kterým se choulí vše živé, pokrývá větve stromů jinovatkou. Oblohu halí tmavá, těžká oblaka chrlící sníh, jenž tiše přikrývá zem. Vítr fičí a vyhrává smutnou píseň jako ten nejlepší bard, tu píseň, která vnáší tíseň do našich srdcí a nutí vlka samotáře steskem výt.

Pod nohama v těžkých botách z kožešiny chrupe sníh, pancíř je s každým krokem těžší a těžší, obnažený meč studí jílcem do dlaně i přes tlustou rukavici. Pochod mrazivým lesem se zdá být nekonečným, oči se klíží únavou.

Šelest v křoví. Zavytí, které proniká až do morku kostí. Ruka znaveně posunuje koženou čapku z očí. Nohy se boří do hlubokého sněhu, na čele se i přes všechny mráz perli kapičky potu.

Tam, vpředu mezi stromy, stojí původce onoho děsivého zvuku: obrovský černý vlk, jeden z hrozivých strážců hvozdu, kteří brání ve vstupu všem, kdož zde nemají co pohledávat. Jeho oči se rudě blýskají, zrači se v nich jen cesta zpátky, neexistuje cesta vpřed...

Přesto se ruka na jílci zbraně svírá pevněji a záda se odhodlaně napřimují. Není již více strachu ze smrti. Krok. Z hrdla šelmy se ozývá hluboké vrčení. Krok. Vlčí tělo se napíná ke skoku. Krok. Šelma se s řevem vrhá kupředu. Záblesk. Bronzová čepel se míhá vzduchem. Náraz. Drápy škrábou po pancíři. Meč seká do masa. Tesáky cvakají na píd od obnaženého hrdla. Levá ruka se nastavuje, zoufale chrání krk. Stríká krev. Lidská i vlčí. Těla se válejí po sněhu v zuřivém zápase. Meč se míhá vzduchem. Znovu a znovu. Vlčí tesáky rvou předloktí, drtí kosti.

Ticho. Velký černý vlk leží tiše na sněhu. Okolo něj se rozlévá červená kaluž a pomalu se vpíjí do sněhu. Vzduch se naplňuje těžkým syrovým pachem krve.

Levice je potřhaná na kost a ošklivě krvácí, pravá ruka se opírá o meč. Z těžce oddychujících úst vyrazejí obláčky páry, které se hned srážejí ve vousech. Je třeba jít dále. Zbývá již jen poslední kus cesty.

Tam nalevo, ten zlatý třpyt, cíl všeho snažení. Před krví podlitýma očima se rozevírá malá mýtina, uprostřed které, v kruhu menhirů, obřadních druidských kamenů, vyrůstá mohutný starý strom. Téměř holé větve posvátného dubu pokrývají misty kovově lesklé chomáče. Toť cíl cesty, kouzelné zlaté jmeli.

Zbývá již jen poslední zkouška. Jmeli je chráněno mocným kouzlem. Jen ten, kdo vysloví správnou magickou formuli, se jej může dotknout bez obav. Prsty pouští meč, ruka se natahuje po nejnižší větvi, ústa šeptají magické slůvko, získané od jakéhosi kupčička z jihu: „Alacazam“. Ruka se chápe snítky jmeli. Záblesk. Ticho. Tma. Vítr s teskným skučením rozfoukává malou hromádku popela do všech stran.

Mezi stromy na druhém konci mýtiny starý druid smutně pokyvuje hlavou. Možná snad o příštím slunovratu přijde někdo, kdo bude znát správné kouzelné slůvko... prosím.

Petr Ondrouch

Miniportrét:

Josef Rubičí čili Drtič

Proč zrovna Drtič?

Vždycky jsem si někoho vzal stranou a rozdrtil jsem ho. Ne fyzicky, slovy – psychologii čtu už od základky – řekl jsem mu pravdu. Prát se si ce umím, to

musí na vesnici každé, ale nedělám to, je málo okamžiků, kdy je to třeba. Zkoušel jsem i bojová umění. Jinak mi říkali též Buřič, byl jsem hyperaktivní dítě.

Hrával sis rád v dětství? S čím nejraději?

Kdybych uvažoval jako mí vrstevníci, měl bych dneska barák, auto, manželku a přestal bych si dávno hrát... Nejraději jsem měl auto. Fascinovala mě kola – dokonalý tvar schopný volného pohybu po povrchu. Miloval jsem tříkolku, občas jsem se na ní ztratil. Odjel jsem pět kilometrů a policajti mě našli, jak pozorují dělníky při práci... oni spíš pili než pracovali, proto mi to přišlo tak zajímavý.

Kdy a jak píšeš?

Nejspíš, když je mi smutno nebo pocítuji lítost. Občas se vysmívám též lidské omezenosti, přijde mi směšná a současně mě štve. Píšu často, popsal jsem šestnáct sešitů. Mým dnem je pátek, tehdy se člověk nejlépe uvolní. Verše musí mít melodii, rytmus, rým. Rýmem nemyslím shodné koncovky, může se ale zazpívat. Básně potřebují strukturu, jakýsi vlastní houslový klíč.

Od kdy píšeš?

Od té doby, co jsem se naučil psát. Babičky mě podporovaly a hodně mě naučily. Jedna byla učitelka češtiny a dějepisu, druhá mi vetkla pohodovou náladu a vzletnost, byla to taková lidová vědma. Na střední mi učitelka půjčovala nedostupnou literaturu, třeba Villona, Rimbauda či Reynka. Na základce mi zas „soudružka“ pochválila talent a podpořila v psaní poté, co jsem ji napsal básničku:

*Toncovka chlupatá
dívá se na raka
Rak ji kousl do prdele
už se nikdy nevyšere*

Jaké máš koničky? Sportuješ?

To si piš. Patří to k životu, je to dobrý filtr od všedního dne. Prošel jsem pěšky skoro celou Evropu, pěší túry mám nejraději. Závodně jsem plaval, pořád uplavu 50 m na jeden nádech. Dodnes jezdím na kole... Rád čtu, co mi přijde pod ruku, trávím tím volný čas. Nehraju si ale na intelektuála, mám rád spontánnost. Poslouchám starou muziku, bigbít, jazz a vážnou hudbu. Esenciální jsou pro mě zvířata i rostliny.

Proč chováš zrovna potkana?

Fascinuje mě inteligenci a přizpůsobivost. Babička tvrdila, že chovat potkany je nenormální. Revolta a nabídka od učitele přírodovědce mě vedly k jejich chovu. Když už však čítal bezmála padesát kusů, sousedi si stěžovali a hlodavci museli pryč. Zůstal jsem ale věrný rybičkám, v akvaristických soutěžích jsem obsazoval přední místa. Choval jsem leccos: raka, mloka, papouška, morčata, strašilky, brouky, šneky...

Co ti říká heslo „ženy, víno, zpěv“?

Jsou to základní radosti chlapa. Ovšem dobrý víno je lepší než špatná žena. Z vín preferuji sudový, jen nesmí být moc sýřený, z něj je člověku blbě. Jsem z vinařského rodiny, oba mi dědové víno pěstovali. Víno je filozofie, sluníčko z něj se musí odrazit v duši člověka. Mám radši bílé, Ruňanské, Savignon, z červeného třeba Vavřince. Po červeném se rádo juchá a tančí se ženami. U žen bych vyčlenil asi tři kategorie. V první miluju, a většínou se zklamu. S těmi druhými žiju, nazvěme to civilní láskou. Ženy ve třetí beru prostě jako ženy. Já ženy čím. Nelíbí se mi abnormálně hubené ani tlusté, nesmí brát drogy. Neměla by být mimo ve vynádní určitých hodnot: vlastnit mobil a hromadu peněz asi není nejdůležitější, nemím ženský kupovat parfémů a šaty. Radši se dobře nažereme.

A drogy?

To je každého věc. Rozlišujeme tvrdý a měkký, psychedelický a vedoucí do záhuby. Závislost na alkoholu je společensky mnohem nebezpečnější než tráva i houby, na nichž je závislost nepravděpodobná. V braní by měla platit střídmost při zachování svobodné vůle. Drogou může být i kopřiva, po ní mi dobře rostou vlasy. Můj děda byl včelař a z konopí a propolisu vyráběl báječný lék na revma, lidi byli spokojení...

Co je pro tebe v životě podstatné?

V tomhleto čase a v tomhle životě? Tolerance, ohleduplnost. Možnost uplatnění v tom, k čemu mám vlohy, smysluplná práce, která mě baví a zároveň užívá. Teologie, jako věda o upřímném životě. Žena, která by mi porozuměla a měla mě ráda pro to, jaký jsem.

Za bohémské povídání děkuje Petr N.

Poznání

Josef Rubičí

*Jedny dveře již za sebou navždy
uzamkly.*

*Jedny dveře nyní před sebou navěky
pootvířel.*

*Hudba sem dolehá, zvesela
skrz stěny betonových kvádrů
A venku život, sama příroda
Až sem bujný dolehá zvesela...*

*Hodiny návratů
Hodiny vyhořelých vzpomínek
člověku se nevrací
Ani v čase, ani v lítosti
a známá místa už nepoznává*

*V hodinách trousící se blbosti
podlahu krajiny duše vyhořelé
lehkým vánkem naděje
popel zametává...*

Zvesela, zvesela...

Cestovatel

Josef Rubčić

Živim se kilometry
a návštěvami starých přátel.
Rozhazují své úsměvy po krajině
do kopce,
z kopce,
proti větru...

Udržuji rovnováhu,
třím svůj rozvahu
Plynu...

Podél plotů,
podél září
kolem polí
skrze svět
napříč
rájem pozemským...

Přeze všechnu únavu
s propocným tělem,
pod oblačným nebem...

Vznést se
nad obzorem.

Nezapomenouti
díchat,
dotknouti se
hvězd...

A podél cest
míjím krásné ženy...

Vždyt půvabná žena
září jako hvězda
nade všemi...

Má drahá Tanaré, jak neznám Tě

Josef Rubčić

Vždy nenasytití vidím Tě,
jak s lhostejností
loučáš kroky myšlenek svých.
Plná obav,
hlavu svou plnou
diagramů možného bylého máš...
A ani v pravdu nevěříš snad.
Natož v slova...

A slova, v slova
- ta šumení prostotečků
lidských kolemjdoucích vět,
roztořekně a zmateně vnímáš...

Avšak,
přeci jenom strach svůj máš
a váháš, jsi na vážkách
a tvůj krok stýská si,
když ta skála ve tvé paměti
firouti se,
praská a taje...

A svůj krunjář,
jež sám je zač poufij,
tajíš - v pochybách...

Zbytečně riskuješ,
celá u vytržení
v povaze života
ve vášni bolestné,
svou radost
z krásy lásky,
sama si ztrpčuješ...

Křehká krásno,
plná velikých hádaneček,
jsem ke tvé tváři
tváří svou poután.
V nejisté hrůze,
zlomen ve vůli
a také spoután...

A ty sníš
o koši plném květin
a o odbarvených maskách,
lidských,
bez false,
ve své fantazii,
jež pro mne číší na povrch...
Tolik ráda se schováváš
v koutech
svě průhledné duše...

Chvíle

Hanka Demová

Znáte tu chvíli, kdy zastaví se svět?
Zničeho nic uprostřed bílého dne.
Vlastně ne, vůbec ne,
všechno kolem běží dál,
jen vy na chvíli umřete.
Vidíte lidi a stroje v neutuchajícím pohybu,
vidíte stromy ve větru, světlo života,
vzbudíte se?

Sněžení na duši

Petr Novotný

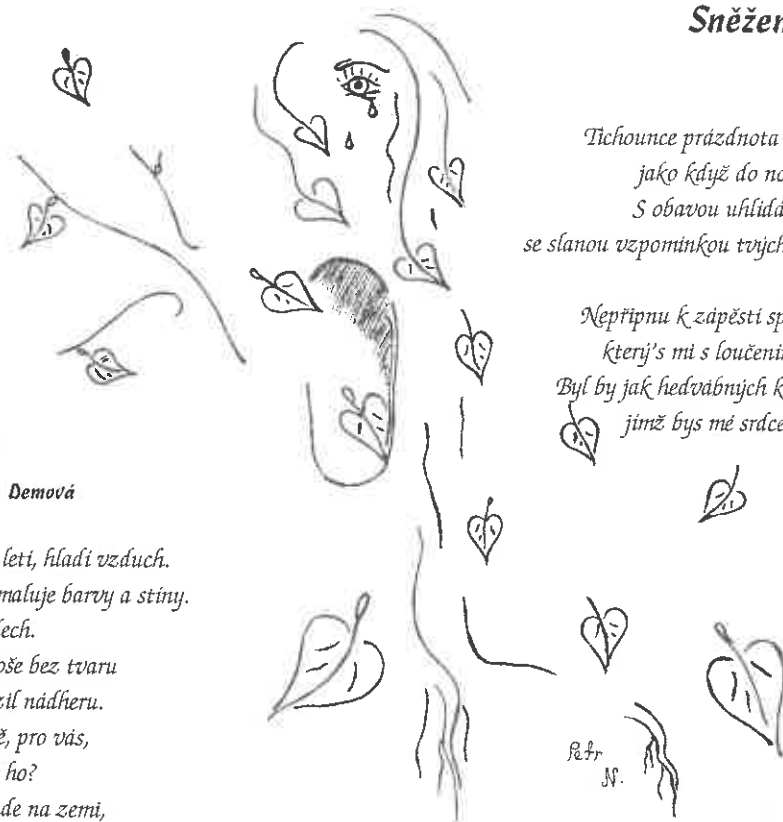
Tichounce prázdnota zaplavila nitro,
jako kdýž do noci snaší se snít.
S obavou uhlídám osamělé jitro,
se slanou vzpomínkou tvých očí na dlaních.

Nepřipnu k zápěstí spleťaných řemínek,
který's mi s loučením ve vlasech dala.
Byl by jak hedvábných kadeří pramínek,
jinž bys mé srdce jen připoutala.

List

Hanka Demová

Padá, letí, hledí vzduch.
Září, maluje barvy a stíny.
Bere dech.
Na ploše bez tvaru
zobrazil nádhery.
Pro mě, pro vás,
Vidíte ho?
Už bude na zemi,
A už zas ne!
Snad už nikde nespadne.

Zmráz!

Za oknem padal sníh. Svička pomalu dohořovala a žena sedící za stolem už před nějakou chvilkou usnula nad svojí prací. Všude bylo ticho jako v zakleté zemi.

Jako tolikrát kráčel cestou k domku, ve sněhu byly otištěny jen jediné stopy. Vedly od domku a byly zde každý rok, pokaždé, když se sem vrátil. Už jen kousek, tam za těmi stromy. Okno svítící do tmy, hřejivá připomínka teplého domova a horkého čaje pro každého poutníka, který by kolem procházel. Kdyby nějaký byl. Tudy poutníci nechodili, nestavěli se ohrát u krbu s praskajícím dřevem, na pár slov s hospodářem či jeho ženou. Nikdy. Záblesky světla mezi stromy nikoho nepřimějí zrychlit krok, aby unikl zimě venku. Jen on sám kráčí každý rok sněhem ke dveřím.

Na okraji mýtiny na chvíli zastavil. Klid a mír výjevu před ním, zasněžené chloučky svítící jediným oknem do tmy, velikých vloček ve vzduchu, stromů obtížených sněhem, že skláněly větve až k zemi, to vše se mu zarylo do srdce. V zasněžené krajině nebylo nic slyšet, jediný zvuk. Ani sníh pod nohama nekřupal. Neozvalo se nic, jako by byl v zakleté zemi.

Došel ke dveřím a zaváhal. Slyšel ten hlas kdesi v hlavě: „Stojí ti to za tu cenu? Dobře víš, že pokaždé to jen víc a víc bolí. Nebylo by lepší zapomenout?“

„Zapomenout na ně? Nemůžu a ty to víš. Je to moje žena, má dcera. Přeci je nemůžu opustit.“

Kolikrát už opakoval to samé. A pomalu tomu nějak přestával věřit. Hlas to věděl a vracel se stále častěji. „Jak to děláš dlouho? Dvacet let. Vždycky ten samý den sem přijdeš, abys je uviděl. Jeden den za rok. Ty tvrdíš, že je nemůžeš opustit. Jenže neopustils je už náhodou dávno? Před dvaceti lety?“

„Ne, ne, ne! Dokud stojí ten dům, jsem tu doma a jsem s nimi. Tak zmlkni!“ Máchnul rukou, jako by chtěl hlas odehnat a donutit ho zmizet někde v nejhlubších skrýších své mysli. Chtěl je vidět. Vešel.

Svička téměř dohořela, rozteklý vosk na stole vytvořil nejrůznější tvary, které nyní ztuhly. Prý se z vosku dá věštit budoucnost. Nevěřil na to. Věděl, jaký tvar na sebe kaluž vosku vzala. Osud se musel bavit, když na stole zůstala vlaštovka jako zmrazená za letu, vlaštovka, symbol naděje. Už se na ni neřval. Před lety si myslel, že nějaká naděje zbývá, že dokáže najít způsob. Teď se už prostě jen vracel. Pohládl svoji ženu pohledem. Když spala, vypadala pořád ještě mladě, tak, jak si ji pamatoval. Jako dívku, za kterou kolik let chodil a marně se jí snažil získat. Zatoužil ji políbit, dotknout se jí. Raději se odvrátil, bylo by to jen horší.

„Musí ti dát spoustu práce nepřipustit si pravdu.“

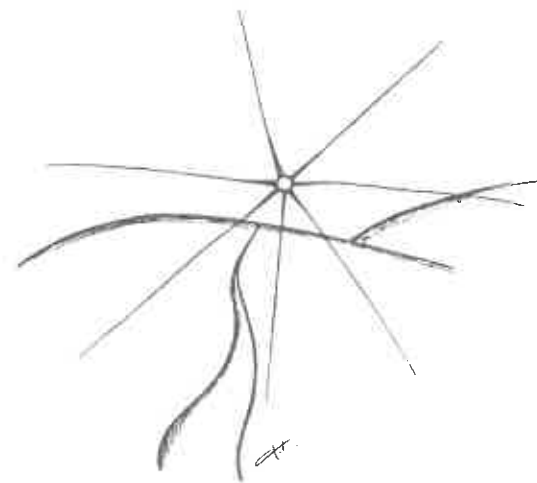
Hlas se vrátil. Teď bude zase jen rýt, vrtat do rány, která se nikdy nezacelí.

„Pro mě pořád žije. Podívám se na ně a mám pocit, jako by pomalu dýchaly.“ Prudce se otočil. „Tak se podívej, usmívá se ze sna. Jak můžeš říkat, že je to pryč?“

„Tak se jí dotkni. Pohláď ji, vzbud' a obejmi, když žije.“

Natáhl ruku k jejím vlasům. Nedosáhl. Ruka se mu zachvěla, pak ji spustil.

„Tak vidíš.“ Hlas si odpustil další slova, sám od sebe ztichl. Zalezl, snad nechtěl rušit. Slzy mu stékaly po tvářích. Nohy se mu roztráslly a nechtěly ho unést. Zavrával a instinktivně hmátl po hraně stolu. A ještě před tím věděl, že ruka zachy-

tlí prázdno a on upadne. Poprvé měl pocit, že je starý. Strašně starý, v tom domě, kde se nebylo o co opřít, kde znal každou maličkost, kde tolik chtěl slyšet smích a šťastná slova jako dřív.

„Odpust mi to! Odpust mi ty poslední roky, prosím!“ Klečel a vztahoval k ní ruce. Bylo jedno, že spí, že mu dlaně prochází jejimi koleny, že nic kolem neexistovalo už dvacet let. Tohle bylo to, co ho sem celou dobu táhlo. Dluh, protože on měl být doma. Stal se čarodějem, aby ji získal, proč s ní tedy nežil, proč ji nechránil před zlem, které se skrývá ve tmě? Pamatoval si, jak mu přišla stará, jak se jí posmíval kvůli jejím vráskám. Kolik jí bylo? Třicet? Třicet pět? On nestárnul a mohl mít jakoukoli ženu, proč ho tedy drží doma taková stařena? Když se jí teď díval do tváře, nechápal sám sebe. Jistě, byla starší, než když se brali. Ale o tolik to přeci nebylo. Vrásky jí vryly do obličeje starosti. O něj, o budoucnost. O dcerku, která téměř nemá otce. Proč tak rád utíkal pryč, za zábavou nebo za svojí prací? Pamatoval si jako dnes, jak po poslední hádce praskl prudce dveřmi. Hnal se hlubokým sněhem tmou mezi stromy. Za ním v domku plakala malá dívenka v náručí předčasně zestárlé ženy. Ale ani mrazivý vzduch nedokázal zchladit jeho vztek. Běžel dál, dál, jako by se už nechtěl vrátit. Proč taky. On se uživí kdekoli! A pak v jediném okamžiku byl všechn vztek ten tam. Kdesi uprostřed lesů malá mýtina zmizela v ohnivě záplavě.

„Nech to. Nemá to cenu.“ Hlas si mimořádně neliboval v přidělování bolesti, snad ho chtěl uklidnit. Ale hlas nemohl zahnat obrázek, jak holýma rukama prohrabával hořící kusy dřev, jak se snažil najít ve žhavých zbytcích živé lidi a nacházel ...co vlastně nacházel? Mozek nedokázal připustit, že jsou to ohořelé kusy těl, které bral do rukou. Musí hrabat hloub, tam nějak dokázaly přežít a čekají, až je zachrání! Co je to? Praskání větví? Třeba vůbec nebyly doma, třeba se šly ještě projít.

„Dodnes sis to ještě nepřipustil, že. Pro tebe je celý tenhle zmražený svět jen způsob, jak se přesvědčit, že žiješ. Pak nemusíš cítit vinu, vždyť se nic nestalo, čeká tu na tebe domov. Jenže tak to nezměníš. Rozumíš, nic už nejde změnit!“

Hlas měl pravdu. Zkoušel milion způsobů, jak to změnit. Ale to jediné, co dokázal, bylo zmrazit tehle okamžik. Vytvořit čarovnou zemi, kde všechno spí a čeká, až přijde princ a políbí princeznu a všechny vysvobodí.

„Jo, ale princ to neudělá. A každý okamžik, který zde neuplyne, platí princ vlastním životem. Možná, že sám nestárneš. Ale podívej se do zrcadla. Všechn ten čas, který sem patří, jsi vzal na sebe. Kolik ti je? Padesát pět? Tak proč vypadáš na sedmdesát? Kdo kdy viděl čaroděje, který vypadá starší, než je? To myslíš, že takhle zaplatíš svůj dluh? Že když díky nim pomalu umřeš, tak to vynahradí, že jsi neumřel s nima? Hlupáku! Některé dluhy splatit nelze. Lze jen žít tak, abys nedělal další.“

„Mlč, prosím!“ Uvědomil si, že křičí nahlas. Vylekaně se rozhlédl, jako by se bál, že je vzbudí. Vedle v pokoji spí jeho dcera. Nemůže ji budít. Najednou ho zabořilo na prsou.

„Začíná ti to lézt na mozek. Klidně se na ni podívej. Spí, jako už posledních dvacet let. A bude spát tak dlouho, než umřeš, nebo než se přestaneš snažit změnit svět.“

Nahlédl do vedlejší místnosti. Ležela na posteli a skoro se mu zdálo, že se pokrývá pravidelně zvedá a klesá, jako by klidně oddechovala.

„Nemůžu ji přece nechat umřít. Je to má dceruška!“

„Nemůžeš za ni žít její život! Vždyť dneska už by jí bylo třicet a měla by svůj život, kam ty bys nejspíš vůbec nepatřil. Ten život jí dát nemůžeš. Můžeš žít jen ten svůj, jak to nejlíp dokážeš.“

„Nedokážu to vůbec! Nevíš, jak jsem se choval ke své rodině? Já si nezasloužím žít s lidma.“

„Možná ne, možná ano. Jak se můžeš odsoudit dřív, než to zkusíš znovu? Třeba jsi za ta léta trochu zmoudřel.“

Zadíval se na obličej své dcerky. Když ještě žila, moc ji neviděl. Celý čas byl někde pryč a když náhodou přišel domů, jen se hádal. Uvědomil si, že v posledních letech vyrostla, dřív si toho ani nevšiml. Už to nebylo to malé děvčátko. Začínala se měnit v pěknou slečnu. Studoval její obličej. Mohl by ji naučit Umění. Ukázal by jí největší divy světa. Cítil, že by měla talent. Vypadala tak živě. Neodolal a přistoupil blíž. Ona vážně dýchala. Natáhl ruku a pohladil ji po vlasech. Cítil ji. On ji cítil! Stal se zářak!

Dveře za jeho zády se otevřely. Stála v nich, dívala se na něj s něhou v očích. Jen několik kroků a pak ji obejmě a budou žít spolu a... Zblízka si uvědomil, že se nedívala na něj. Dívala se skrz něj, na spící dítě. Na něj se přeci s něhou už dávno nedívala.

Prošel kolem ní a s údivem se díval sám na sebe. Ležel na zemi, na tváři možná výraz bolesti, ale možná také ulehčení. Jeho žena opatrně zavřela dveře, přehodila přes sebe kožich a vyšla ven. Stála tam a dívala se na svět kolem, na stromy a na hvězdy a na padající sníh. Stál vedle ní, vždyť právě tady měl stát. Sem patřil. Oba s leskem v očích sledovali, jak nad nimi vzplála veliká hvězda.

Pavel Dostál alias McBlady

NĚ VÁM KONĚ JDOU

Patřím mezi lidi, kterým učarovaly obrovské hnědé oči, vlající hřívy či už pouhý pohled na otisk podkov někde v blátě u cesty. Srdce se mi rozbuší, když uslyším zaržání odněkud ze stáje nebo z ohrady, či dusot kopyt koní do stáje se vracějících. Těm lidem se říká „blázní do koní“. Pro mě rodiče to byl dlouhou projev puberty náctiletých holek, ale později pochopili, že se nezměním, a přijali to jako můj životní styl.

A tak se člověku stane, že dobrovolně trávi hodiny ve stáji, kde pořád jezdí s kolečkem plným slámy a pilin vybraných z boxu, nebo vozí čisté piliny, ohání se vidlemi, lopatou, hráběmi, koštětem, nosí slámu, nosí vodu, nosí seno, mrkev, otruby, jablka, sůl, chleba atd., čistí kopyta, maže kopyta, hřebelcuje, protože koně pořád žerou a produkují kobližky, moči do pilin, chodí se špinavými kopyty do stáje a válí se, jen aby to člověk mohl dělat každý den, několikrát denně.

Ani venku se člověk s koňmi nenudí – vodí je z ohrady a do ohrady, nebo na procházku, není-li kůň zcela fit, lonžuje je na lonži, staví překážky na jízdárně nebo sám jezdí, či jenom kouká, jak jezdí druzí. Prostě s koňmi si člověk užije.

Zvláště když je období sena – pak třeba skládá několik hodin balíky sena nebo vojtěšky (pytle s ovsem našťestí skládali vždy kluci) či obří balíky slámy. Ale je to docela legrace, zvláště když osazenstvo stáje tvoří 90 % holek – kde ti „kluci od koní“ jsou? Asi se jich poslední dobou rodí nějak málo.

Někdy přijede (vesměs v pravidelných intervalech) kovář – ostrouhá koňům přerostlou rohovinu, překove nebo dá nové podkovy podle toho, jak jsou opotřebované. Člověk mu pomáhá tak, že drží nohu koně a on přiloží rozžhavenou podkovu na ostrouhané kopyto – ten zápach pálicí se rohoviny mi vždycky přišel zvláštní.

Někdy přijede i zvěrolékař (vesměs nepravidelně) a ten není tak vítán, zvláště zbyde-li prázdné místo v penězence po jeho odjezdu.

No, abych nepsala jen o té práci kolem koní (i když té je asi víc než ježdění). Člověk si tedy občas na koně i vyleze a může si zajezdit – to závisí na oddílu, vedoucím, majiteli a taky jak je kůň starý a k čemu se používá – je-li určen pro sport, rekreaci či chov. Osobně dávám přednost jízdě na jízdárně, kde se člověk něco naučí, než vyjíždě do okolí, ale i ta má své kouzlo. Bohužel v dnešní době ubylo klasických jezdeckých oddílů, ale naopak zase přibyla spousta majitelů soukromých, kteří buď uvítají, že jim chce někdo pomoci, a nebo si koně jezdí sami.

Myslím si, že se člověk snadno uchytil, jezdí-li dobře (nebo aspoň slušně) a majitel či oddíl ho to nemusí učit. Spousta lidí si totiž pořizuje spíše mladé koně, na které by už člověk měl něco umět. Je-li začátečník nebo nejezdec, má to horší. Chce-li jezdit, vyplatí se do toho investovat určitý finanční obnos (není to tedy nic levného), aby nezůstal ve stáji jen jako levná pracovní síla, nenajde-li se dobrá duše a kůň, na němž by se mohl učit jezdit. Ale to není ono.

Jako klasický oddíl prý dobře funguje jezdecký oddíl při zemědělské fakultě. Hodiny jezdeckví si člověk může zapsat – já sama s tím zkušeností nemám, ale jsou lidé i od nás z fakulty, kteří jej pravidelně navštěvují. Další možnosti jsou koně v Haklových dvorech, ale co jsem slyšela, tak se tam všechno platí.

Já jsem jezdila na Trágrově dvoře v okolí Budějovic. Je to soukromá stáj s 4-5 koňmi určenými na parkur a drezúru, ale pak jsem přestala stíhat, a tak jezdím příležitostně doma. Myslím, že chce-li to člověk dělat pořádně, měl by tomu věnovat docela dost času a námahy. Také mě zkušenosti neodpovídaly zdaleka těm mladým koním, kteří tam byli. Další koně jsou v Bavorovicích (?) a v Hluboké na Vondrově, ale jedná se také o sportovní stáje, pak samozřejmě v okolí jako v Třeboni, Netolicích, a tak.

Dnes už také není problém si koně koupit, ale horší už je ho uživit, platit ustájení, veterináře, kováře, vybavení a další aktivity jako drezúru nebo závody.

Tak pro všechny, kteří milují nejkrásnější pohled na svět – je z koňského hřbetu: Ať vám koně jdou.

- Hoppy -

Aikido

Ještě tak před půl rokem by mne asi nenapadlo, že bych se někdy také zařadil mezi ty, kteří chodí do vysokoškolského klubu Slavia cvičit Aikido. Teď jsem za tuto myšlenku rád. Mohl bych vám tady vyprávět o poznávání sama sebe, o umění sebeobrany, o východní filosofii, o sportu. Ale myslím, že každý si nějaký potenciální důvod, proč dělat Aikido, najde sám, takže spíše bych chtěl uvést několik technických poznámek organizačního rázu.

Cvičení Aikido se koná v malé tělocvičně ZF a PF JU v ulici Na Sádkách. Když tam budete chtít přijít, nezapomeňte si s sebou přezůvky a nějaký průkaz (nejlépe studentský) jako zástavu za klíček od skříňky. Můžete se tam poprvé přijít jenom podívat (pro začátek to stejně většina lidí tak dělá), a když vás to zaujme, příště už začnete cvičit.

Lidé cvičící Aikido se dělí do třech základních skupin podle schopností. Nábor, neboli kurs, je pro úplné začátečníky, kteří se učí postoje, pády, kotouly (nesmějte se, to je na tom skoro nejdůležitější) a prvních osm technik tvořících základ tzv. šestého kiju. Po udělení prvních zkoušek se člověk stává začátečníkem, učí se už více technik s různými jemnými nuancemi a navíc se opravdu už naučí bránit různým typům útoku. Postupně s dalším zlepšováním a absolvováním další zkoušek se stává členem třetí skupiny – pokročilých.

Tréninky „náboru“ začínají 19. února (začátek letního semestru), a to:

Pondělí 18:30 – 20:00 (společně s pokročilými)

Středa 16:30 – 18:00 (samotný nábor)

Pátek 16:00 – 17:45 (všichni dohromady)

Nemusíte vždycky chodit na všechny tři, čím častěji ale přijdete, tím rychleji se to nejspíš naučíte. Společný trénink je dobrý v tom, že pokročilí mohou (přirozeně kromě Mistra) pomoci méně zkušeným s nácvičením technik.

Taktéž se nebojte, že něco hrozného prošvihnete, když se rozhodnete chodit až o týden či čtrnáct dní později – jednotlivé věci se neustále opakují, takže se do toho brzy dostanete.

Za nájem tělocvičny se platí 300 Kč za semestr, ale fakulta by tuto částku měla proplatit v rámci peněz na sportovní aktivity.

Hodně štěstí při (třeba...) poznávání sama sebe přeje

- Kotec -

Pomalou, ale jistě se blíží jaro, a s prvními teplejšími dny chytne spoustu lidí „toulavá“. V následující sérii článků najdete několik možných výletních tras přímo v okolí Českých Budějovic, když vás popadne třeba o víkend chuť vyrazit na túru a nebudete mít čas ani prostředky na cesty do končin vzdálenějších.

Pro ty, co milují mapy nebo neradi bloudí, ale i pro všechny ostatní připravila redakce Pavučiny malé překvapení v podobě mapy jihozápadního okolí Budějovic. Takže hodně štěstí a mnoho pěkných výšlapů.

- Mara -

Tip na výlet v okolí Č.B.:

Redakce Pavučiny mne požádala o tip na výlet pro naše studenty – snad proto, že bych to tu měla dobře znát, když jsem původem z Podkletí. Nuže dobrá:

1. Trisovská památná lípa, keltské hradiště, zřícenina Dívčí kámen, naleziště českých granátů:

Vlakem směr Č. Krumlov, Kájov do zastávky Trisov, odtud po značce směr Dívčí kámen. Asi 100 m od zastávky je zmíněná lípa (nádherný strom i pro nebotanika!), těsně za ním zbytky po archeologickém průzkumu keltského hradiště (práce na vykopávkách byla vítanou možností k letní brigádě pro studenty v mých gym-

naziálních časech). Pak stále s kopce po značce do údolí Vltavy, kde se nad jedním ze zákrutů řeky vypíná zřícenina více než sedm set let starého hradu. Velmi romantické místo!

Pro cestu zpět doporučuji projít údolím potoka (jak se jmenuje zrovna pod Dívčím kamenem, nevím, asi Holubovský, jeho jméno se totiž mění podle vesnic, kterými postupně protéká) do Holubova k nádraží, odtud přes holubovskou náves směrem na Křemži (cest je víc, zeptejte se některého domorodce, kudy k Holubovskému mlýnu, to je ta pravá). Až půjdete do kopečka těsně nad zmíněným mlýnem (poznáte, je tam stále vidět na budově starý nápis), dívejte se po skalnatém úvozu lemujícím cestu – určitě totiž v kamenitých úlomcích zvětralé skály najdete droboučké i větší české granáty.

Pokračujte dál podél mlýnského náhonu až do Křemže (ke Křemežskému mlýnu) a dále do kopečka k náměstí. Odtud se lze vrátit do Č.B. v odpoledních hodinách (ve všední dny!!) velmi pohodlně autobusem.

Celková délka trasy cca 8 km.

Možné tipy na příště:

2. Kleť po „babské“ – aneb kudy se nosilo na Kleť občerstvení pro turisty před 80 lety.
3. Klášter Kuklvařt (Kuklov) – zřícenina nebo nedokončená stavba?

Šárka Klementová

Stopem kolem světa aneb příběhy ze světa stopařů

Jak známo, stopař je tvor odvážný, cestychtivý, vynalézavý a vůbec velmi krásný. Podstatnou část svého života tráví přesvědčováním ostatních lidí, že není vrah, zloděj ani násilník, ale dobrák od kosti. Když se dílo podaří a zastaví mu dobrák podobného ražení, zdálo by se, že se už nic lepšího nemůže stát. Kupodivu může. Svět je totiž stále ještě zahlcen osobkami, které pocítují neodvratnou potřebu vám nějak pomoci. Prostě dobří lidé ještě nevyumřeli.

Stopnout si takovou laskavou duši je právě požehnání. Ono jenom taková rada, kudy dál, má někdy cenu zlata. Natož, když vás někdo hodí o 200 km dál, než měl v plánu a ještě vás doveze doslova před vrata. Když vám váš dobrodinec nabídne horkou lázeň, rodinnou večeři nebo dokonce střechu nad hlavou, je člověku hned líp u srdce.

Jak se ale při svých toulkách střetnout s právě takovou láskyplnou bytostí? Jde pro to udělat kupodivu docela dost. Už jenom to, jak se člověk tváří a co má na sobě, ovlivní spoustu lidí. Málakoho asi při stopu oslní nový oblek s běžovým proučkem, či ohoz typu „fetuju už tři roky“. Kýženého cíle se dá špatně docílit i s výrazem amerického drsnáka s Hubou Bubou a neprůstřelnými slunečními brýlemi. A co je podle mého názoru velmi pozitivní, s většinou mužů za volantem, kteří mají alespoň trochu rozumu, nehne ani šestnáctiletá Lolitka v růžovém tilečku.

Z toho vyplývá, že my, krásní, zdraví a optimisticky naladěni studenti jsme na svých cestách předurčení k záchraně nějakým andělem. Netřeba však podotýkat známé stopařské pravidlo: „Nehaň člověka, který se tě ujme – i když je to anděl“. I ten totiž může být někdy pekelně nesnesitelný (nebo alespoň hudba, kterou poslouchá). Málokde platí víc – mlčeti zlato.

Přesto vám toho může dát váš zachránce hodně. Nemyslím tím materiální pomoc, ale hlavně hřejivý pocit, že vám rozumí úplně cizí člověk a naprosto nezištně vám chce naslouchat a pomoci. A to je krásný a vzácný pocit. A tito lidé, kteří jsou jeho příčinou, si zaslouží náš vděk a náš obdiv. Protože oni jsou těmi kladnými hrdiny, o kterých pak budeme tisíckrát vyprávět.

Pár příběhů z vašich řad...

Co potěší:

○ Když se zavadly jak rumunský emigrant stopnete autobus plný fotbalistů, kteří z toho mají druhou světovou a krmí vaši krysu řízkem.

○ Když vám za horkého léta k večeru zastaví kamion plný jablek se štědrým řidičem.

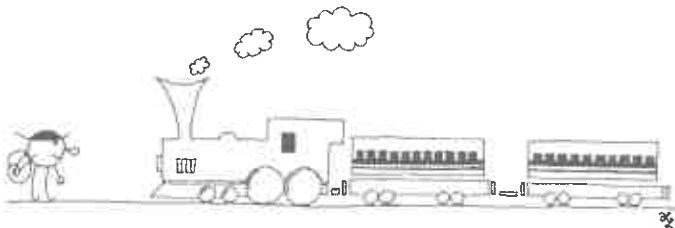
○ Když si řidič zajede přes celé město, abyste se dostali na tu správnou výpadevku a nemuseli po svých.

○ Když se vás uprostřed Nitra ujme starostlivá maminka, která vás ubytuje, nakrmí, osprchuje, pošle na procházku se svým fešným synem a nakonec vás naučí zavařovat.

○ Když si vás parta kamionáků předává díky vysíláčkám přes celou republiku jako doporučenou zásilku, jen aby člověk dorazil včas.

○ Když se nad vámi v deset večer slítují nádražáci v malé slovenské vesničce Sekule, naházejí na semaforů červenou a s malou baterčičkou vám stopnou nákladní vlak.

○ Když vám mladý Slovák po zjištění, že se chystáte strávit noc pod širákem, zaplatí hotelový pokoj, popřeje dobrou noc a ve vši slušnosti jde spát do druhého.

- Když vás váš automobilový zachránce zaměstná.
- Když vám zastaví astrolog a udělá vám kompletní horoskop.
- Když si stopnete v Norsku milionáře, bydlíte několik dnů v jeho přepychové vile, uděláte si z něj soukromého průvodce po luxusních podnicích v Bergenu a nakonec vás naučí kouřit doutníky.
- Když si ve Švédsku stopnete dobrého muzička Augusta, který se kvůli vaší trase rozhodne navštívit nejdřív svou sestru (300 km) a poté i svoji tetu v Norsku (dalších 450 km).

Jak vidno, dobří lidé ještě opravdu nevyumřeli a myslím si, že ještě dlouho nevyumřou. Tak hlavy vzhůru a rozjasněte své oči – ať jich přilákáte co nejvíc.

- Connie -

Trochu (více) kritiky

Majice večer čas, pustila jsem se do čtení minulého čísla Pavučiny – bohužel, nejen do čtení... Jsouce milovník křížovek, taktéž jsem se do luštění dala, po chvíli zneklidněla, po další mě ta křížovka totálně znechutila a donutila napsat těchto pár řádků.

Pravda, nečekala jsem dokonalou švédskou křížovku, ale přeci jen těch prohřešků proti obecným pravidlům tvorby křížovek v ní bylo víc než dost (např. „cucá“ na jedno písmeno mě opravdu nenapadá). Taktéž jsem s hrůzou zjistila, že zřejmě s přibývajícím znalostní gramatiky jazyka anglického nějak zákonitostí jazyka českého pozapomínány jsou – „ch“ je snad v češtině stále ještě jedno písmeno!

Vzhledem k tomu, že vždy začínám luštit z celkem náhodně vybraného místa, to nejhorší přišlo až nakonec: hlavní město Vietnamu je snad Ha Noi – hmm, tuto neznalost lze s pevně zavřenýma očima přehlédnout, Vietnam leží přece jen v předaleké Asii – ale považovat za hlavní město Finska tak biologicky významné město jako je Uppsala, která navíc leží ve Švédsku?!? Tak to už je přespříliš.

Sarah -

Milá Sarah,

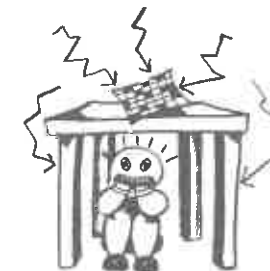
Tvá vysoceadrenalinová kritika je plně oprávněná, jistě nejsi první bystrý člověk, kterého vytočil „takovej podraz“, dovol mi ale říct pár slov na svou obhajobu. Bohužel sestavit tako-

vou křížovku, práce to obvykle pro složité počítačové programy, není procházka růžovým sadem, tudíž jsem se po podcenění doby potřebné k jejímu vytvoření ocitla v časovém stresu, kterýžto jsem pak byla nucena řešit po nocích u kafe.

A věř mi, že v závěrečné fázi, s hlavou na stole, se všemi axony překříženými a po dvacátém předělávání je člověk schopen nejen přiznat Uppsalu Finsku, ale třeba taky mlokovi křídla nebo borovici

osinaté juvenilní hormon. A abych se teda jenom nevymlouvala, tak těm, kteří ani po tomto „trháků“ na luštění nezanevřeli, slibuji, že příští křížovka (tedy bude-li vůbec jaká) bude dělána s dostatečným předstihem, několička do růžova vyspanými lidmi, s atlasem po ruce a projde důkladnou kontrolou.

Mara - (matka křížovky) za svého nedopatřením lehce zbastarděloho potomka

SOUTĚŽ Pavučiny

Milý čtenáři,

ve spolupráci s firmou Mironet jsme pro Tebe připravili novou soutěž. Doufáme, že Tě zaujme, pobaví a třeba i trochu poučí. Soutěž bude probíhat v nejbližších třech číslech. V každém nalezněš pět otázek. Z odpovědí na otázky v tomto čísle se dozvíš několik zajímavostí o Mironetu (všechny **nalezněš na <http://www.mironet.cz/>**).

Příště zabrousíme do biologie a v čísle osm si užiješ i legraci.

Mnoho zdaru přeje redakce

pravidla:

soutěž má tři části po 5 otázkách, vyhodnotí se po třetí části vyhrává ten, kdo odpoví správně na nejvíce z 15 otázek v případě shody rozhodne o pořadí los
soutěž bude vyhodnocena do konce června
odpovědi můžete posílat i e-mailem na: pavucina@tix.bf.jcu.cz
podmínkou pro předání cen je přinesení tři originálních útržků redakce a technický tým se soutěže neúčastní (ach jo ☹)

ceny:

1. cena – barevná tiskárna HP DeskJet 640 C
2. cena – spotřební materiál HP a Canon dle vlastního výběru v hodnotě 800 Kč
3. cena – spotřební materiál HP a Canon dle vlastního výběru v hodnotě 500 Kč
4. a 5. cena – předplatné pěti čísel Pavučiny

otázky prvního kola:

- 1) V kolika městech ČR jsou v současné době pobočky MIRONET Computers?
- 2) Jaké základní modelové řady MIRONET nabízí?
- 3) Jaký stupeň odhlučnění obsahuje standartně každý počítač MIRONET?
- 4) Jaké prvky obsahuje nejúčinnější stupeň odhlučnění počítače T3?
- 5) Na výstavě INVEX 2000 byl vystaven počítač „Mironet – tichý jako ryba“.

V čem byl tento počítač umístěn?

a) ponořený v akváriu, b) ve speciálně odhlučněné skříně, c) v prosklené vitrině

Vy se ptáte a... někdo odpoví ☺

Chápu, že postarat se o vydání školního časopisu není sranda. A upřímně oceňuju snahu a odhodlání vůdčích osob. Nicméně nemyslím, že na škole s 400 nehumanitními studenty lze generovat dostatek kvalitního žurnalistického materiálu. Takže bych doporučil, spíš než Pavučinu ztrapňovat infantilními obrázkama a nevyspělým rádobyuměním, to ať je radši tenčí, s menší frekvencí, ale s pohledanou kvalitou.

J. Hulcr

Ahoj Jírko. Děk moc za tvůj názor (a za nepřímou pochvalu v úvodu). Na tvůj postřeh odpovím sama (jsem totiž autorkou podstatné části z těch „infantilních“ obrázků ☺). Rozdělím svou odpověď hned do dvou částí:

Obrázky a grafika aneb kreslíme, jak dovedem – promiň, nemyslím si, že většina našich čtenářů je tak náročných a umění znalých, aby s odporem odvracela hlavu od panáčků a kytiček nakreslených sic ne přímo dokonale, nicméně s radostí a hravostí kresliců – neumělců. Lidičkové, co Pavučinu čtou, kreslí asi tak stejně dobře, jako naši „ilustrátoři“ (pokud lépe, nechť neváhají a navštíví nás...) – proto věřím, že kresby doplňující texty jsou jim o to bližší. A pokud si někdo chce pohlídat své umělecké citění, v Budějovicích a okolí najde řadu galerií, kde se může vyřádit...

Texty a „selekcce“ – tady budu odpovídat i na dotaz dalšího čtenáře, který se ptal, jakže probíhá selekcce článků. Každý redaktor je zodpovědný za svou oblast, a tím i za výběr článků, které k němu dorazí. Pravda, zatím to ještě pořád není ta ideální Selekcce (ale ideální selekcce se dosahuje jen obtížně). Jedna věc má ale přednost – pokud jde o vyjádření autorova názoru k dění fakulturnímu (přednášky, senát, SHP...) či univerzitnímu a pokud se nejedná o pomluvy či urážky, pak se snažíme tento názor publikovat. A to hned (nejméně) ze dvou důvodů:

1 – Pavučina vznikla hlavně proto, aby byla jakýmsi majáčkem informujícím o našem vnitřním světě fakulturním, potažmo univerzitním. V tom je hlavní cíl; těžko můžeme konkurovat v mimouniverzitních informacích celorepublikovým zábavným časopisům (i když i o to se někdy snažíme, viz Dalajláma ☺)

2 – Troufnu si napsat, že stránky Pavučiny jsou jedním z mála prostředků, ne-li jediným, jejichž prostřednictvím lze cestou veřejnou nejsnáze poukázat na něco, co se mi nelíbí. Důležitá pak je zde srozumitelnost článku a vůbec chuť pisatele upozornit na problém i jinak, než jen reptáním u piva v hospůdce. Tyto články mají nesmírnou cenu – lidé se učí vyjádřit (a taky obhájit) svůj názor. A že se nevyjadřují jako Vaculík nebo Křesťan, to jim nemůže mít nikdo za zlé (to by pak opravdu nemuseli studovat na BF).

Na závěr – vážím si toho, že jsi se ozval. Vždyť právě o tom to všechno je – když se mi něco nelíbí, tak sednu, vezmu do ruky tužku a papír a napíšu o tom...

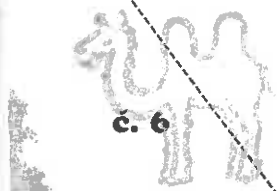
Věra Cihlářová

PAVUČINA

časopis (nejen) studentů Biologické fakulty Jihočeské univerzity ■ **vydává:** Attavena, o.p.s., Branišovská 31, 370 05 České Budějovice ■ stabil: 038/777 2357, mobil: 0603/895 312, e-mail: attavena@atlas.cz ■ **redakce:** Branišovská 31, děkanát BF – pod střechou, e-mail: pavucina@tix.bf.jcu.cz, **web:** <http://www.bf.jcu.cz/tix/pavucina/> ■ **šéfredaktor:** Věra Cihlářová ■ **redaktoři:** Petr Novotný, Miša Uhlířová, Lukáš Šmahel, Eliška Zapomělová, Ignác Pospíšil, Simona Poláková ■ **ilustrace:** Eliška Zapomělová, Věra Cihlářová, Miša Uhlířová, Jana Tomšíčková, Hedvika Lehká, Anička Faltýnková, Petr Novotný ■ **foto:** FotoArchív BF, Attaveny a Fr. Weydy (str. 6,7,8,9), (Petr Znachor – str. 28; Jan Lepš – str. 33, 34, 35; Jírka Dušek – str. 10; Radka Pichlová – str. 20; Petr Illek – str. 21); **technické zabezpečení a grafická úprava:** Zdeněk Klouda, Danuše Vašková ■ **www stránky:** Petr Illek ■ **tisk:** Tiskárna Posekaný ■ **osvit:** Karmášek ■ vychází pětikrát ročně ■ náklad 270 kusů ■ prodejní cena výtisku – 20 Kč ■ vyšlo 6. března 2001

UZÁVĚRKA 7. čísla je 2. dubna 2001, jeho předpokládané vydání 18. dubna

Zveřejněné příspěvky se nemusí shodovat s názory redakce.

c. 6

Použité zkratky seminářů:

- AE – Seminář „Aplikovaná ekologie IV.“, úterý 14:30 – 16:00, malá posluchárna Na Sádkách.
Tématem tohoto semestru je energetika a ovzduší, na seminář jsou zváni různí mimořádní odborníci. Blíže inf. Richard Tichý, garant kursu. Všichni zájemci jsou velice vítáni.
- Bot.sem. – Botanický seminář (17:30, malá nebo velká posluchárna Na Sádkách, zatím není hotový program)
- Bot.ex. – Tradiční botanické exkurse, každou sobotu od 24.3. dle aktuálního programu (bude vyvěšen až po polovině března)
- Ekol. – Seminář katedry ekologie (16:15, program zatím nemá konečnou verzi)
- Fyz.živ. – Sem. kat. fyziologie živočichů (17:00 hod. zasedačka Entomologického ústavu, jednou za 14 dní)
- Mag.bot. – Magisterský seminář katedry botaniky (15:30, malá posluchárna Na Sádkách, zaměřeno na rozdíl od botanického semináře spíše na prezentace studentských prací, první týden v měsíci vždy schůze katedry)
- OBi – Seminář katedry obecné biologie (13:00 hod., v zasedačce Entomologického ústavu, nepravidelně)
- PaU – Seminář Parazitáku a katedry parazitologie (13:00, v zasedačce ústavu)
- UMBR – Seminář ÚMBRu a katedry genetiky (13:00, v zasedací místnosti ústavu, za nesrozumitelnost názvů referátů autoři akčníku neodpovídají)
- Zool. - Seminář katedry zoologie (18:00, posluchárna 1)

Definitivní uzávěrka tohoto Akčníku proběhla
v neděli 4.3. 2001 krátce před půlnocí.
Pozdější informace nemohly být vzaty na zřetel.

V tomto Akčníku jsou uvedeny akce konané na fakultě či v jejím
bezprostředním okolí v termínu
od úterý 6.3. 2001 do neděle 22.4. 2001.

Informace v Akčníku uvedené jsou bez záruky.
Obrázky nakreslila A. Faltýnková.

Uzávěrka příštího Akčníku bude v pátek 13. (dubna).

Internet:

<http://www.bf.jcu.cz/tix/pavucina/akcni.htm>

Okopírováním tohoto Akčníku věnujete Kč 0,20 na podporu české literatury
(agentura DILIA, s.r.o.)

AKČNÍK

Pár slov o internetové verzi (čili už je to tady ...)

Už minule jsem uváděl informace o tom, že se chystá internetová verze Akčníku, která bude moci být aktualizována častěji než jednou za měsíc a půl (s touto frekvencí přibližně vychází Pavučina). Nyní vám mohu s potěšením sdělit, že www stránky časopisu jsou úspěšně hotovy (adresa <http://www.bf.jcu.cz/tix/pavucina/>) a na nich lze tedy najít i akčník (jehož www adresa je <http://www.bf.jcu.cz/tix/pavucina/akcni.htm>).

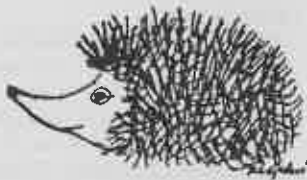
Internetová verze bude aktualizována každý týden (nepřijde-li nějaká mimořádná událost, např. nastane potopa světa, spadne na mne z 10. patra koleje cihla, v menze přidají do oběda cyankáli apod.), a to vždy v neděli večer nebo v pondělí dopoledne. Budou tam doplněny informace a všechny změny, které se mi do ruky dostanou do sobotního večera (eventuálně nedělního dopoledne). Akce a termíny v nadcházejícím týdnu budou zvýrazněny.

Pokud tedy chcete rychle dostat informaci o nějaké chystané akci do www verze, pak nejsnazší kontakt je e-mailem na LukasK@bf.jcu.cz (zašlete přímo v mailu nebo jako attachment ve wordu). V akutním případě lze Akčník v rámci technických možností doplnit i během týdne.

Přehled akcí ...

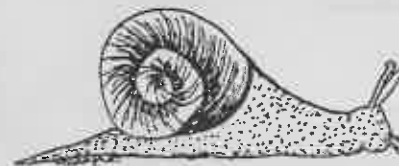
- 6.3. (AE) O. Chlouba (Chlouba s.r.o. – producent turbín, bývalý ředitel teplárny): Fosilní paliva
- 6.3. (Ekol.) E. Uhlířová: Vliv dostupnosti vody na půdní mikrobiální společenstvo a jeho aktivitu (doktorandský seminář)
- 7.3. (Mag.bot.) Začínající bakalářské a magisterské práce (bak. – J. Šafránková, T. Jakšičová, P. Kohout, V. Trčková, V. Velichová; mag. – T. Hauer)
- 7.3. (Bot.sem.) J.H. Brock (University of Arizona): Vegetace amerického jihozápadu (včetně promítání diapositivů)
- 7.3. (Zool.) J. Zrzavý: Nový živočišný kmen *Micrognathozoa*
- 8.3. (UMBR) J. Pospíšilová (mag. práce): Vliv interakce CHS cDNA na rozdílnou inhibici exprese chalkonsyntázového genu u transgenních rostlin *Petunia hybrida*
- D. Vašková (dokt. práce): Detekce SVBV metodou NASBA
9. – 11.3. Palynologie, turnusový kurs V. Jankovské. Začátek v 9:00 v praktiku 204 na Branišovské
- 10.3. 9:30 V. Grulich (Mas. univerzita Brno): Deset let botanických výzkumů v NP Podyjí, přednáškový sál Jihočeského muzea. Přednáška jihočeské pobočky České botanické společnosti spojená s výroční členskou schůzí
-
12. – 17.3. Zimní geobotanický (meteorologický) kurs v Krkonoších, volně přístupná součást kursu Metody terénních měření v rostlinné ekologii. Chata Děvín v Modrém dole v Krkonoších, odjezd 11.3. v 8:30 busem směr Pec pod Sněžkou nebo 12.3. v 5:40 vlakem do Prahy a odtud autobusem do Pece. Informace a přihlášení se K.E. Prach.
- 12.3. (Fyz.živ.) J. Gruntorad: Vliv subtilních geofaktorů na životní prostředí
- 13.3. (AE) Ing. Malík (Elektrárna Temelín, informační centrum): Jaderná energie
- 14.3. (Zool.) Manal M. Adel: Plant defence against insects: Action mechanisms of azadirachtins, saponins and ecdysteroids
- R. Ležalová: Racci ...
- 15.3. (OBi) S. Rakouský: Rizika a bezpečnost geneticky modifikovaných organismů
- 15.3. (PaU) J. Šlapeta: Update view on molecular phylogeny of Coccidia
- 15.3. (UMBR) J. Vlasák: Produkce bílkovin lidského paplomaviru v transgenních rostlinách – pokus o vývoj vakcíny (výsledky za 1. rok projektu)

- 20.3. (AE) R. Šubrt (Energy Centre): Energetické úspory nejsou návratem ke svíčkám. Deadline pro výběr studentských témat pro seminář
- 20.3. (Ekol.) A. Schusserová a L. Šmahel: Biologický průzkum západní části Přírodního parku Vyšebrodsko (představení projektu)
- 20.3. 19:00 Hubblův kosmický dalekohled – přednáška v Hvězdárně a planetáriu České Budějovice. Vstupné 30 Kč, prodej lístků od 12.3.
- 21.3. 11:00 – 13:00 a 14:00 – 16:00: Jak vést naše děti ve věku AIDS (čili Sex a láska) – výchovně vzdělávací program „Free teen“, Bobík
- 21.3. (Mag.bot.) Začínající bakalářské a magisterské práce (bak. – H. Chvojová, V. Horváthová; mag. – L. Podlenová, E. Chaloupecká, P. Koutecký)
- 21.3. (Zool.): V. Novotný: Vše co chtějí vosičky vědět o sexu, ale bojí se na to říkovníku zeptat: ekologie a evoluce líku a jeho opylovače
- 22.3. (OBi) K. Smetana (Ústav hematologie a krevní transfúze Praha): Nukleoly a buněčná diferenciaci, maturace a programovaná smrt
- 22.3. (PaU) A. Macela: Komplexní interakce hostitel-vektor-mikroorganismus: Alterace obranných systémů
- 22.3. (UMBR – mag. práce) E. Růžková: Sekvenování genomu viru mosaiky fedkvičky a jeho vlastnosti
P. Novotný: Cílená mutagenese bílkoviny kapsidu viru žluté mozaiky vodnice
- 24.3. (Bot.ex.) Každoroční vítání jara na Čertově stěně (výprava za vřesovcem), vede M. Štech. Odjezd pravděpodobně v 10.02, upřesnění na nástěnkách katedry botaniky.

- 26.3. (Fyz.živ.) P. Lánský (Fyziologický ústav AV ČR, Praha): Kódování intenzity podnětu v senzoričných olfaktorických neuronech
- 27.3. (AE) K. Srdečný (EkoWATT): Obnovitelné zdroje energie
- 28.3. (PaU) V. Vonka: Genová terapie nádorů
- 28.3. (Mag.bot.) Výsledky bakalářských a magisterských prací (bak. – M. Střelec, J. Vondrák, mag. – M. Petrá, J. Kailová, J. Martínková)
- 28.3. (Zool.) O. Sedláček: Potkali se v Březnici – soužití rehka domácího a rehka zahradního na jedné lokalitě
- 28.–30.3. Ekologie smyslového vnímání – turnusový kurs H. Burdy (bude ještě upřesněno na nástěnce katedry zoologie)
- 29.3. (UMBR – mag. práce) I. Viktorinová: Nalzení DNA haplotypu jednotlivý alel genu pro *Amy-1* u lýkožrouta smrkového (*Ips typographus* L.)
L. Grunclová: Molekulární klonování, sekvenace a fylogenetická analýza genu pro střevní lysozym klíšťáka *Ornithodoros moubatu*
- 30.3. Nejzazší lhůta pro zápis a škrt kursu v řádném šestitýdenním období
- 30.3. Konec zkouškového období zimního semestru
- 31.3. (sobota?) Termín pro odevzdání zadávacích protokolů bakalářských a magisterských prací. Odevzdání protokolu do tohoto termínu opravňuje studenta k čerpání katedrových prostředků na svou práci v letním semestru

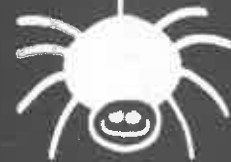
- 2.4. Uzávěrka 7. čísla časopisu Pavučina
- 3.4. (AE) J. Šťastný (ŠTASTNÝ - ET Hrdějovice – design a realizace solárních topidel a topidel na biomasu): Sluneční energie
- 4.4. (Mag.bot.) Schůze katedry botaniky
- 4.4. (Zool.) S. Barcalová: Reakce sýkory koňadry a sýkory modřinky na různě zbarvené jedince *Pyrrhocoris apterus*
J. Čejka: Ekoetologie jelenovitých a rysa ostrovida v oblasti centrální Šumavy
- 5.4. (OBi – bak. práce) G. Jechová: Interakce farmakologických aktivních cyklopeptidů s jaterní plazmatickou membránou
K. Slavičková: Ultrastruktura hemocytů *Pyrrhocoris apterus*
M. Macháčková: Aktivita potkaničných lymfocytů při sníženém příjmu potravy
- 5.4. (UMBR) O. Navrátil (Ústav experimentální botaniky Praha): Expres a genová aktivace transgenu bramboru
6. – 8.4. První jarní výjezd do Přírodního parku Vyšebrodsko (o.s. Gabreta NKK) – vyznačení a kontrola trvalých ploch, zběžná obhlídka území (inf. A. Schusserová a L. Šmahel)
- 9.4. (Fyz.živ.) V. Jakubčáková: Účinek genotoxických faktorů na varlata potkanů: změny histonů ve varlatech u potkanů po ozáření a po podání chloridu kademnatého
- 10.4. (AE) Doc. Trnobranský (EUPRI Praha): Biomas
- 11.4. (Mag.bot.) Výsledky bakalářských prací (M. Stibal, M. Šabacká, A. Čejková, P. Konvalinková, M. Filipová)
- 11.4. (Zool.) E. Šmídová + ?
- 12.4. (PaU) J. Zrzavý: Fylogeneze parazitických ploštěnců

13.4. Nejzazší termín pro kontrolu indexů

- 16.4. Velikonoční pondělí
- 17.4. (AE) Z. Študlar (TEDOM České Budějovice): Kogenerace
- 18.4. (Mag.bot.) Vstupní doktorandské semináře (V. Baxová, J. Novák, P. Škrdla, K. Trojánková)
- 18.4. (Zool.) R. Šumbera: Nová fylogeneze savců
- 19.4. (PaU) A. Faltýnková: Cerkárie z praménky rakouské (*Bythinella austriaca*)
J. Chmelař: Evoluční vztahy symbiontů klíšťat čeledi *Argasidae* a patogenů přenášených klíšťaty
- 19.4. (UMBR – mag. práce) A. Tovaryšová: Detekce změn chromozómu Y u jedinců s poruchou reprodukce pomocí PCR
J. Stehlík: Detekce leidské mutace u trombofiliků pomocí PCR
20. – 22.4. Metody a přístroje na měření tepelné bilance porostu a výpočet evapotranspirace porostu, Lužnice. Terénní exkurse ke kursu Produkční ekologie, inf. J.H. Květ.
- 27.4. Termín pro odevzdání magisterských prací v letním semestru

Hledáte práci v USA? Chcete přitom pracovat v oboru? Společnost „Environmental Earthskeeper“ (www.groundskeeper.com) shání na období 1.6. – 15.10. 2001 pracovníky v oborech krajinného plánování a inženýrství (Arizona, Las Vegas). Zájemci o práci necht' kontaktují přímo zaměstnavatele (Laura Bird a Petr Chylík, e-mail: PetrC@groundskeeper.com). Bližší informace jsou na nástěnce ve vestibulu („všehochut“).

Guru slíbil učenci objev, jenž bude důležitější než všechny jiné, doposud písemně zaznamenané.

Když o něj vědec nedočkavě požádal, dostal od gurua tyto instrukce: "Vyjděte na déšť a zvedněte hlavu a ruce k nebi. Tak se vám vyjeví první důležitá věc."

Následujícího dne si přišel vědec postěžovat:

"Udělal jsem všechno tak, jak jste řekl, a voda mi tekla přímo za límec - cítil jsem se jako naprostý pitomec."

"No vída," usmál se guru, "to je napoprvé docela slušný objev, ne?"